

Türkiye Bankalar Birliği
2008-2009 Dönemi Çalışmalarına İlişkin
Faaliyet Raporu
Denetçi Raporları
Bilanço ve Hesap Durumu
31.03.2009 Tarihli Bağımsız Denetim Raporu
2009-2010 Dönemi Bütçe Tasarısı

**2008-2009 Dönemi Çalışmalarına İlişkin
Faaliyet Raporu
Denetçi Raporları
Bilanço ve Hesap Durumu
31.03.2009 Tarihli Bağımsız Denetim Raporu
2009-2010 Dönemi Bütçe Tasarısı**

Mayıs 2009

Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu *

Yönetim Kurulu Üyeleri**

T. İş Bankası A.Ş.
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.
T.C. Ziraat Bankası
Akbank T.A.Ş.
T. Garanti Bankası A.Ş.
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.
T. Vakıflar Bankası T.A.O.
T. Halk Bankası A.Ş.
Denizbank A.Ş.
ING Bank A.Ş.
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.
Şekerbank T.A.Ş.
Türk Eximbank
Turkish Bank A.Ş.

H. Ersin Özince
Varol Civil
Can Akın Çağlar
Zafer Kurtul
Sait Ergun Özen
Faik Açıkalin
Bilal Karaman
Hüseyin Aydın
Hakan Ateş
Hakan Eminsoy
Varol Civil
Meriç Uluşahin
Ahmet Kılıçoğlu
Abdullah Akbulak

Yönetim Kurulu Başkanı
Yönetim Kurulu Başkan V.

Yönetim Kurulu Denetçi Üyeleri

Finans Bank A.Ş.
T. Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.
Eurobank Tekfen A.Ş.

Sinan Şahinbaş
Halil Eroğlu
Mehmet Sönmez

* 6 Mayıs 2009 tarihi itibariyle.

**Genel Müdür

Türkiye Bankalar Birliği

Misyon :

Bankacılık sektörünün hak ve menfaatlerini gözeterek, sektörün büyümesine, sağlıklı çalışmasına, bankacılık mesleğinin gelişmesine, haksız rekabetin önlenmesine ve rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Vizyon :

Finansal sektörün verim ve etkinliğinin artırılarak uluslararası büyüklüğe ve güce ulaşmasına, İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi olmasına öncülük eden bir kurum olmaktır.

Temel Değerler :

- Serbest piyasa mekanizmasını savunmak
- Düzenlemelere uymak, ilkelere bağlılık
- Dürüstlük ve güvenilirlik
- Şeffaflık
- Hakkaniyetli davranmak
- Akılcı ve gerçekçi olmak
- Tasarruf ve verimlilik
- Yeniliğe ve değişime açıklık
- Bireye ve insan haklarına saygı
- Bilgi ve uzmanlığa değer vermek
- Dayanışma ve paylaşma
- Sosyal sorumluluk ve çevre bilinci

2009-2010 Ana Stratejiler :

- Bankacılık sektörünün hak ve menfaatlerini gözetmek
- Sektörün itibarının korunması ve tanınırlığının artırılmasına katkıda bulunmak
- Birliğin uluslararası ilişkilerini geliştirmek
- Bankacılık mesleğinin gelişmesine katkıda bulunmak
- Finansal sektörün rekabet gücünün artırılmasına, rekabet ortamının iyileştirilmesine, sektörün büyümesine ve sağlıklı çalışmasına katkıda bulunmak
- Birliğin hizmet kalitesini ve paydaş memnuniyetini artırmak
- Birliğin işgücü ve kaynak verimliliğini ve etkinliğini artırmak
- Birliğin ulusal kalite ödülünü almasını sağlamak
- İstanbul'un finans merkezi olmasını sağlamak

Türkiye Bankalar Birliği

52. Genel Kurul Toplantı Gündemi

(28 Mayıs 2009, Saat 10.00)

Açılış Konuşmaları

Genel Kurul Çalışması

- I. Başkanlık Divanı Seçimi
- II. Birlik Çalışma Raporu ve Bütçesi
 1. Birliğin,
 - a. 2008-2009 dönemi çalışmalarına ilişkin Faaliyet Raporu ve Denetçi Raporlarının,
 - b. 30.06.2008 Bilançosunun,
 - c. 31.03.2009 Hesap Durumunun,incelenmesi ve onaylanması.
 2. Yönetim Kurulu ve Denetçilerin ibrası
 3. 2009-2010 Bütçesinin incelenmesi ve onaylanması
- III. Diğer
- IV. Dilek ve Temenniler

Türkiye Bankalar Birliği

2008-2009 Dönemi Faaliyet Raporu

Sunum	ix
I. 2008 Yılında Türkiye Ekonomisi ve Bankacılık Sistemi	1
1. 2008 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler	1
2. 2008 Yılında Bankacılık Sistemi	25
II. Türkiye Bankalar Birliği'nin Faaliyetleri	41
A. Bankacılık ve Araştırma Grubu	41
1. Gündemdeki Başlıca Düzenlemeler	
2. Özel Nitelikli Projeler	
3. Ortak Faaliyetler ve Bilgi Paylaşımı Toplantıları	
4. Kurumlararası İşbirliği	
5. Araştırma ve Yayın Faaliyetleri	
6. Kütüphane	
B. Eğitim ve Tanıtım Grubu	59
1. Eğitim Faaliyetleri	
2. Tanıtım Faaliyetleri	
3. Uluslararası Eğitim ve Tanıtım Faaliyetleri	
4. Kurumsal İletişim	
C. Bilgi İşlem, İstatistik ve Teknoloji Grubu	66
1. Bilgi Sistemleri Geliştirme ve Destek Hizmetleri	
2. Çalışma Grupları Faaliyetleri	
3. İstatistiksel Raporlama Faaliyetleri	
D. İdari ve Mali İşler Grubu	80
E. 2008-2009 Dönemi Kalite Çalışmaları	81
III. Türkiye Bankalar Birliği'nin 2007-2008 Bütçe Dönemi Sonuçları, 2008-2009 Bütçe Dönemi 9 Aylık Hesap Durumu ve 2009-2010 Dönemi Bütçe Tasarısı	83
1. 30.06.2008 Tarihli Konsolide Bilanço ve 2007-2008 Dönemi Konsolide Gelir-Gider Tablosu, Analizi ve Denetçiler Raporu	83
2. 2008-2009 Bütçe Dönemi 9 Aylık 31.03.2009 Tarihi İtibariyle Hesap ve Gelir-Gider Tablosu ve Denetçiler Raporu	90
3. 2009-2010 Dönemi Bütçe Tasarısı	96

Sunum

Sayın Üyeler,

Yakın dönemde Türkiye ekonomisinde ve bankacılık sisteminde yaşanan gelişmeleri değerlendirmek ve Birliğimiz çalışmalarını hakkında bilgi sunmak amacıyla hazırlanan faaliyet raporu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ekonomideki gelişmeler ve bankacılık sisteminin performansı değerlendirilmektedir. İkinci bölümde, Türkiye Bankalar Birliği'nin çalışmaları hakkında bilgi verilmektedir. Üçüncü bölümde ise Birliğimizin 30.06.2008 tarihli konsolide bilançosu ve 2007-2008 dönemi konsolide gelir gider tablosu ile 31.03.2009 tarihli hesap durumu ve 2008-2009 bütçe dönemi 9 aylık konsolide gelir-gider tablosu ayrıntıları ile değerlendirilmektedir. Son olarak, Birliğimizin 2009-2010 dönemi bütçe tasarısı sunulmaktadır.

Türkiye ekonomisi ve küresel gelişmeler

Türkiye ekonomisinde ve bankacılık sisteminde 2008 yılında öne çıkan başlıca gelişmeler, büyüme hızının yavaşlaması, enflasyonun dalgalı bir trend izlemesi, tasarruf açığının yüksek düzeyde seyretmesi, bütçe açığının yükselmesi, sermaye girişinin azalması, yurtiçi kaynakların kısa vadelerde kalması, son çeyrekte TL'nin değer kaybetmesi, bekleyişlerin kötüleşmesi ve ekonomik faaliyetin küçülmesi olmuştur. Bankacılık sistemi ilk üç çeyrekte kredi arzını artırmış, son çeyrekte ise risklerin artması ve likiditenin önem kazanması nedeniyle daha ihtiyatlı bir yaklaşım içinde olmuştur.

Türkiye ekonomisinin ve bankacılık sektörünün performansını etkileyen en önemli faktör dünya ekonomisinde yaşanan dalgalanmalar, ticaretin düşmesi ve büyümenin yavaşlaması olmuştur. 2007 yılının son çeyreğinde Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) para ve sermaye piyasalarında başlayan istikrarsızlık ve küçülme, kısa sürede ABD ekonomisi ile yakın ekonomik ilişkide olan ülkeleri, Avrupa Birliği'ni, gelişmiş ve gelişmekte olan diğer ülkeleri etkileyerek küresel bir nitelik kazanmıştır. Gelişmelerin uluslararası bazda çok ciddi olumsuz yansımaları olmuştur:

Finansal piyasalarda borç verilebilir kaynaklarda hızlı bir daralma yaşanmıştır. Bir yandan finansal koşullar kötüleşirken bir yandan da risk algılaması değişmiştir. Yatırımcılar, kendi ülkelerine ve düşük riskli varlıklara yönelmiştir. Yakın dönemde büyük miktarda sermaye çeken gelişmekte olan ülkelere net sermaye çıkışı olmuştur. Uluslararası piyasalardan özel sektörün ve bankaların borçlanma imkanları daralmıştır. Vadesi gelen borçların tamamının çevrilmesinde güçlükler yaşanmıştır/yaşanmaktadır. Bir çok ülkede ekonomide büyüme hızı yavaşlamış, veya küçülme gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı yükselmiştir. Ticaret hacmi daralmıştır. Finansal varlıkların ve petrol fiyatları yanında emtia fiyatları da düşmüştür.

Tasarruf açığı veren gelişmekte olan ülkeler açısından kısa dönemde en kritik konu döviz likiditesinin bulunması ve dış borçların çevrilmesi olmuştur. Gelişmekte olan ülkelere sermaye girişinin önce yavaşlaması sonra tersine dönmesi, tasarruf açığının yüksek olmasından dolayı ülkemizde de istikrarsızlığa yol açmıştır. İç talep ve dış talebin aynı zamanda daralması nedeniyle ekonomik faaliyet yavaşlamıştır. Gelişmelerin Türkiye'ye olan yansımaları özellikle 2008 yılının son çeyreğinde daha yoğun hissedilmiş, uzun bir aradan sonra ekonomide küçülme yaşanmıştır.

Dış borçlanma imkanı durmuş, hatta net ödeme başlamıştır. Dış kaynak hareketinde ani değişiklik ülkemizde döviz likiditesinin bir anda kaybolmasına neden olmuştur. Yurtdışında yerleşik yatırımcılar devlet iç borçlanma senetleri ve menkul kıymet

portföylerini azaltarak, sermaye piyasasından çıkmaya başlamışlardır. Gelişmiş ülkelerde mevduat güvencesi miktarı yükseltilmiştir. Son çeyreğin hemen başında ülkemizde döviz mevduatından hızlı bir çıkış olmuştur. Sonuçta, uzun bir aradan sonra döviz talebi döviz arzının üzerine çıkmış, TL ve döviz piyasalarında ani ve hızlı bir hareketlilik yaşanmış, piyasalarda öngörülebilirlik azalmış, istikrarsızlık artmıştır. TL başlıca yabancı paralar karşısında değer kaybetmiş, faiz oranları yükselmiş; hem TL hem de döviz kaynağının maliyeti artmıştır.

Piyasalarda yaşanan ani şok, kısa sürede üretim, tüketim ve yatırım kararlarını da etkilemiştir. Beklentilerin kötüleşmesine ve risklerin artmasına bağlı olarak dış talebin durması yanında iç talepte de hızlı bir daralma gerçekleşmiş, üretimde keskin düşüşler yaşanmıştır. Bir yandan daha kısıtlı ve pahalı kaynak, bir yandan varlık fiyatlarının düşmesi, öte yandan iç ve dış talebin daralması finansal olmayan sektörleri önemli ölçüde etkilemiştir. Yatırım ve çalışma sermayesi amaçlı kredi talebi düşerken, gelişmelerin sektörler üzerindeki etkisini anlamaya/ölçmeye çalışan bankalar kredi arzında standartları yükselterek daha ihtiyatlı bir yaklaşım göstermişlerdir. Bunda, dış borçların çevrilme oranının belirsizliği, yurtdışındaki bankaların sahiplik yapısındaki değişme, yaşanan şokun makro ekonomik sonuçlarının, özellikle kamu bütçesi ve ödemeler dengesi finansmanı üzerindeki etkilerinin belirsizliği, bankacılıkta değişen kurallar, risklerin artmasının sermaye yeterliliğini azaltıcı etkisi, TL talebinin daralması, kaynak maliyetindeki artış ve kaynak vadesinin çok kısa olması da etkili olmuştur. Bu dönemde, bankaları en çok tedirgin eden konu, vadesi gelen dış borçların çevrilmesine ilişkin belirsizlik olmuştur. Bu nedenle, bankalar kısa vadeli yükümlülüklerin aksatılmadan karşılanabilmesini teminen döviz likiditelerini güçlendirme çabasına girmişlerdir. TL'de ise likidite azalmış ancak Merkez Bankası'nın yaklaşımı sayesinde likidite sorunu yaşanmamıştır. Diğer taraftan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, gelişmelerin bankaların mali bünyelerine olan olumsuz etkilerini sınırlandırmak amacıyla bir dizi kararı uygulamaya koymuştur. Buna göre, 2008 yılı karlarının dağıtılması izne tabi tutulmuştur. Bankaların, portföylerindeki menkul değerlerin bir defaya mahsus olmak üzere, yeniden sınıflandırmasına izin verilmiştir. Bankalar ile finansal olmayan kuruluşlar arasındaki kredi ilişkisinin sağlıklı olarak sürdürülmesini teminen sorunsuz görünen kredilerin yeniden yapılandırılabilmesine imkan tanınmıştır.

Uluslararası kuruluşlara göre, yaşanmakta olan sorunlar kontrol altına alınsa dahi etkileri uzun süreli olacaktır. Bu kuruluşların tahminine göre dünya ekonomisi 2009 yılında küçülecek, ticaret hacmi daralacak, gelişmekte olan ülkelere sermaye girişi azalacaktır. Tasarruf açığı yüksek, büyümesi büyük ölçüde ihracata bağımlı, dış borç ödemesi yüklü miktarda olan ülkelerin küresel gelişmelerden daha fazla etkilenmesi beklenmektedir. Hükümetler ve uluslararası kuruluşlar yaşanan olumsuzlukların hem ulusal hem de uluslararası alanda finansal ve reel sektör üzerindeki tahribatını sınırlandırmak için "özel önlemler" açıklamışlardır. Kredi mekanizmasının yeniden çalışması için yoğun bir çaba harcanmıştır. Yaşanan olumsuzlukların özellikle gelişmekte olan ülkelere olan etkilerini sınırlandırmak amacıyla da uluslararası kuruluşlar gelişmekte olan ülkelerin kullanımına sunulmak üzere ek kaynak sağlayacak özel programlar açıklanmıştır.

Küresel sorunların büyüdüğü dönemde cari açığın finansmanı ve vadesi gelen borçların aksatılmadan çevrilmesi için döviz likiditesi önemli hale gelmiştir. Öte yandan, yurtdışında yerleşik yatırımcıların TL talebi azalmıştır. Bu durumdan öncelikle para ve sermaye piyasalarında istikrar ve büyüme hızı etkilenmiştir. Bu nedenle, döviz varlıklarının ve döviz likiditesinin daha iyi yönetilmesi ve iç tasarrufların artırılması önem kazanmıştır.

Uzun vadede istikrarın korunması, büyümenin yeniden başlaması ve sürdürülmesinde yurtiçi tasarruf oranının yükseltilmesi yoluyla tasarruf açığının daraltılması, kamu kesiminde borçlanma ihtiyacının sınırlandırılması, bütçe gelirlerinin artırılması, kayıtlı ekonominin büyütülmesi ve uluslararası kredi notunun yükseltilmesi öncelikli konular arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Bu konuda hem kamu hem de özel kesime çok önemli görevler düşmektedir. Ülkemizde son beş yıllık dönemde tasarruf oranı yüzde 18,8'den yüzde 16'ya düşmüştür. Tasarruf oranı özel sektörde yüzde 25'ten yüzde 15,8'e gerilemiş, kamuda ise eksi 6'dan yüzde sıfıra iyileşmiştir.

Tasarrufların özendirilmesi, finansal sektörün büyütülmesi ve derinleştirilmesi için gereklidir ama yeterli değildir. Tasarrufların kullanıcılara etkin olarak dağıtılması da önemlidir. Ülkemizde finansal sektör hala bankacılık ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Vade yapısı 3 ay olan mevduat ile şirketlerin bir yandan çalışma sermayesi ve sabit sermaye yatırımları ihtiyacı karşılanmaya çalışılmakta bir yandan da hane halkının kredi talebi karşılanmaktadır. Bu sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapı değildir. Sermaye piyasasının büyütülmesine özel bir önem atfedilmelidir. Sermaye piyasamız hala çok küçüktür ve özel kesim bu piyasalardan uzun vadeli kaynak yaratamamaktadır.

Kredi talebi ve bankacılık sisteminin kredi arzı

Finansal olmayan kurumların ve hane halkının 2008 sonu itibariyle kullandığı kredilerin toplamı 490 milyar TL olmuştur. Bu kredilerin 379 milyar TL'si Türkiye'de yerleşik bankalardan, 119 milyar TL'si yurtdışında yerleşik finansal kurumlardan karşılanmıştır. Türkiye'de yerleşik bankalar tarafından kullanılan krediler 2002 yılına göre yaklaşık olarak 6 kat büyümüştür. Toplam kredilerin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 26'dan yüzde 52'ye yükselmiştir. Türkiye'deki yerleşik bankalardan kullanılan kredilerin oranı ise yüzde 15'ten yüzde 39'a çıkmıştır.

Toplam kredilerin 373 milyar TL'si kurumsal kredi, 116 milyar TL'si ise hane halkı tarafından kullanılmıştır. Kurumsal kredilerin gsyh'ya oranı yüzde 39 hane halkı tarafından kullanılan kredilerin oranı ise yüzde 13 olmuştur. Toplam kredilerin yüzde 40'ı TL cinsindedir. Türkiye'de yerleşik bankaların kullandıkları kredilerin bilanço içindeki payı 2002 yılına göre iki katına çıkarak yüzde 50 olmuştur. Bu dönemde kredi riski azalarak yüzde 3,5 olmuştur.

2002-2008 döneminde, yurtiçinde yerleşik bankaların kredi arzını büyütebilmesinin en önemli nedeni özkaynakların güçlenmesi, kamunun borçlanma ihtiyacının azalması, TL'ye olan talep artışı, büyüme performansının iyileşmesi ve yurtdışından borçlanmanın artması ve kredi riskinin düşük düzeyde kalması olmuştur. Mevduat, kalkınma ve yatırım bankalarının özkaynakları 2002 yılında 26 milyar TL'den 2008 sonunda 83 milyar TL'ye, serbest özkaynaklar ise 6 milyar TL'den 61 milyar TL'ye ulaşmıştır. Özkaynak yeterliliği oranı ise yüzde 18 olmuştur.

Kredi arzı 2008 yılının ilk üç çeyreğinde artmaya devam etmiş, ancak son çeyrekte itibaren azalmaya başlamıştır. Menkul kıymetler portföyü ise büyümüştür. Kredi riski ise yükselmiştir. Son çeyrekte itibaren dikkati çeken önemli bir gelişme de yabancı para mevduatının ve yurtdışından yapılan borçlanmanın azalması olmuştur. TL mevduatı ise artmıştır.

Birliğimizin çalışmaları

Birliğimiz ekonomi, finansal sektör ve bankacılık sistemindeki gelişmeleri yakından takip etmiş, üyelerimiz ile yakın bir bilgi alışverişi içinde olmuştur. Gündemdeki önemli konularda, ilgili kurumlar ve kişiler ziyaret edilerek Birlik görüşleri anlatılmıştır.

Birliğimiz Yönetim Kurulu gündemdeki konular hakkında bilgi sunmak üzere Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı (ekonomik koordinasyon), Devlet Bakanı (Hazine), Maliye Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Adalet Bakanı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanını ziyaret etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), Komisyon toplantılarına katılarak Birliğimiz görüşleri açıklanmıştır.

2008-2009 döneminde çözüm sağlanan konular

Uzun yıllar Birliğimiz gündeminde bulunan kambiyo gider vergisinin sıfıra indirilmesi geçen faaliyet döneminin sonunda gerçekleşmiştir.

Organize sanayi bölgelerine kredi tahsis eden kredi kuruluşlarının alacaklarını tahsil edememeleri halinde, lehlerine ipotek tesis edilmiş taşınmazların satışına iştirak etmelerinin sağlanması hususundaki Birliğimiz talebi karşılanmıştır.

Vakıf mevduatlarının sadece tanımlanmış kurumlara yatırılmasını öngören Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar Hakkında Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır. Vakıflar Yönetmeliği'nin "Vakıf paralarının değerlendirilmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde, vakıfların varlıklarını, ekonomik kural ve riskleri gözetmek suretiyle değerlendirmeleri ve paralarını Türkiye'de kurulu bankalara yatırmaları öngörülmüştür.

İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinde yapılan değişikliklerle; özel sektör işyerlerinde eski hükümlü ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Ek 1'inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru çalıştırma zorunluluğu kaldırılarak, özüllü işçi çalıştırma oranı yüzde 3 olarak belirlenmiştir.

5754 sayılı Kanun'un 73'üncü maddesiyle 5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 20'nci madde ile bu madde kapsamındaki sandıkların Sosyal Güvenlik Kurumu'na devri düzenlenmiştir.

"Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5797 sayılı Kanun"un 2 ve 10'uncu maddeleri ile 5763 sayılı Kanun ile getirilen teşviklerin 506 sayılı Kanunun Geçici 20'nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanması sağlanmıştır.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele alanında, TC Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından hazırlanan alt düzenlemeler ve eğitim faaliyetlerine ilişkin MASAK ile yoğun bir çalışma yapılmıştır. Bankaların sorumluluğunun yeniden belirlendiği bu düzenlemeler ile bu alandaki mevzuat tamamen yenilenerek, uluslararası standartlara önemli ölçüde yaklaştırılmıştır.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin düzenlemelerde öngörülen adres teyit yükümlülüğü çerçevesinde Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 45'inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle bankaların da adres kayıtlarından yararlanmasına imkan sağlanmıştır.

Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları İle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelikte yapılan değişikliklerle daha adil bir sigorta prim tarifesi oluşturularak farklı risk değerliliğine sahip bankaların farklı tutarlarda prim ödenmesine olanak tanınmıştır.

Türk Ticaret Kanunu'nun 711'inci maddesinin 3 numaralı fıkrası yürürlükten kaldırılarak keşideci tarafından bankaya verilen "ödemeden men talimatı" uygulamasına son verilmiştir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'da bankaların operasyonel maliyetlerini azaltan düzenlemeler yapılmıştır.

BDDK yetkilileri tarafından yapılan uyarılar dikkate alınarak, kredi kartı hamillerinin kart iptal taleplerine ilişkin şikayetlerin en aza indirilmesini teminen uygulamada yeknesaklık sağlanmıştır.

Tüketici kredilerine ilişkin bankaların ilan ve reklamlarında belirtilen faiz oranlarının tüketiciler için yeterince bilgilendirici olması ve bankalar arasında karşılaştırma imkanı vermesi, müşterilerin üstlenecekleri maliyetler hakkında açıklayıcı olmasını teminen Birliğimiz tarafından bir düzenleme yapılmıştır.

Birliğimizin etik ilkelerine olan uyumun izlenmesini, etik ilkelerin daha iyi anlaşılmasını ve yorumlanmasını teminen geçen dönem başlatılan çalışmalar tamamlanarak Etik Komisyonu oluşturulmuştur.

Türkiye'de yerleşik bankaların rekabet gücünün artırılmasını teminen, yurt dışında yerleşik finansal kurumların Türkiye'de temsilcilik açılması ve bunların faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla "Türkiye'de Açılan Temsilciliklerin Faaliyetlerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" yayımlanmıştır.

Uluslararası banka hesap numarası (International Bank Account Number-IBAN) standardına uygun olarak ülkemizde de bir hesap numarası standardı belirlenmiş ve bankaların bu standarda uygun olarak uygulamaya geçmeleri konusunda koordinasyon faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. "Uluslararası Banka Hesap Numarası Hakkında Tebliğ" yayımlanmıştır.

Kayıtdışılık ile mücadele amacıyla borç ve alacak ilişkilerinin takibinin kolaylaştırılarak, daha güvenli hale getirilmesi için poliçe, bono ve çeklerin geçerliliklerini etkilememek kaydıyla, poliçe, bono ve çeklerde düzenleyen, muhatap, aval veren cirantaların vergi kimlik numaralarının yer almasının zorunlu hale getirilmesini, aykırı davranışlara idari para cezası uygulanmasını öngören bir düzenleme yapılmasını teminen TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmekte olan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na hüküm eklenmesi talep edilmiştir. TC Maliye Bakanlığı Vergi Konseyi tarafından sürdürülen kayıtdışılık ile mücadele çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

Gündemdeki konular

Bankacılık Kanunu, risk merkezinin Birliğimize devri, 3167 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinde düzenlenen karşılıksız çeklerde bankaların ödemek zorunda oldukları tutarın ödeme sorumluluğunun 6 ayla sınırlandırılması, müşterilere teslim edilmiş ancak aradan yıllar geçmiş olmasına karşı bankalara ibraz edilmemiş çek yaprakları nedeniyle bankalar tarafından üstlenilen taahhütlerle ilgili bir düzenleme yapılması, finansal yeniden yapılandırma, tüketicinin korunmasına ilişkin düzenleme, yabancı sermayeli bankaların ipotek tesisinde karşılaştıkları sorunlar, döviz kredisi açılmasını sınırlandıran düzenleme, kamu hazinedarlığı, Türk Borçlar Kanunu Tasarısı, Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, İflas Ertelemesi, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanun Tasarısı, kayıtdışılık ile mücadele, Maliye Bakanlığı ile e-

fatura, Emniyet Genel Müdürlüğü ile e-rehin projesi, türev ürünler ve vergilendirilmesine ilişkin düzenlemesi, banka şubelerinin vergilerinin tek bir ildeki vergi dairesinden yaptırılabilmesi, gündemde takip edilen başlıca konulardır.

İstanbul'un finans merkezi olması projesi 2009 Yılı Programında yer almış ve sorumlu kuruluş olarak DPT belirlenmiştir. Bu konuda bir "strateji belgesi" hazırlanması amacıyla kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarının desteğinin alınması ve belgenin çalışma grubu raporları dikkate alınarak hazırlanması amacıyla DPT koordinasyonunda çalışma grupları oluşturulmuştur.

Finansal kurumlar arasında ve/veya yurtiçinde yerleşiklerin yurtdışında yerleşik finansal kurumlar karşısındaki rekabetini bozan veya zayıflatan düzenleme ve uygulamalar vardır. Bunların başında gelen vergisel düzenlemelerde uygulamada tereddütlere neden olan çok sayıda alan bulunmaktadır. Rekabetin bozulmasına ve denetim sorunlarına yol açan bu alanların uluslararası uygulamalar, bankacılık sektörünün ve kredi kullananların rekabet gücünün iyileştirilmesini hedefleyen bir yaklaşım içinde netleştirilmesi ve aracılık maliyetlerinin düşürülmesi için bir takvim açıklanması talep edilmektedir.

Ekonomik faaliyeti düzenleyen kuralların, AB direktiflerine ve uluslararası kabul görmüş iyi örneklerle yaklaştırılması hususundaki çalışmalar desteklenmektedir. Sürecin hızlandırılması ve tüm sektörleri içine alacak şekilde yaygınlaştırılması, banka dışı kesimlerde, uluslararası muhasebe, raporlama ve derecelendirme sisteminin kullanılmasının önemi vurgulanmaktadır.

2008-2009 döneminde yapılan diğer çalışmalar

Birliğimizin 50'nci kuruluş yıldönümünde Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül Birliğimizi ziyaret etmiştir. Türkiye Bankalar Birliği'nin 50'nci kuruluş yıldönümü nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımızın onurlandırdığı bir resepsiyon düzenlenmiştir. Bankacılık sektörüne uzun yıllar hizmet ederek bilgisi ve tecrübesi ile sektörün gelişimine önemli katkılarda bulunmuş Prof. Dr. Seza Reisoğlu'na "50. Yıl Onur Ödülü" Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından verilmiştir. "50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye'de Bankacılık Sistemi, 1958-2007" kitabı yayımlanmıştır.

"Çok Yaşa Bebek" projesi kapsamında hastanelere cihaz bağıışı devam etmiştir. Projenin 6'ncı yılında 81 ilde 134 hastaneye cihaz bağıışı yapılmıştır.

Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanan Kapalıçarşı isimli kitabın İngilizce'ye tercümesi yapılarak "İstanbul and The Grand Bazaar" adı ile bastırılmış, İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi olması projesi ile ilişkilendirilmek üzere dağıtımı yapılmıştır.

Türkiye ekonomisindeki gelişmelerin bölgelere olan yansımalarını izlemek, illerin ekonomik potansiyelini daha iyi değerlendirmek, yöre girişimcilerinin ve müşterilerinin finansal sektörden ve bankalardan olan taleplerini dinlemek amacıyla Yönetim Kurulunun İstanbul ve Ankara dışındaki illerde yapılması kararlaştırılan ilk toplantısı Sivas ilinde gerçekleştirilmiştir.

Eğitim merkezimizdeki eğitim faaliyetlerimiz eğitim portföyü ve seminer yelpazesi geliştirilerek devam etmiştir. 2008 yılında katılımcı sayısı yaklaşık 6600 olmuştur. Üniversitelerin ekonomi ve işletme bölümlerinde düzenlenen toplantılara katılım sağlanarak öğrencilerimize bankacılık sektörü hakkında bilgi verilmektedir.

Birliğimiz ve TC Yargıtay Başkanlığı işbirliğinde "Güncel Hukuki Sorunlar" konulu panel düzenlenmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası ve Bankalar Birliği düzenli toplantı ve eğitim çalışmaları sürdürülmektedir. Bölgesel işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla Birliğimiz ve Bosna Hersek Bankalar Birliği işbirliği ile İstanbul'da bir eğitim programı düzenlenmiştir.

Bankacılık sektörünün Orta Asya, Kafkaslar, Doğu Avrupa, Balkanlar ve bazı Orta Doğu ülkeleri ile işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla Türk Cumhuriyetleri ve Gürcistan Bankalar Birliklerinin katılımı ile oluşturulan bölgesel forum çalışmaları sürdürülmektedir.

Bankacılık sektöründeki gelişmeler ve düzenlemeler konularında Türkiye'nin tecrübelerinin paylaşılmasını ve çevre ülkeler ile uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik bir faaliyet olarak Suriye Merkez Bankası ve Birliğimiz işbirliğinde bir konferans düzenlenmiştir.

Bireysel bankacılık hizmetlerinde artış ve müşteri odaklı hizmet anlayışı çerçevesinde Birliğimiz bünyesinde oluşturulan "Müşteri Şikayetleri Hakem Heyeti" ne yapılan başvurular titizlikle değerlendirilmiş ve sonuçlandırılmıştır.

TCMB ve Birliğimiz işbirliğinde, Yeni Türk Lirasından "yeni" ibaresinin kaldırılarak Türk Lirasına geçilmesi sorunsuz olarak tamamlanmıştır.

Paydaşların ve kamuoyunun beklentilerinin mümkün olduğunca doğru bir şekilde karşılanması ve faaliyetlerinin sürekli olarak iyileştirilmesini teminen başlatılan kurumsal iyileştirme ve "Ulusal Kalite Ödülüne" ulaşmak için çalışmalar devam etmektedir.

Birliğimiz, TRLIBOR, dolandırıcılık eylemlerine karşı işbirliği ve mücadele, müşterilerin bilgi edinme başvurularının yanıtlanması, EFT-MKT, kambiyo, internet bankacılığı ve swift, emisyon, sosyal projeler, kamuoyunun bilgilendirilmesine yönelik istatistik raporlama, eğitim gibi alanlarda, üyelerimizin de katılımı ve desteği ile çalışmalarını sürdürmüştür.

Vergi daireleri tarafından bankalara iletilen haciz bildirimlerinin elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili olarak TC Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile başlatılan çalışmalar tamamlanmış ve Aralık 2008 tarihinde pilot uygulamaya başlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve bankalar arasında trafik tescil işlemlerinin elektronik ortamda yapılması projesi kapsamında bir protokol hazırlanmış ve sistemin 1 Haziran 2009 tarihinde devreye girmesi planlanmıştır.

Değişik kurumlardan (MASAK, OFAC, SPK v.b.) gelen sakıncalı kişi/kurum bilgilerinin her banka tarafından işlenmesi yerine, tek bir merkezde toplanması ve bankaların bu merkeze ulaşarak işlem yapmaları üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Bankacılıkta kredilendirme ve diğer hizmetlerde çevrenin korunmasına ilişkin genel bir yaklaşımın oluşturulması ve konunun sosyal bir proje olarak ele alınması yönünde çalışmalar başlatılmıştır.

Sayın Üyeler,

Yönetim Kurulumuz gündemdeki tüm konuları yakından takip etmiş, 2008 yılında 17 kez toplanmıştır. Hükümet yetkilileri olmak üzere, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Hazine Müsteşarlığı, TC

Merkez Bankası, Devlet Planlama Teşkilatı, Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü, Türkiye Katılım Bankaları Birliği ile TOBB, TİSK, TÜSİAD, TİM, TGSD gibi sektör temsilcileri ile yakın çalışmalar yapılmıştır. Kamu kurum ve kuruluşlarına ve diğer paydaşlarımıza teşekkür ederiz.

Bankacılık sistemini doğrudan ilgilendiren bir çok konuda üyelerimizin ve/veya diğer kurumların katılımıyla oluşturulan çalışma grupları yoğun bir faaliyet göstermişler ve Birliğimiz çalışmalarına çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Çalışmalara katılan tüm arkadaşlarımıza katkılarından dolayı ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Türkiye Bankalar Birliği olarak en önemli talebimiz, finansal sektörün sağlıklı olarak büyümesi, derinleşmesi, uluslararası rekabet gücünün yükselmesi kurumlarımızın piyasa değerinin artması ve ülkemizin uluslararası bir finansal merkez haline gelmesidir.

Birliğimize önemli görevlerin düştüğü bu alanlardaki çalışmalarımıza olan katkılarınız için teşekkür ederiz. Desteğinizin bundan sonra da süreceğine olan inancımızla, Birliğimizin faaliyetlerini ve hesap yılına ilişkin mali sonuçlarını görüşlerinize ve onayınıza sunarız.

Saygılarımızla,

Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Adına

Ersin Özince
Yönetim Kurulu Başkanı

I. 2008 Yılında Türkiye Ekonomisi ve Bankacılık Sistemi

1. 2008 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler

1.1. Büyüme

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2008 yılında sabit fiyatlarla, gayri safi yurtiçi hasıla (gsyih) yüzde 1,1 oranında büyümüştür. Cari fiyatlarla gsyih yüzde 12,7 oranında artarak 950 milyar TL'ye, dolar bazında ise yüzde 13 oranında artarak 742 milyar dolara ulaşmıştır. Gsyih deflatörü yüzde 8'den yüzde 11,5'e yükselmiştir. Sabit fiyatlarla büyüme hızı, 2008 yılı programında öngörülen yüzde 5,5 oranındaki hedefin oldukça altında, deflatör ise yüzde 5 olan hedefin üzerinde gerçekleşmiştir.

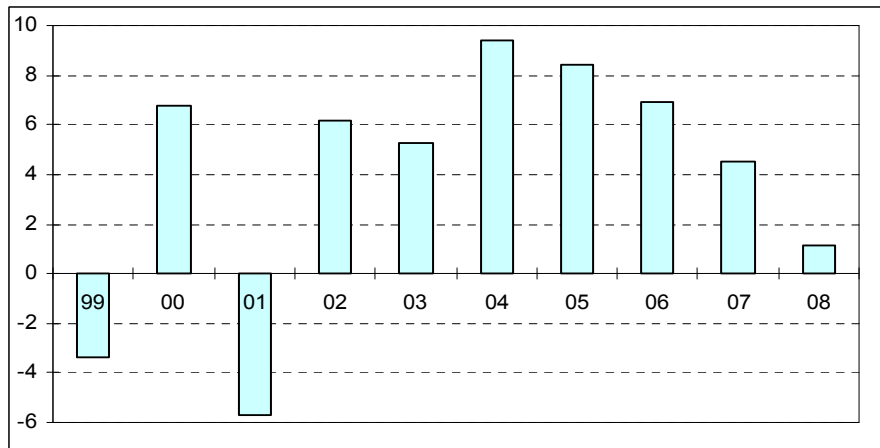
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

	2002	2006	2007	2008
Büyüme (yüzde)				
Cari fiyatlarla	45,9	16,9	12,9	12,7
Sabit fiyatlarla	6,2	6,9	4,5	1,1
Deflatör (yüzde)	37,4	9,4	8,0	11,5
Gsyih (1987 fiyatlarıyla, milyon TL)	73	97	101	102
Gsyih (cari fiyatlarla, 1998 bazlı seridir)				
Milyar TL	351	758	856	950
Milyar dolar	229	526	659	742
Kişi başına gelir (dolar)	3.296	7.212	9.333	10.436

Kaynak: TÜİK

Türkiye ekonomisinde büyüme hızı 2004 yılından sonra ivme kaybetmeye başlamış, ancak 2008 yılına kadar uzun dönem ortalaması olan yüzde 4'ün üzerinde büyümüştür. Ancak, büyüme hızındaki yavaşlama 2008 yılının ilk çeyreğinden sonra daha belirgin hale gelmiş, son çeyrekte ise küçülme yaşanmıştır. Böylece, 2002 yılının üçüncü çeyreğinde başlayan ve kesintisiz olarak 27 çeyrek devam eden büyüme süreci, 2008 yılının son üç ayında sona ermiştir. Yılın dördüncü çeyreğinde gsyih sabit fiyatlarla yüzde 6,2 oranında küçülmüştür. Büyüme hızının 2008 yılında hızla yavaşlamasının başlıca nedenleri sermaye girişinin hız kesmesi, küresel ekonomideki risklerin artışına bağlı olarak hem iç hem de dış talepteki gerileme, özellikle özel sektör sermaye yatırımlarının azalması, para piyasalarında dalgalanmanın artması ve TL'nin değer kaybetmesi olmuştur.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (sabit fiyatlarla, yüzde değişme)

İktisadi faaliyet kolları itibariyle tüm ana sektörlerde büyüme yaşanmıştır. Tarımda yeniden büyüme yaşanırken, sanayi ve hizmetler sektöründe dikkati çeken bir yavaşlama olmuştur. Sabit fiyatlarla tarım sektörü yüzde 4,1, sanayi ve hizmetler sektörleri yüzde 0,8 oranında büyümüştür. Cari fiyatlarla tarım sektörünün gsyih içindeki payı 0,3 puan artarak yüzde 8,9'a yükselirken, sanayi sektörünün payı değişmemiş, hizmetler sektörünün payı ise 0,3 puan azalarak yüzde 67,1'e gerilemiştir.

Sektörel Büyüme

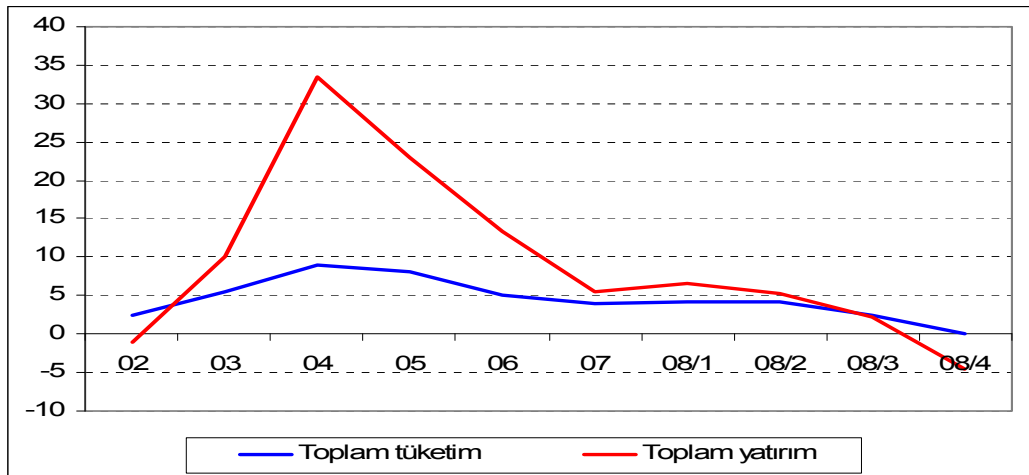
	Yüzde değişme (Sabit fiyatlarla)				Gsyih'ya oranı (Cari fiyatlarla, yüzde)			
	2002	2006	2007	2008	2002	2006	2007	2008
Tarım	6,9	1,3	-7,0	4,1	14	10	9	9
Sanayi	9,4	8,4	5,6	0,8	29	24	24	24
Hizmetler	7,5	7,2	5,7	0,8	57	67	67	67

Kaynak: TÜİK

Sanayi sektörünün en önemli alt sektörü olan imalat sanayiinde büyüme hızı yüzde 0,8 olmuştur. Alt sektörler itibariyle; toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörlerinde küçülme yaşanmış; oteller, lokantalar ve eğitim sektörlerinde büyüme imalat sanayiinin gerisinde kalmış; diğer sektörlerde büyüme, imalat sanayi büyüme hızından daha yüksek olmuştur. Enerji sektöründe üretim yüzde 3,8 oranında artmıştır. İmalat sanayiinde Aralık 2008 ortalama kapasite kullanım oranı bir yıl önceye göre 16,4 puan azalarak yüzde 64,7'ye gerilemiştir. Bu oran kamuda yüzde 61,6, özel sektörde ise yüzde 65,2 olarak gerçekleşmiştir.

Sabit fiyatlarla tüketim talebi yüzde 0,5 oranında artarken, yatırım talebi ise yüzde 4,6 oranında gerilemiştir. İthalattaki yavaşlamanın da etkisiyle toplam talep yüzde 0,5 oranında küçülmüştür.

Tüketim ve Yatırım Talebi (sabit fiyatlarla, yıllık yüzde değişme)

Gsyih içinde özel sektörün tüketim harcamaları cari fiyatlarla yüzde 73, yatırım harcamaları ise yüzde 16 oranında paya sahiptir. Kamunun tüketim harcamalarının payı yüzde 13, yatırım harcamalarının payı ise yüzde 4 olmuştur. Kamunun yatırım ve tüketim harcamalarının payı 2007 yılına göre artmıştır. Sabit fiyatlarla özel sektör yatırım harcamaları 2008 yılının ilk çeyreğinden itibaren hızla yavaşlamaya başlamış, 2008 sonunda ise yüzde 7,3'e gerilemiştir.

Yurtiçi Tasarruflar ve Tasarruf Dengesi (gsyih'ye oranı, yüzde)

	2002	2006	2007	2008*
Yurtiçi tasarruflar	19	16,6	16,1	15,9
Kamu	-6,2	6,2	2,3	2,1
Özel	25,3	9,8	13,8	13,8
Tasarruf dengesi	-2,6	-8,2	-5,9	-6,5
Kamu	-12,5	1,1	-1,5	-1,7
Özel	9,9	-8,8	-4,4	-4,8
Dış kaynak	2,6	7,8	7,1	6,5

Kaynak: DPT

* Tahmin

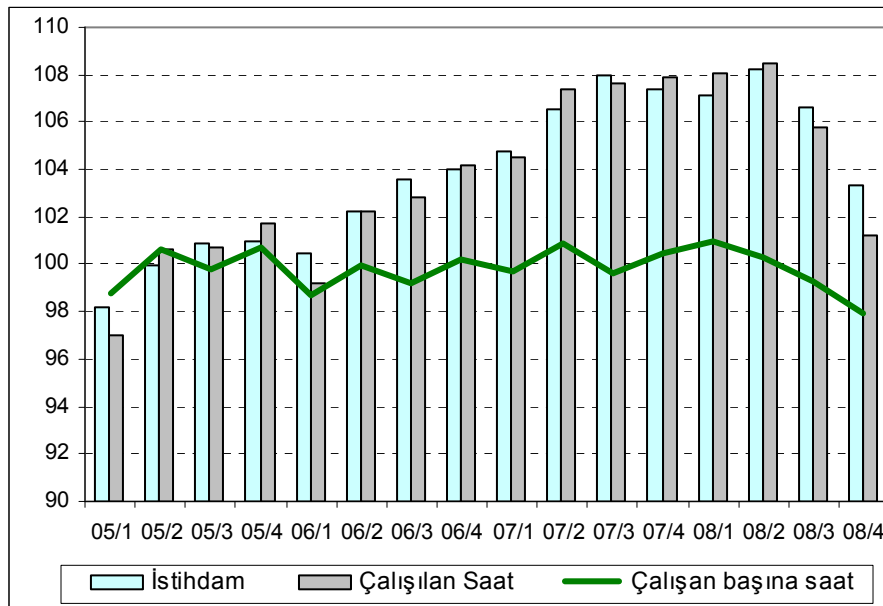
DPT tahminlerine göre, yurtiçi tasarruf oranının gsyih'ye oranı 0,2 puan azalarak yüzde 15,9'a gerilemiştir. Tasarruf oranı, özel kesimde değişmemiş, kamu kesiminde ise düşmüştür. Tasarruf açığı ise 0,6 puan artarak gsyih'nin yüzde 6,5'ine ulaşmıştır. Kamu kesiminde yüzde 1,5 olan tasarruf açığının gsyih'ya oranı 0,2 puan artarak, yüzde 1,7'ye ulaşmış; özel kesimde ise yüzde 4,4 olan tasarruf açığının gsyih'ya oranı yüzde 4,8'e yükselmiştir.

Öte yandan DPT'nin tahminlerinde yılın son çeyreğinde etkisini artıran küresel finansal dalgalanmaların etkisi dahil edilmediği için; toplam tasarruf açığının gsyih'nin yüzde 5,6'sı düzeyinde olduğu, kamu kesimi net tasarruf açığının gsyih'ya oranının DPT tahmini doğrultusunda gerçekleştiği, fakat özel kesim net tasarruf açığının gsyih'ya oranının daraldığı tahmin edilmektedir.

1.2. İstihdam, verimlilik ve ücretler

İstihdam düzeyinin sınırlı düzeyde de olsa, artmasına karşılık, işgücünün ve işgücüne katılım oranının yükselmesine bağlı olarak, işsizlik oranı yükselmiştir.

İmalat Sanayii İstihdam ve Çalışılan Saat Endeksi (2005=100)

Reel İşgücü Maliyeti Endeksi (94=100)

	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam					
Kamu	105	107	104	112	105
Özel	111	115	114	118	115
Memur	128	135	140	148	146
Asgari ücret	171	182	181	184	176

Kaynak: DPT, TİSK

DPT'nin tahminlerine göre, 2008 yılında asgari ücret ile kamu işçileri ve memurların reel işgücü maliyeti azalmıştır. İmalat sanayiinde üretimde çalışanlar endeksi ve çalışan başına saat endeksi gerilemiştir.

Çalışan başına saat endeksi¹, 2007 yıl sonunda 101 düzeyinde oluşmuştur. 2008 yılının ikinci çeyreğinden itibaren gerileyen endeks, yılın son çeyreğinde 98 değerini almıştır.

İstihdam ve Çalışılan Saat Endeksi (2005=100)

	2007/IV	2008/I	2008/II	2008/III	2008/IV
İstihdam	107	107	108	107	103
Çalışılan saat	107	108	109	106	101
Çalışan başına saat	100	100	100	99	98

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre Aralık 2008 itibariyle toplam işgücü arzı 24 milyon kişi, toplam istihdam ise 20,7 milyon kişi olmuştur. 2008 yılında çalışabilir nüfus 764 bin kişi artmıştır. Çalışabilir nüfusun artması yanında, işgücüne katılma oranının da yükselmesi sonucu, işgücü 1.130 bin kişi artmıştır. Aynı dönemde toplam istihdam 293 bin kişi artmıştır. Buna göre, İşsiz sayısı önceki yıla göre yaklaşık 838 bin kişi artarak 3,3 milyon kişiye yükselmiştir.

İşsizlik (yüzde)

	2002	2006	2007	2008
İşsizlik oranı				
Genel	10,3	10,5	10,6	13,6
Kent	14,2	12,5	12,2	15,4
Genç nüfus	...	20,3	20,6	25,7

Kaynak: TÜİK

Böylece, işsizlik oranı 2008 yılında 3 puan artarak yüzde 13,6 olmuştur. Bu oran kentlerde 3,2 puan artarak 15,4'e gerilemiştir. İstihdamın yüzde 43'ü hizmetler, yüzde 41'i tarım, yüzde 16'sı da sanayi sektörleri tarafından yapılmaktadır.

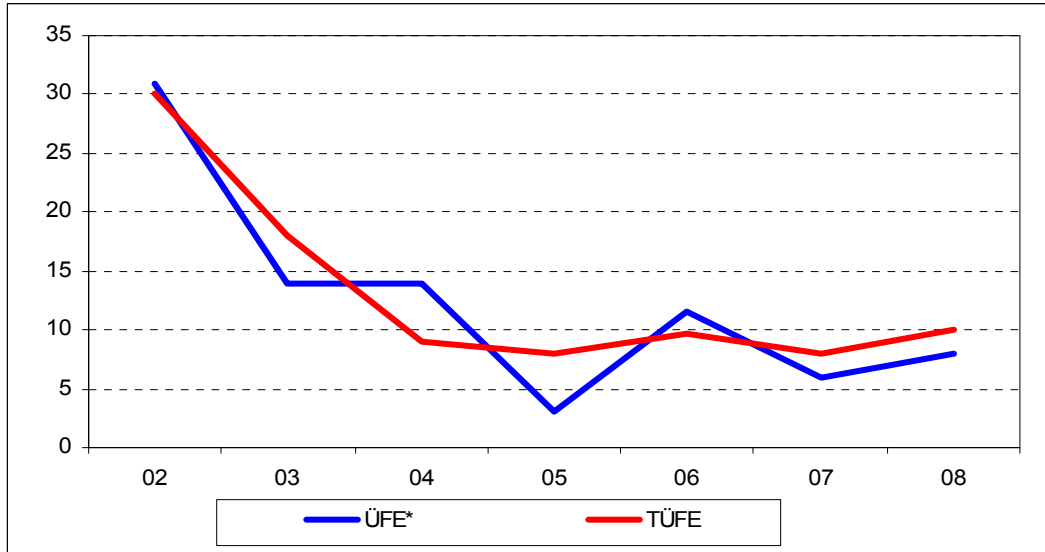
1.3. Enflasyon

Açık enflasyon hedeflemesinin üçüncü yılında da enflasyon öngörülen hedefin üzerinde gerçekleşmiştir. Yıl sonu enflasyon hedefi 2008 yılı için tüketici fiyatları bazında yüzde 4 olarak açıklanmıştır. Ancak yıl sonu enflasyonu yüzde 10,1 olmuştur. Tüketici fiyatları endeksindeki (TÜFE) yıllık artış oranı 2008 yılının ilk yarısında yükselerek yüzde 12'nin üzerine çıkmış; Ekim 2008'e kadar yüzde 12

¹ İstihdam ve çalışılan saat endeklerinin oranlanmasıyla hesaplanmıştır.

düzeyinde seyrettikten sonra, yılın son çeyreğinde gerilemiştir. Enflasyon, üretici fiyatları endeksine (ÜFE) göre yüzde 8,1 olmuştur. Yıllık ortalama fiyat artışı ise, TÜFE ve ÜFE için, sırasıyla yüzde 10,4 ve 12,7 olmuştur.

Enflasyon (12 aylık, yüzde değişme)

* 2004 yılına kadar olan değerler TEFE endeksine aittir.

Yıllık bazda enflasyonun ilk iki çeyrekte yükselmesi ve bu düzeyini üçüncü çeyrekte de sürdürmesinde uluslararası piyasalarda petrol ve diğer emtia fiyatlarında yaşanan yükselişler yanında yurtiçinde özellikle gıda ve hizmet sektöründeki fiyat artışları etkili olmuştur. Yılın son çeyreğinde, başta enerji fiyatları olmak üzere başlıca emtia fiyatlarının düşmesi, iç ve dış talebin hızla daralmasına bağlı olarak yıllık bazda enflasyon gerilemiştir. Bu dönemde, başlıca yabancı paralar karşısında TL'nin değerinde hızlı bir düşüş gerçekleşmesine rağmen kur etkisinin enflasyona yansımaları sınırlı düzeyde kalmıştır.

Enflasyon (yüzde)

	2002	2006	2007	2008
Yıllık ortalama				
Üretici*	50	9	6	13
Tüketici	45	10	9	10
12 aylık				
Üretici*	31	12	6	8
Tüketici	30	10	8	10
TÜFE hedefi	...	5	4	4

Kaynak: TÜİK
2004 yılına kadar olan değerler TEFE endeksine aittir.

Enflasyon hedeflemesi rejimine geçildikten sonraki üç yıl boyunca gerçekleşen enflasyonun öngörülen hedefin üzerine çıkması nedeniyle para politikasının etkinliği sorgulanmaya başlanmıştır. Merkez Bankası, enflasyon beklentilerini kontrol altına almak ve uygulanan rejimin itibarını tesis etmek amacıyla, Haziran 2008'de Hükümete hitaben yazılan bir açık mektupla orta vade için yeni hedefler belirlenmesini önermiştir. Merkez Bankası'nın bu önerisi Hükümet tarafından da benimsenmiş ve buna göre enflasyon hedefleri, piyasanın beklentisi de dikkate alınarak revize edilmiş; 2009-2011 dönemi için sırasıyla yüzde 7,5, 6,5 ve 5,5 olarak belirlenmiştir.

1.4. Kamu kesimi dengesi

Kamu kesimi dengesi, sınırlı düzeyde de olsa, 2008 yılında da açık vermiştir. Kamu kesimi açığının gsyih'ya oranı yüzde 0,1'den yüzde 0,8'e yükselmiştir. DPT'nin tahminlerine göre 2008 yılında toplam kamu gelirleri yüzde 14, toplam kamu harcamaları ise yüzde 16 oranında artmıştır. Toplam kamu gelirlerinin gsyih'ya oranı yaklaşık olarak 0,7 puan azalışla yüzde 32,4'e gerilerken, harcamaların oranı ise 0,1 puan azalışla yüzde 33,2 olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılında yüzde 5,8 olan faiz dışı fazlanın gsyih'ya oranının 2008 yılında yüzde 4,9 olduğu tahmin edilmiştir. Faiz dışı fazlanın gsyih'ya oranı, son iki yıldan buyana düşmektedir. Bu gelişimde özellikle merkezi yönetim bütçesi ve diğer kesimler bütçelerindeki bozulma etkili olmuştur.

Kamu Kesimi Dengesinin Gsyih'ya* Oranı (yüzde)

	2002	2006	2007	2008**
Merkezi yönetim bütçesi dengesi	-14,8	-0,6	-1,6	-1,4
KİT dengesi****	-1,0	0,5	0,1	-0,1
Mahalli idareler dengesi	0,1	-0,1	-0,5	-0,3
Fonlar dengesi	0,0	1,2	0,9	0,3
Diğer kesimler dengesi	-3,0	1,0	1,0	--0,7
Kamu kesimi dengesi	-12,7	2,0	-0,1	-0,8
Kamu kesimi dengesi (faiz dışı)	-7,0	8,2	5,8	4,9

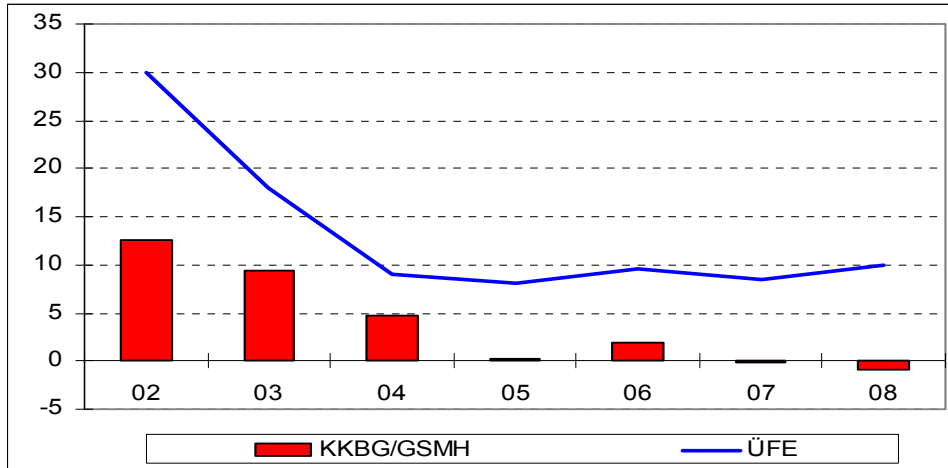
Kaynak: DPT

* Gerçekleşme tahmini

** Program

Kamu gelirleri içinde vergi gelirlerinin payı yüzde 58 düzeyinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerinin yüzde 66'sı dolaylı vergilerden oluşmuştur. Harcamaların yüzde 83'ü faiz dışı harcamalardan meydana gelmiştir. Faiz harcamalarının toplam harcamalar içindeki payı 2004 yılına göre 15 puan, 2007 yılına göre ise 1 puan düşmüştür.

Kamu Kesimi Borçlanma Gereği/ Gsyih ve Enflasyon (yüzde)

Kamu kesimi dengesini 2008 yılında olumsuz yönde etkileyen başlıca gelişmeler, ekonomik faaliyetin yavaşlaması paralelinde dolaylı vergiler ve faktör gelirlerinin gsyih'ya oranının düşmesi ile özelleştirme gelirlerinin azalması olmuştur. Öte yandan, yerel seçimler nedeniyle kamu harcamalarının gsyih'ya oranında benzer bir azalma yaşanmamıştır. Kamu harcamalarındaki artışta, cari transferler ve sermaye transferlerindeki artış etkili olmuştur.

Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, kamu kesimi gelirlerinin ve harcamalarının en önemli bölümünü oluşturan merkezi yönetim bütçe açığının gsyih'ya oranı yüzde 1,4'den yüzde 1,9'a yükselmiştir. Merkezi yönetim bütçe gelirleri yüzde 10, harcamalar yüzde 11 oranında artmıştır. Faiz harcamaları yüzde 4 oranında azalırken, faiz dışı giderler yüzde 16 oranında büyümüştür. Bütçe açığı cari fiyatlarla yüzde 25 artarken, faiz dışı fazla yüzde 4 oranında daralmıştır. Bütçe gelirlerinin ve harcamalarının gsyih'ya oranı sırasıyla yüzde 22 ve yüzde 24 düzeyinde gerçekleşmiştir. Faiz giderlerinin gsyih'ya oranı 2 puan azalarak yüzde 5 düzeyine gerilemiştir.

Merkezi Yönetim Bütçesi (milyon TL)

	2008*	Yüzde pay	2007	Yüzde pay	Yüzde değ.	Gsyih'ya oran 2008 (yüzde)
Bütçe gelirleri	208.898	100	190.360	100	10	22
Vergi gelirleri	168.087	81	152.835	80	10	18
Vergi dışı gelirler	40.811	29	37.525	20	9	4
Bütçe harcamaları	225.967	100	204.068	100	11	24
Faiz harcamaları	50.661	22	52.946	22	-4	5
İç borçlar	44.516	20	43.626	20	2	5
Dış borçlar	6.145	3	9.320	2	-34	1
Faiz dışı	175.306	78	151.122	78	16	18
Personel	48.825	22	43.569	22	12	5
Cari	104.868	46	94.550	46	11	11
Yatırım	21.613	10	13.003	10	66	2
Bütçe dengesi	-17.069		-13.708		25	-2
Faiz dışı denge	33.592		35.045		-4	4

Kaynak: Maliye Bakanlığı

* Geçici

Merkezi yönetim bütçesinde faiz dışı fazlanın gsyih'ya oranı yüzde 3,5 olmuştur. Bütçe harcamaları içinde en yüksek pay yüzde 46 ile cari harcamalara aittir. Yatırım harcamalarının payı 2007'ye göre 3 puan artarak yüzde 10'a yükselmiştir. Personel ve faiz harcamalarının payları ise yüzde 22 olmuştur.

Bütçe Nakit Açığının Finansmanı

	Milyon TL			Gsyih'nin yüzdesi		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Finansman	7.685	19.709	16.313	1,0	2,3	1,7
Dış borçlanma (net)	-3.622	-5.154	-112	-0,5	-0,6	0
İç borçlanma	3.788	12.364	10.331	0,5	1,4	1,1
Diğer	7.519	12.499	6.094	1,0	1,5	0,6

Kaynak: HM

2008 yılı içinde 16,3 milyar TL nakit finansman ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Hükümet net dış borç ödemeye devam etmiştir. Finansman ihtiyacının 10,3 milyar TL'si iç borçlanma yoluyla finanse edilmiştir. Finansmanın 6,1 milyar TL'lik bölümü için Hazine kasa/banka hesabı kullanılmıştır. Bununla beraber, kur farkları 3,7 milyar artı bakiye verdiği için, kasa/banka hesabı açığı 1,8 milyar TL düzeyinde kalmıştır.

Piyasadan yapılan TL cinsi iç borçlanmanın, ortalama vadesi 999 günden 957 güne gerilemiştir. Öte yandan, TL cinsi ortalama borçlanma yıllık bileşik faiz oranı Aralık 2007'de yüzde 16,6'dan Aralık 2008'de yüzde 18,6'ya yükselmiştir. İç borç stoku yüzde 8 oranında artarak 275 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Nakit dışı iç borç stokunun toplam stok içindeki payı 4 puan azalarak yüzde 10 olmuştur.

İç Borç Stokunun Yapısı (yüzde pay)

	2002	2006	2007	2008
TL	68	86	90	83
Sabit faizli	25	44	46	46
Değişken faizli	42	42	44	37
Döviz	32	14	10	17
Toplam	100	100	100	100

Kaynak: HM

İç borç stoku içinde sabit faizli kağıtların payı değişmemiş, faize duyarlı kağıtların payı ise yüzde 44'ten yüzde 37'ye gerilemiştir. Döviz kuruna duyarlı kağıtların payı ise yüzde 10'dan yüzde 17'ye yükselmiştir. TL'nin başlıca yabancı paralar karşısında değer kaybı bu gelişmede etkili olmuştur.

İç borç stokunun gsyih'ya oranı düşmeye devam etmiş, 1 puan azalarak yüzde 29'a gerilemiştir. Toplam borç stoku yüzde 10 artarak 365,8 milyar TL (240,4 milyar dolar) düzeyinde gerçekleşmiştir. Toplam borç stokunun gsyih'ya oranı yüzde 41'den yüzde 38'e gerilemiştir.

İç borç stokunun gsyih'ya oranının düşmesi yanında, kamu kesiminin finansal kaynaklar üzerindeki baskısı yavaş da olsa azalmaya devam etmiştir. İç borç stokunun, TL mevduat, YP mevduat, repo, yatırım fonu, banka dışı kesimlerin portföyündeki DİBS'lerden oluşan finansal varlıklara oranı yüzde 55'ten yüzde 52'ye gerilemiştir.

Merkezi Yönetim Bütçesi Borç Stoku

	Milyon TL		Gsyih'ya oranı (yüzde)		
	2008	2005	2006	2007	2008
Kamu kağıtları	274.827	38	33	30	29
Nakit	248.691	30	27	26	26
Nakit dışı	26.136	8	6	4	3
Tahvil	260.849	35	32	29	27
Nakit	234.713	27	26	25	25
Nakit dışı	26.136	8	6	4	3
Bono	13.978	3	1	1	1
Nakit	13.978	3	1	1	1
Nakit dışı	0	0	0	0	0
MB avansı	0	0	0	0	0
İç borç stoku	274.827	38	33	30	29
Dış borç stoku*	90.951	13	12	11	10
Toplam	365.778	51	46	41	38

* Merkezi yönetim bütçesine ait olan kısımdır.

Merkezi yönetim bütçe iç borç stokunun yüzde 24'ü kamu kurumları, yüzde 76'sı ise piyasa tarafından tutulmaktadır. 2008 yılı sonunda bu oranlar sırasıyla yüzde 26 ve yüzde 74 olmuştur.

Devlet İç Borçlanma Senetlerinin Alacaklılara Göre Dağılımı (milyon TL)

	2006	2007	2008
Banka dışı kesim	66.063	67.636	73.767
Gerçek kişi	24.091	16.523	16.395
Tüzel kişi	41.972	51.112	57.372
Menkul kıymet yatırım fonları	9.590	12.657	14.198
Yurtdışı yerleşikler	36.767	36.981	29.936
Banka dışı toplamı	112.420	117.274	117.901
Bankalar ve diğer	143.331	150.128	156.926
Toplam	255.751	267.402	274.827

Kaynak: TCMB

Aralık 2008 itibariyle, DİBS'lerin yüzde 57'si bankalar tarafından tutulmuştur. Banka dışı kesimlerin elinde bulunan DİBS'lerin toplamı 118 milyar TL olmuştur. Bu miktarın yüzde 14'ü (16,4 milyar TL) gerçek kişiler tarafından talep edilmiştir. Banka dışı kesimlerin sahip olduğu DİBS'ler, iç borç stokunun yüzde 43'ünü oluşturmaktadır. 2008 yılında, yurtdışı yerleşiklerin DİBS'lere olan talebi gerilemiş, tüzel kişilerin talebi artmış; diğer kesimlerin talebi ise önemli bir değişiklik göstermemiştir.

1.5. Parasal büyüklükler

1.5.1. Para politikası

Enflasyon hedeflemesi ile birlikte dalgalı döviz kuru rejimi uygulamasına 2008 yılında da devam edilmiştir. Para politikasının çerçevesini belirleyen bu rejim altında döviz kurlarının, bir politika aracı ya da hedef olmadığı, piyasadaki arz ve talep koşulları tarafından belirlendiği vurgulanmıştır. Buna rağmen, döviz rezervinin güçlendirilmesi amacıyla döviz arzının döviz talebine kıyasla arttığı dönemlerde rezerv biriktirme amaçlı olarak, kuralları önceden açıklanmak üzere, döviz alım ihaleleri; aşırı oynaklığın olduğu dönemlerde ise oynaklığın azaltılmasına yönelik olarak döviz satım ihaleleri yapılmaya devam edilmiştir.

Faiz Oranları (bileşik, dönem sonu), Kurlar ve Enflasyon (12 aylık, yüzde)

	2007	2008			
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Faiz oranı (yıllık, bileşik)*					
O/n	17,1	16,5	17,6	18,2	16,2
Kamu kağıtları	16,6	17,5	20,4	18,8	18,6
Kurlar					
TL/dolar	-17,5	-5,5	-6,6	8,0	31,3
TL/euro	-7,9	12,3	9,5	5,5	25,0
Enflasyon (TÜFE)	8,4	9,2	10,6	11,1	10,1

* Ortalama

Enflasyonun öngörülen hedefin üzerinde bir seyir izlemesi nedeniyle yılın ilk üç çeyreğinde politika faiz oranları yükseltilmiş ve daha sıkı bir para politikası uygulanmıştır. Öte yandan, enflasyondaki sapmanın ana nedenlerinin uluslararası enerji ve emtia piyasalarındaki artış ile yurtiçinde gıda fiyatlarındaki yükselme olduğu, buna bağlı olarak para politikasındaki sıkılaştırmanın ve faiz oranlarındaki artışın etkisinin sınırlı düzeyde kaldığı açıklanmıştır.

Merkez Bankası döviz talebi yoluyla likidite yaratmaya devam etmiştir. 2008 yılı içinde döviz alım ihaleleri yoluyla 7.584 milyon dolar döviz satın alınmış, iki döviz satım ihalesinde toplam 100 milyon doları satılmıştır. Döviz piyasasına doğrudan

müdahale edilmemiştir. Merkez Bankası'nın yarattığı talebe rağmen, TL'nin başlıca paralar karşısında ilk dokuz aylık dönemde değer kazanmasına bağlı olarak net dış varlık artışı daha yavaş olmuştur. Diğer taraftan, Hazine işlemleri azalmaya devam etmiş, bu nedenle net iç varlıklar azalmıştır. Tüm bu gelişmelere bağlı olarak parasal tabandaki büyüme sınırlı kalmıştır. Likidite koşulları, Mayıs ayından itibaren daralmaya başlamıştır. Likidite ihtiyacının karşılanmasını teminen bir hafta vadeli repo ihaleleri yapılmıştır. Piyasa, uzun bir aradan sonra açık piyasa işlemlerinde net borçlu konumuna geçmiştir.

Son çeyrekte, uluslararası piyasalarda istikrarsızlığın yurtiçi para ve sermaye piyasalarındaki olumsuz etkisi daha fazla hissedilmiştir. Özellikle döviz piyasasında likidite koşulları sıkılaşmıştır. Kredi açma standartları yükseltilmiştir. TL faiz oranları yükselmeye başlamıştır. Başlıca yabancı paralar karşısında TL'nin değer kaybı hızlanmıştır. Merkez Bankası, finansal sistemin akışkanlığına ve kredi piyasalarının etkin biçimde çalışmasına destek vermek amacıyla bir dizi önlem açıklamıştır: Küresel ekonomideki belirsizliklerin arttığı bir dönemde döviz rezervlerinin öncelikli olarak bankacılık sisteminin döviz likiditesinin desteklenmesi amacıyla kullanılması stratejisi benimsenmiştir. Bu çerçevede Merkez Bankası nezdindeki döviz depo piyasasında aracılık faaliyetlerine yeniden başlanmış, bu piyasadaki borç verme faizleri düşürülmüş ve vadeler uzatılmıştır. Bunun yanında, döviz piyasasında sağlıklı fiyat oluşumlarının görüldüğü dönemlerde piyasaya döviz satım ihaleleri yoluyla döviz likiditesi sağlanmıştır. Bankacılık sisteminin döviz likiditesini güçlendirmek üzere aşağıda yer alan düzenlemeler yapılmıştır:

1. Bankalararası döviz piyasasında döviz likiditesinin akışkanlığının artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla, 9 Ekim 2008 tarihinde, Merkez Bankası'nın döviz ve efektif piyasaları nezdinde bulunan döviz depo piyasasındaki aracılık faaliyetlerine yeniden başlanmıştır.

2. Bankaların döviz ve efektif piyasalarında işlem yapma limitleri 14 Ekim 2008 tarihinde güncellenmiş, 24 Ekim 2008 tarihinde de her bir banka için 2 katına çıkarılarak toplamda 10,8 milyar dolara yükseltilmiştir.

3. 21 Kasım 2008 tarihinde döviz depo piyasasında bankaların kendilerine tanınan borçlanma limitleri çerçevesinde, dolar ve euro cinsinden Merkez Bankası'ndan alabilecekleri döviz depolarının vadesi 1 haftadan 1 aya yükseltilerek, söz konusu piyasada yüzde 10 olarak belirlenmiş borç verme faiz oranları dolar için yüzde 7'ye, euro için yüzde 9'a düşürülmüştür.

4. 5 Aralık 2008 tarihinde, yüzde 11 olan yabancı para zorunlu karşılık oranı 2 puan azaltılarak yüzde 9 düzeyine indirilmiştir. Yabancı para zorunlu karşılık oranında yapılan bu indirimle bankacılık sistemine yaklaşık 2,5 milyar dolar ek döviz likiditesi sağlanmıştır. Diğer yandan a yabancı para zorunlu karşılıklara faiz ödemesi uygulaması sona ermiş, Türk parası zorunlu karşılıkların faiz oranı ise Merkez Bankası gecelik borçlanma faizinin yüzde 75'inden yüzde 80'i seviyesine çıkarılmıştır.

Merkez Bankası finansal koşullardaki sıkılaşmayı bertaraf etmek amacıyla son çeyrekte genişletici bir para politikası stratejisi izlemiş, kısa vadeli faiz oranlarını düşürmüştür. Son çeyrekte, faiz oranlarındaki düşüş 175 baz puan olmuştur. Düşüş, 2009 yılının ilk çeyreğinde de sürmüştür.

Merkez Bankası bilançosu 2008 yılında yüzde 10 oranında büyümüştür. Bilançonun gsyih'ya oranı yüzde 12 düzeyinde yaklaşık aynı kalmıştır. Döviz işlemleri 11 oranında büyümüş, TL işlemleri ise yüzde 25 oranında azalmıştır. Dış varlıklar

bilançonun yüzde 98'ini oluşturmuştur. İç döviz yükümlülüklerinin bilançoya oranı yüzde 32, dış döviz yükümlülüklerinin bilançoya oranı ise yüzde 19 olmuştur.

Aralık 2007'ye göre dolar bazında yüzde 8 oranında artan dış varlıklar, TL'nin özellikle yılın son çeyreğinde değer kaybetmesinin de etkisiyle TL bazında yüzde 39 artış göstermiştir. Net dış varlıklar yılın son çeyreğinde uluslararası rezervlerdeki azalmaya bağlı olarak, dolar bazında gerilemiştir. Böylece, net dış varlıkların para tabanına oranı 12 puan artarak yüzde 126 olmuştur.

Net iç varlıklar 9 milyar TL azalarak, -15 milyar TL düzeyinde oluşmuştur. Net iç varlıklardaki azalma, TL'nin değer kaybına bağlı olarak değerlendirme hesabının eksi bakiyeye dönmesi ve kamu kesimine açılan kredilerin (net) daralmasından kaynaklanmıştır.

Merkez Bankası Bilançosu, Seçilmiş Kalemler* (milyon TL)

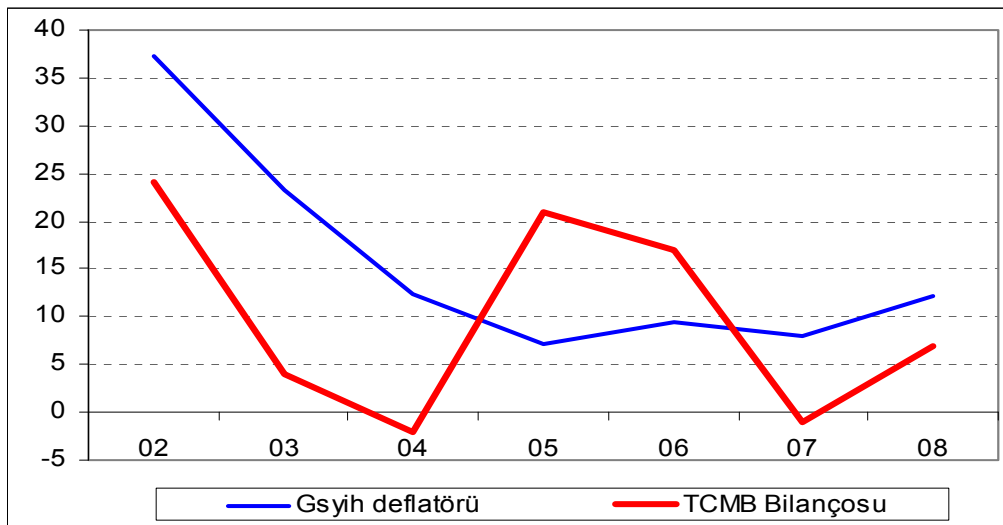
	2007	2008			
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Net dış varlıklar	50.737	57.125	55.081	60.254	70.405
Net iç varlıklar	-6.045	-13.545	-6.368	-7.780	-14.746
Para tabanı	44.692	43.580	48.713	52.474	55.659
APİ	-4.369	-3.737	5.250	2.577	2.836
Merkez bankası parası	54.691	51.556	45.481	51.867	54.001
Döviz mevduatı	-12.211	-17.108	-20.856	-17.994	-15.686
Bankaların döviz mevduatı	-17.875	-20.375	-20.719	-20.882	-20.807

Kaynak: TCMB

*Merkez Bankası parası kalemi hariç, Stand-by çerçevesinde hazırlanan TCMB bilançosu baz alınmıştır.

Aralık 2007 itibariyle 4,4 milyar TL açık veren açık piyasa işlemleri, Aralık 2008 itibariyle 2,8 milyar TL fazlaya dönmüştür. Böylece Merkez Bankası, 2008 yılında piyasaya 7,2 milyar TL düzeyinde ek likidite sağlamıştır. Likidite ihtiyacının en yüksek düzeye ulaştığı Ekim ve Kasım aylarında Merkez Bankasının açık piyasa işlemlerinden alacak bakiyesi 10 milyar TL'yi aşmıştır.

Merkez Bankası Bilançosu ve Deflatör (yıllık yüzde değişim)

Merkez Bankası parasının yıllık artışı yüzde 16'dan yüzde -1'e gerilemiştir. Merkez Bankası parasının azalmasının nedeni Merkez Bankasının açık piyasa işlemlerinden alacaklı konuma geçmesi ve kamu mevduatının gerilemesi olmuştur. Rezerv paradaki artış hızı, bankalar serbest mevduatında özellikle son çeyrekte gerçekleşen hızlı büyüme nedeniyle, yüzde 8'den yüzde 24'e çıkmıştır.

Merkez Bankası döviz rezervleri 2008 yılında 1,2 milyar dolar azalarak 70,1 milyar dolara gerilemiştir. Döviz rezervleri azalmasına karşılık, net döviz pozisyonu ise 32,8 milyar dolardan 36,5 milyar dolara yükselmiştir.

Merkez Bankası Döviz Rezervi ve Net Döviz Pozisyonu (milyar dolar)

	2007	2008			
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Döviz rezervi	71,3	74,8	75,0	76,6	70,1
Net döviz pozisyonu	32,8	31,7	28,2	34,2	36,5

Kaynak: TCMB

Merkez Bankası tarafından zorunlu karşılıklara ödenen faiz oranları, piyasada döviz likiditesinin etkin kullanılmasına dönük önlemler çerçevesinde yeniden belirlenmiştir. TL zorunlu karşılıklara ödenen faiz Merkez Bankası gecelik borçlanma faizinin yüzde 75'inden yüzde 80'ine yükseltilirken, döviz cinsi zorunlu karşılıklara faiz ödenmesi, döviz zorunlu karşılık oranının yüzde 11'den yüzde 9'a çekilmesiyle beraber kaldırılmıştır.

DİBS yıllık bileşik faiz oranı, yılın ilk yarısında artmış, yılın ikinci yarısında ve özellikle son çeyreğinde, Merkez Bankasının politika faizlerini düşürmesi ve uluslararası piyasalarda yaşanan dalgalanmaların güvenli kabul edilen kamu kağıtlarına olan ilgiyi artırmasına bağlı olarak hafifçe gerilemiştir. Böylece, yıl bazında bakıldığında kamu kağıtları faiz oranı 2007 yılı sonuna göre yaklaşık 2 puan artmıştır.

1.5.2. Finansal varlıklar ve para talebi

Yılın ilk üç çeyreğinde ekonomik büyümenin yavaşlaması ve dördüncü çeyrekte de ekonominin küçülmesi, hisse senedi talebinin gerilemesine neden olmuştur. Öte yandan risklerin artmasına bağlı olarak, likidite ihtiyacının ve talebinin artması nedeniyle para ve para benzeri araçlara olan talep artmıştır.

Finansal Aktifler (gsyih'ya oranı, yüzde)

	2002	2006	2007	2008
Para ve para benzeri araçlar	39	38	41	46
Nakit	2	2	3	3
Mevduat	36	36	37	42
TL	15	21	24	28
YP	21	13	13	14
Repo	1	0	1	0
Sermaye piyasası	61	65	72	49
Hisse senedi (piyasa değeri)	16	30	40	19
Bono ve tahvil	43	34	30	29
Kamu	43	34	30	29
Özel	0	0	0	0
Yatırım fonu	1	1	2	1
Toplam	99	103	113	95

Kaynak: TCMB, Sermaye Piyasası Kurumu (SPK)

Nakit, mevduat ve sermaye piyasası araçlarından oluşan finansal varlıkların gsyih'ya oranı 2008 yılında 18 puan azalarak yüzde 95'e gerilemiştir. Düşüşün çok önemli bir bölümü hisse senedindeki gerilemeden kaynaklanmıştır. Tamamı kamu tarafından ihraç edilen menkul kıymetlerden oluşan bono ve tahvilin oranı ise 1 puan düşmüştür. Öte yandan, para ve para benzeri varlıkların oranı, TL mevduata olan güçlü talep sayesinde 5 puan artmıştır.

Parasal Büyüklükler (2008)

	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değişme	
			TL	dolar
M2RF	318.478	209.277	27	-3
Dolaşımdaki para	30.468	20.021	17	-11
Vadesiz mevduat	30.404	19.979	3	-21
Repo	4.914	3.229	14	-13
PP yatırım fonları	14.198	9.330	12	-15
Vadeli mevduat	238.494	156.718	33	2
M2YRF	453.317	297.882	25	-5
DTH	134.839	88.605	22	-7

Kaynak: TCMB

Katılım bankaları mevduatı dahildir.

TL mevduat, repo ve kısa vadeli yatırım fonlarından oluşan para talebi (M2RF) yüzde 27 oranında artmıştır. Bu gelişmede, TL vadeli mevduat talebinin yüzde 33 oranında büyümesi önemli rol oynamıştır. Yılın son çeyreğinde küresel dalgalanmaların etkisini artırması nedeniyle özellikle döviz tevdiat hesaplarında azalma yaşanmış, bu azalmanın bir bölümü yabancı sermayeli bankaların ana ortaklarından ticari mevduat teminiyle dengelenmiştir. TL, dolar ve euro karşısında değer kaybetmiştir. TL'nin değer kaybı ve döviz cinsinden işlemlere olan talebin artmaya başlaması nedeniyle para ikamesinde azalma eğilimi duraklamıştır.

YP mevduatın TL karşılığı değeri yüzde 22 artarken, dolar değeri ise yüzde 7 oranında azalmıştır. YP mevduatı da içeren para talebi (M2YRF) TL bazında yüzde 25 artmış, dolar bazında yüzde 5 oranında küçülmüştür. M2YRF'nin içinde YP mevduatın payı 2007 sonuna göre 1 puan azalarak, yüzde 29 düzeyine gerilemiştir.

Parasal Büyüklüklerin Dağılımı (yüzde)

	2002	2006	2007	2008
Dolaşımdaki para	5	8	7	7
Vadesiz mevduat	5	8	8	7
Repo	2	1	1	1
Yatırım fonları	3	6	6	5
Vadeli mevduat	33	44	48	51
YP	51	34	30	29
M2YRF	100	100	100	100

Kaynak: TCMB

M2RF'nin gsyih'ya oranı 4 puan artarak yüzde 34'e, M2RFY'nin oranı ise 5 puan artarak yüzde 48'e yükselmiştir.

Mevduat faiz oranları yılın ilk yarısında önemli bir değişiklik göstermemiş, ikinci yarıda yükselmiştir. Merkez Bankası'nın kısa vadeli faiz oranlarını yılın ilk üç çeyreğinde artırması, mevduat faiz oranlarını da etkilemiştir. Yılın son çeyreğinde ise Merkez Bankası faiz oranını düşürmesine rağmen, uluslararası piyasalardaki istikrarsızlıklara bağlı olarak yaşanan hızlı kaynak hareketleri nedeniyle mevduat faiz

oranlarında kısa süreli de olsa yükseliş olmuştur. 2007 yılı sonunda 1 aylık ve 3 aylık vadede sırasıyla yüzde 17 ve yüzde 18 olan faiz oranları (bileşik) 2008 yılı sonunda sırasıyla yüzde 18 ve yüzde 20'ye yükselmiştir. Aynı tarih itibariyle üç aylık YP mevduat faiz oranları dolar için yüzde 4,2'den yüzde 3,9'a gerilemiş, euro için ise yüzde 3,4'ten yüzde 3,8'e yükselmiştir.

BDDK verilerine göre mevduat bankalarının toplam mevduatı yüzde 27 oranında artmıştır. TL mevduat yüzde 27, yabancı para mevduatın TL karşılığı yüzde 28 oranında büyümüştür. 2007 sonunda 103 milyar dolar olan YP mevduat 2008 yılı sonunda 100 milyar dolara gerilemiştir. YP mevduatın TL değerinin toplam mevduat içindeki payı 2007 sonuna göre değişmemiş ve yüzde 35 olarak gerçekleşmiştir. TL mevduatın gsyih'ya oranı 5 puan artarak yüzde 29'a, YP mevduatı da içeren toplam mevduatın gsyih'ya oranı 9 puan artarak yüzde 45'e yükselmiştir. TL'nin başlıca yabancı paralar karşısında değer kaybı ve gsyih büyümesindeki yavaşlama mevduatın gsyih'ya oranının hızla artmasına neden olmuştur.

Toplam Mevduatın Vade Yapısı (yüzde)

	2002	2006	2007	2008
Toplam	100	100	100	100
Vadesiz	19	15	16	14
1 ay	30	25	28	31
3 ay	38	52	47	48
6 ay	8	6	5	3
12 ay+	6	2	5	4
Ortalama vade (ay)	2,8	2,4	2,5	2,4

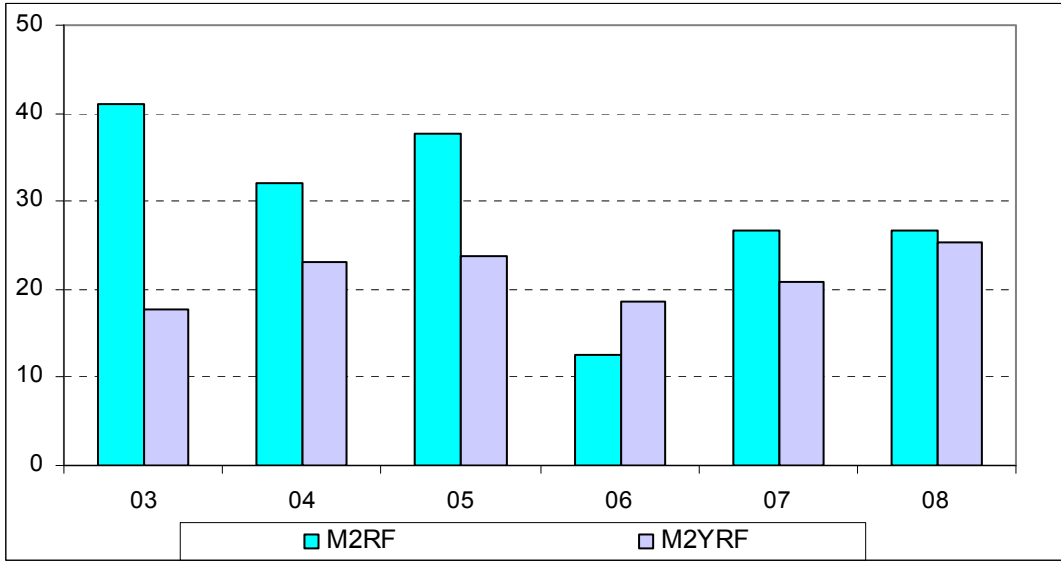
Kaynak: TCMB

Toplam mevduatın vadesi daha da kısalmıştır. Toplam mevduatın ortalama vadesi 2,4 ay olarak gerçekleşmiştir. TL mevduatın ortalama vadesi kısalırken, YP mevduatın ortalama vadesi değişmemiştir. TL mevduatın ortalama vadesi 2,3 aydan 2,2 aya düşerken, yabancı para mevduatın ortalama vadesi 2,8 ay düzeyinde kalmıştır.

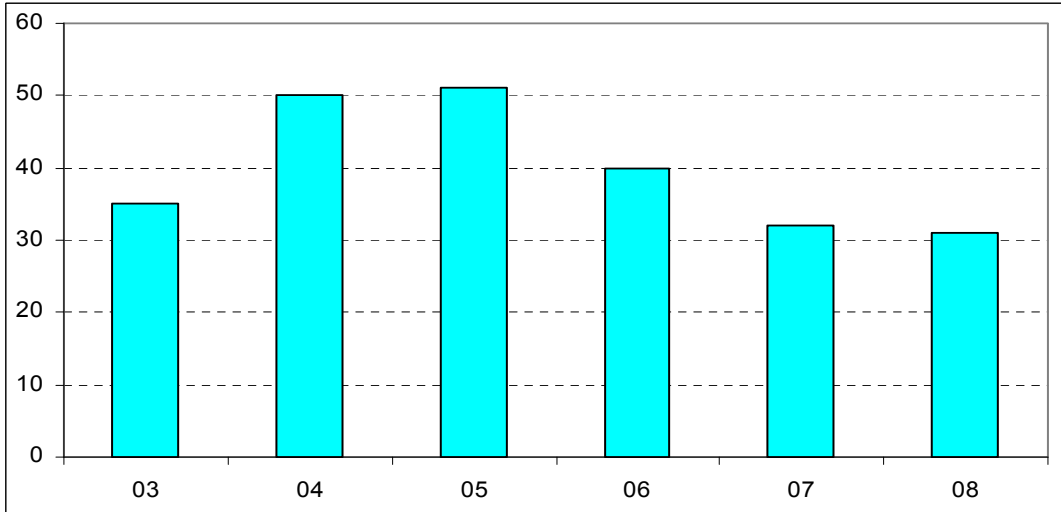
BDDK verilerine göre, toplam mevduatın yüzde 36'sı kamu sermayeli bankalarda, yüzde 51'i özel sermayeli bankalarda toplanmıştır. 2007 sonuna göre, kamu bankalarının mevduattaki payı değişmemiş; özel bankaların payı ise 2 puan azalmıştır. Yabancı sermayeli bankaların mevduattaki payı ise 2 puan artarak yüzde 13 olmuştur.

Kamu bankaları TL mevduatın yüzde 41'ine, YP mevduatın ise yüzde 26'sına sahiptir. Buna karşılık özel bankalarda YP mevduatın payı daha yüksektir. Bu bankalar TL mevduatın yüzde 47'sini, YP mevduatın ise yüzde 59'unu toplamışlardır. Yabancı bankaların TL ve yabancı para mevduat içindeki payı sırasıyla yüzde 12 ve yüzde 15'tir.

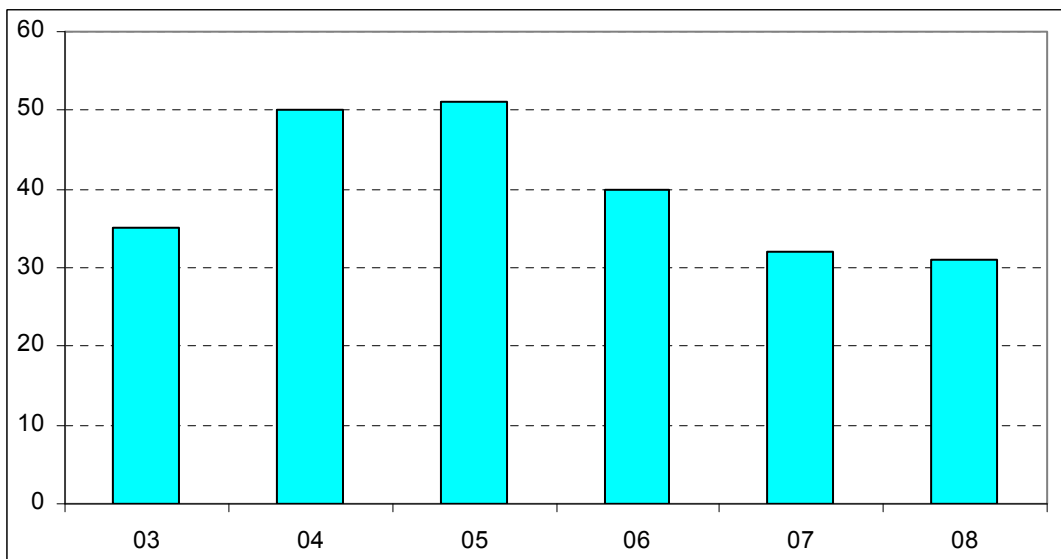
Para Arzı Değişimi (yıllık, yüzde)

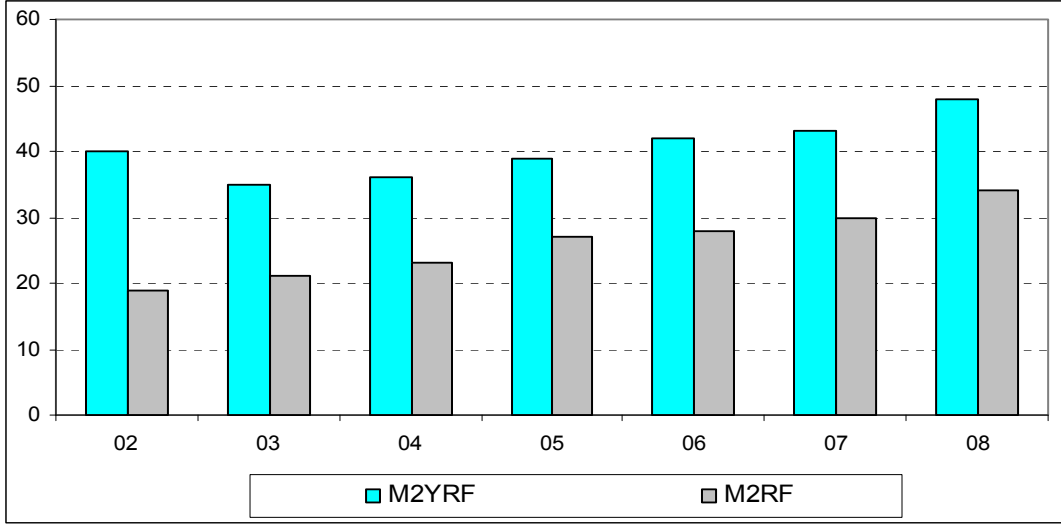
Kredi Stoku Değişimi (yıllık, yüzde)

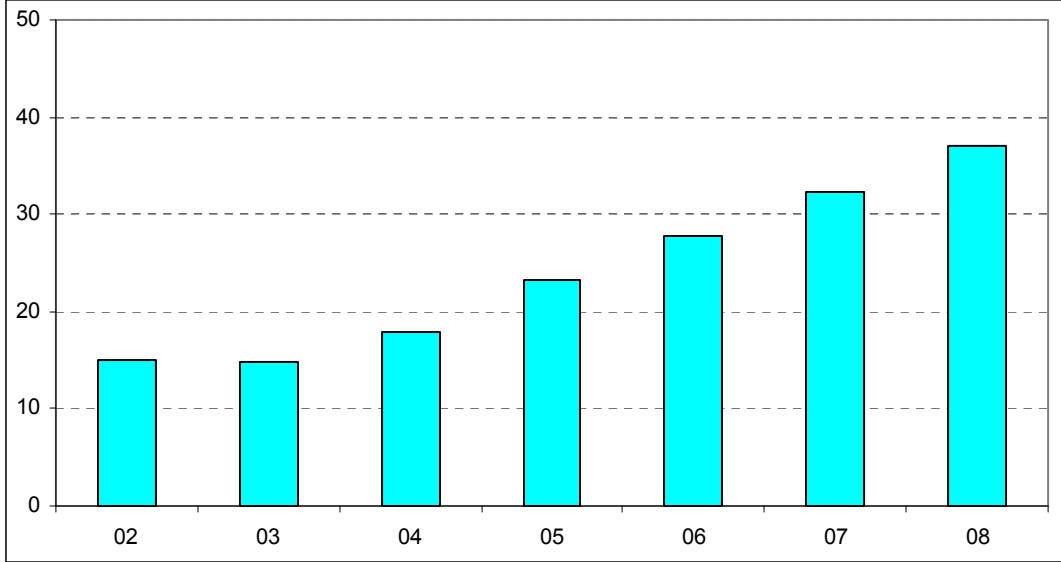
Mevduat Değişimi (yıllık, yüzde)

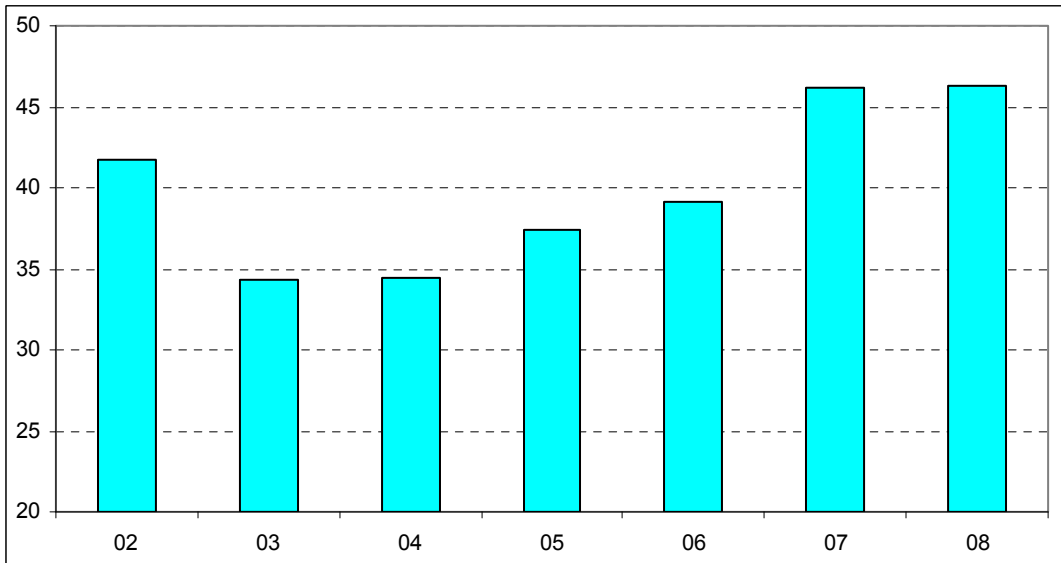
Para Arzı/Gsyih (yüzde)

Kredi Stoku/Gsyih (yüzde)

Mevduat/Gsyih(yüzde)

Mevduat ve Kredi Stoku* (milyon TL)

	2002	2006	2007	2008
Toplam mevduat	141.889	307.647	356.865	454.599
TL	60.075	186.286	230.461	294.093
YP	81.814	121.361	126.404	160.506
Krediler**	51.955	218.989	285.654	367.609
TL	20.662	163.095	217.027	262.285
YP	31.293	55.895	68.627	105.324
Takipteki alacaklar (Net)	1.695	883	1.365	2.824
-Takipteki alacaklar (Brüt)	3.041	8.548	10.322	13.881
-Takipteki alac.özel karş.	1.346	7.665	8.957	11.057
Krediler	51.955	222.204	285.654	367.609
-Kurumsal	44.954	153.103	187.853	245.103
-Bireysel	7.001	69.101	97.801	122.506
Krediler	51.955	218.989	285.654	367.609
-Yurtiçi şubelerden	36.762	187.695	244.726	302.424
-Yurtdışı şubelerden	15.193	31.294	40.928	65.185

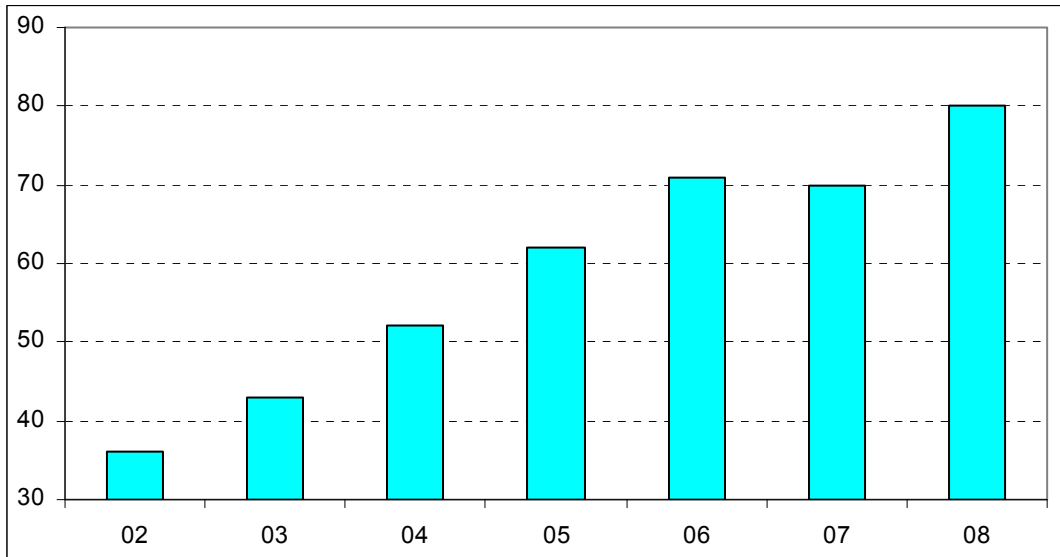
Kaynak: BDDK, TCMB

*Katılım bankaları dahildir.

** Takipteki krediler hariçtir.

Toplam mevduatın krediye dönme oranı 2008 Eylül döneminde yüzde 84 ile en yüksek düzeyine yükselmiş, 2008 yılı sonunda ise yüzde 81'e gerilemiştir. Kamu sermayeli bankalarda mevduatın yüzde 54'ü, özel sermayeli bankalarda yüzde 86'sı krediye dönmüştür.

Kredi/Mevduat Oranı (yüzde)

Kredi stokundaki yıllık büyüme hızı, 2008'in ilk on ayında artmaya devam etmiş ve Ekim 2008 itibariyle yüzde 41 olmuştur. Kredi stokundaki büyüme hızı yılın son çeyreğinde hızla yavaşlamış ve Aralık 2008 itibariyle yüzde 29'a gerilemiştir. TL krediler yüzde 21, YP krediler ise yüzde 54 oranında artmıştır. Bu artışta TL'nin değer kaybı da önemli ölçüde etkili olmuştur. Kurumsal krediler yüzde 30, bireysel

krediler ise yüzde 25 oranında büyümüştür. Bireysel kredilerin toplam kredi stoku içindeki payı, 2007 sonuna göre 1 puan azalarak yüzde 33'e gerilemiştir. Bu gelişmede özellikle, konut kredileri büyüme hızındaki yavaşlama ve otomotiv kredilerindeki gerileme etkili olmuştur.

Sorunlu krediler, özel karşılık öncesi yüzde 33, özel karşılık sonrasında ise yüzde 120 oranında büyümüştür. Özel karşılık öncesi sorunlu kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 4 düzeyinde kalmıştır. Özel karşılık sonrası sorunlu kredilerin toplam kredilere oranı ise yüzde 0,4'den yüzde 0,7'ye yükselmiştir. Bireysel kredilerde sorunlu kredilerin oranı yüzde 4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kredilerin yüzde 97'si mevduat bankaları tarafından kullanılmıştır. Özel sermayeli mevduat bankaları tarafından kullanılan kredilerin toplam kredilerdeki payı yüzde 56, kamu sermayeli bankaların payı yüzde 24 olmuştur. Yabancı sermayeli bankaların kredilerdeki payı ise yüzde 17 olmuştur.

Bankacılık sektörü toplam kredilerinin gsyih'ya oranı yüzde 39 olmuştur. Toplam kredilerin yüzde 84'ü yurtiçi şubelerden, yüzde 16'sı ise yurtdışı şubelerden kullanılmıştır. Yurtdışı şubelerden kullanılan kredilerin büyük kısmı yabancı para cinsindedir ve toplam kredi stoku içinde payı artmaya devam etmiştir. Türkiye'de yerleşik bankaların döviz kazancı olmayan sektörlerle kredi açmasının yasak olması yanında, vergisel yükler nedeniyle aracılık maliyetlerinin yüksek olmasına bağlı olarak YP cinsinden krediler yurtdışından kullanılmaktadır.

Kurumsal Krediler ve Finansal Olmayan Sektör Dış Borcu (milyon dolar)

	2002	2007	2008
Kurumsal rediler (YP)	19.085	53.857	66.249
-Yurtiçi şubelerden	10.923	19.671	24.586
-Yurtdışı şubelerden	8.162	34.186	41.663
Finansal olmayan sektörün			
-Dış borç stoku	32.986	100.479	126.232
-Yurtdışı YP borçlanması	24.824	66.293	84.569

* Döviz endeksli krediler dahildir.

Yurtiçinde yerleşik bankaların kullandığı toplam YP kurumsal krediler 66 milyar dolar olmuştur. Bunun yüzde 37'si yurtdışı şubelerden kullanılmıştır. Öte yandan finansal olmayan sektörün toplam dış borç stoku 126 milyar doları aşmıştır. Bunun yüzde 67'si yurtdışında yerleşik finansal kuruluşlardan kullanılmıştır.

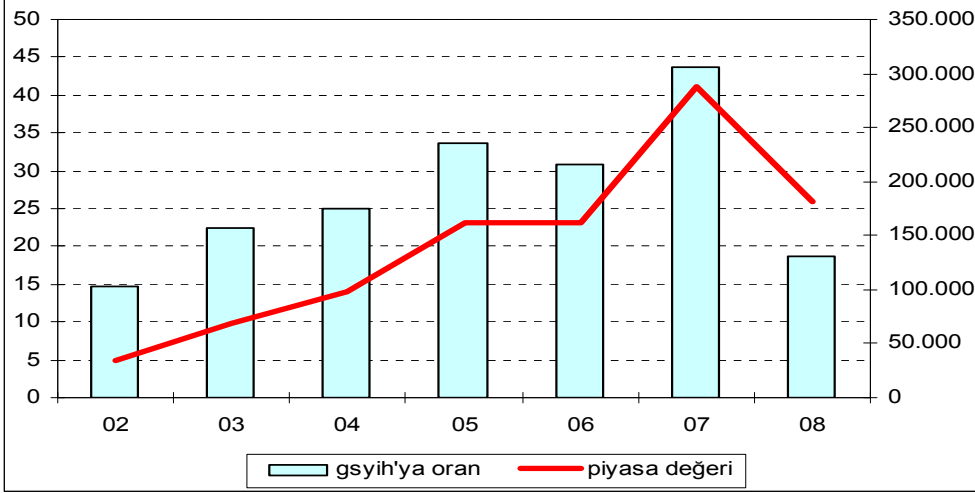
1.6. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi, 2008 yılında hem dolar, hem de TL bazında gerilemiştir. Endeks, dolar bazında yüzde 63 oranında azalarak 1.028 puan, TL bazında ise yüzde 52 oranında azalarak 26.864 puan değerine gerilemiştir. Bu kaybın tamamı yılın ikinci yarısında gerçekleşmiştir. Öte yandan toplam işlem hacmi yüzde 13 oranında daralarak 261 milyar dolar olmuştur.

Ekonomik faaliyetin, ilk üç çeyrekte yaşanan yavaşlamanın ardından son çeyrekte hızla daralması, sermaye hareketlerinde çıkış eğilimi, risk iştahının azalması ve piyasalarda fiyatlamaların değişmesi nedeniyle portföy terichlerinde değişme, uluslararası piyasalardaki istikrarsızlık Borsanın performansını olumsuz yönde etkilemiştir.

İMKB'de işlem gören şirketlerin piyasa değeri 2007 yıl sonunda 288 milyar dolardan, 2008 yıl sonunda 119 milyar dolara gerilemiştir. Piyasa değerinin gsyih'ya oranı yüzde 44'ten yüzde 19'a gerilemiştir.

İMKB Toplam Piyasa Değeri (milyon dolar) ve Gsyih'ya Oranı (yüzde)

Borsa'da işlem gören şirket sayısı 8 azalarak 284 olmuştur. 2008 yıl sonu itibariyle İMKB'de işlem gören 15 bankanın piyasa değeri yüzde 47 oranında azalarak 67,2 milyar TL'ye (45 milyar dolar) gerilemiştir. Bankaların piyasa değeri toplam piyasa değerinin yüzde 37'sini oluşturmuştur.

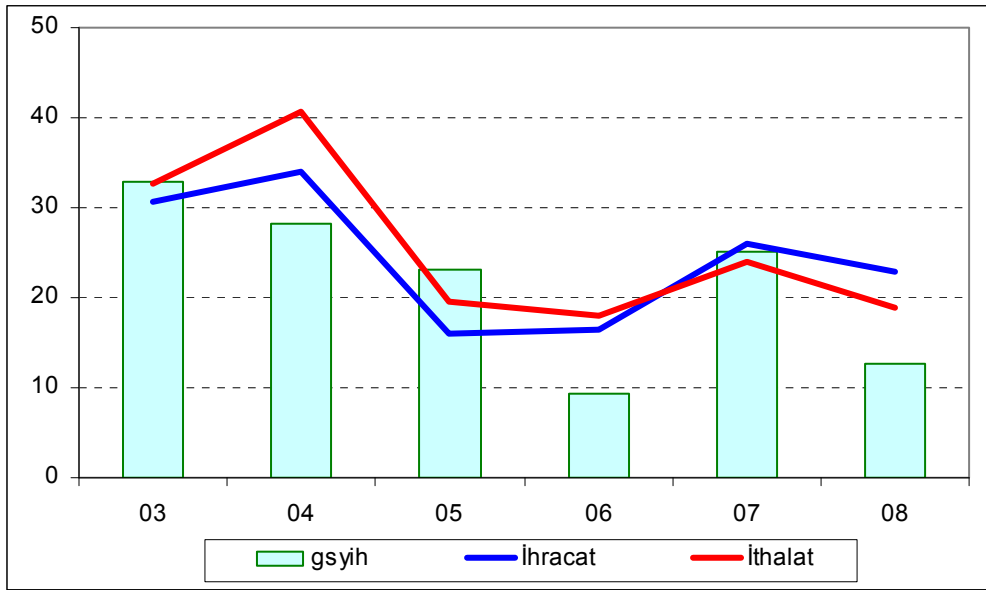
1.7. Dış ticaret dengesi

İç talepteki büyümenin yavaşlamasına rağmen, TL'nin değer kazanmasının da etkisiyle ilk dokuz aylık dönemde dış ticaret hacmi büyümeye devam etmiştir. Ancak, son çeyrekte yaşanan hızlı daralma, TL'nin hızlı değer kaybı özellikle ithalat üzerindeki etkisine bağlı olarak, dış ticaret hacmi önemli ölçüde etkilenmiştir. Dış ticaret hacmi 2008 yılında yüzde 21 oranında büyüyerek 334 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret hacminin gsyih'ya oranı yüzde 45 düzeyinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı yüzde 11 oranında büyümüş ve 70 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret açığının gsyih'ya oranı 2 puan azalarak yüzde 9'a gerilemiştir.

Öte yandan, özellikle enerji fiyatlarındaki artış, ithalat artış hızındaki yavaşlamayı sınırlandırmıştır. İthal edilen toplam mal miktarı azalırken, ithalata ödenen meblağ artmıştır.

İhracat yüzde 23 oranında büyüyerek 132 milyar dolara, ithalat ise yüzde 19 oranında artarak 202 milyar dolara ulaşmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2 puan artarak yüzde 65'e yükselmiştir. İhracatın gsyih'ya oranı 2007 yılsonuna göre 4 puan artarak, yüzde 18 olurken, ithalatın gsyih'ya oranı değişmeyerek, yüzde 27 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Gsyih, İhracat ve İthalat Büyüme Hızı (dolar bazında, yıllık, yüzde)

Yıllık ortalamaya göre ihracat miktar endeksi yüzde 6 artarken, ithalat miktar endeksi yüzde 2 oranında azalmış; ihracat fiyat endeksi yüzde 16 ve ithalat fiyat endeksi ise yüzde 21 oranında yükselmiştir.

Dış Ticaret (milyar dolar)

	2002	2006	2007	2008
İhracat	36	85	107	132
İthalat	52	137	170	202
Dış ticaret açığı	16	52	63	70
Dış ticaret hacmi	88	222	277	334
Dış ticaret açığı/gsyih	9	13	11	9
İhracat/ithalat	70	62	63	65
Fiyat endeksi* (2003=100)				
İhracat	91	128	145	168
İthalat	95	134	147	178
Miktar endeksi* (2003=100)				
İhracat	81	141	157	166
İthalat	72	148	167	164

Kaynak: TÜİK, * Ortalama

Mal grupları itibariyle ithalat, sermaye mallarında yüzde 4, ara mallarında yüzde 23 ve tüketim mallarında ise yüzde 15 oranında artmıştır. Ara malları ithalatı toplam ithalatın yüzde 75'ini oluşturmuştur. Sektörler itibariyle, imalat sanayii ithalatı toplam ithalatın yüzde 74'ünü oluşturmuştur. İmalat sanayiinde ağırlıklı paya sahip olan alt sektörler, makine, kara taşıtları, demir çelik elektrikli makine ve cihazlar ile plastik sektörleridir. Madencilik sektörü yüzde 18 oranında paya sahiptir. 2008 yılında büyük ölçüde ham petrol ve doğalgaz kalemlerinden oluşan mineral yağlar ve yakıtlar kalemi geçen yıla göre yüzde 42 oranında artarak 48,2 milyar dolar olmuş ve toplam ithalatın yüzde 24'ünü oluşturmuştur.

Mal Grupları İtibariyle Dış Ticaret, 2008

	İhracat			İthalat		
	Milyon dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay	Milyon dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay
Sermaye malları	16.670	21	13	27.989	4	14
Ara malları	67.707	37	51	151.644	23	75
Tüketim malları	47.135	8	36	21.484	15	11
Diğer	491	17	0	706	5	0
Toplam	132.003	23	100	201.823	19	100

Kaynak: TÜİK

Mal grupları itibariyle ihracatın yüzde 36'sı tüketim mallarından, yüzde 51'i ara mallarından, yüzde 13'ü ise sermaye mallarından oluşturmuştur. Sektörler itibariyle ihracatın dağılımında imalat sanayiinin payı yüzde 95, tarımın payı ise yüzde 3 olmuştur. İmalat sanayiinde, kara taşıtları, tekstil, demir çelik, makineler ve elektrikli makineler ağırlıklı paya sahip alt sektörlerdir.

Dış ticarete AB ülkeleri yüzde 43 oranında bir paya sahiptir. AB dışı Avrupa ülkelerinin payı yüzde 17'dir. AB ülkeleri ile dış ticaret dengesi 2007 yılında 8,2 milyar dolar açık verirken 2008 yılında 11,4 milyar dolar açık vermiştir. AB ülkelerinin ithalattaki payı yüzde 37, ihracattaki payı ise yüzde 48'dir.

Ülke Grupları İtibariyle Dış Ticaret, 2008

	İhracat			İthalat			İhracat-ithalat
	Milyon dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay	Milyon dolar	Yüzde değ.	Yüzde pay	
AB	63.409	5	48	74.769	9	37	-11.360
Serbest bölge	2.990	2	2	1.325	8	1	1.665
Diğer ülkeler	65.603	49	50	125.730	25	62	-60.127
Avrupa	15.671	45	12	44.150	29	22	-28.479
Afrika	9.062	52	7	7.770	15	4	1.292
Amerika	6.522	16	5	17.216	42	9	-10.694
Yakın ve Orta Doğu	25.419	69	19	17.618	39	9	7.801
Diğer Asya	7.076	35	5	38.056	13	19	-30.980
Diğer	1.853	32	1	919	25	0	934
Toplam	132.003	23	100	201.823	19	100	-69.820

Kaynak: TÜİK

Dış ticaret hacminde, Rusya yüzde 10,2 oranındaki pay ile ilk sıraya yükselmiştir. Bu gelişmede, artan enerji ithalatı etkili olmuştur. Bu ülkeyi yüzde 9,6 ile Almanya ve yüzde 5,7 ile İtalya izlemektedir. Almanya'ya yapılan ihracat toplamın yüzde 10'unu, Rusya'dan yapılan ithalat ise toplamın yüzde 16'sını oluşturmuştur. Diğer Asya ülkeleri grubunda görülen dış ticaret açığı büyük ölçüde Çin ve Güney Kore ile yapılan ticareten kaynaklanmıştır.

1.8. Ödemeler dengesi

Geçen yılın ilk dokuz aylık döneminde, cari işlemler açığı, yıllık bazda, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 39 oranında artarak 48 milyar dolar ile rekor bir düzeye ulaşmıştır. Ekonomik faaliyetin son çeyrekte hızla daralmasına bağlı olarak, son çeyrekte küçülen cari işlemler açığı 2008 yılı sonunda 41 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre artış yüzde 8 olmuştur.

Cari işlemler açığının gsyih'ya oranı 2007 sonunda yüzde 5,7 iken Eylül 2008 itibariyle yüzde 6 olmuş, yıl sonunda ise yüzde 5,6'ya gerilemiştir.

Cari İşlemler Dengesi (milyon dolar)

	2002	2006	2007	2008
Cari işlemler dengesi	-1.522	-32.193	-38.219	-41.416
-Mal dengesi	-8.337	-41.324	-46.677	-52.870
-İhracat(fob)	40.124	91.944	115.364	140.793
-İthalat(fob)	-48.461	-133.268	-162.041	-193.663
-Hizmetler dengesi(net)	7.879	13.830	13.323	17.356
-Turizm gelirleri(net)	6.599	14.110	15.227	18.404
-Gelir dengesi(net)	-5.637	-6.607	-7.108	-7.921
-Doğrudan yatırımlar	-86	-968	-2.100	-2.374
-Portföy yatırımları	-835	-662	383	972
-Diğer yatırımlar	-3.633	-4.870	-5.321	-6.444
-Faiz ödemeleri	-4.417	-6.323	-7.479	-8.466
-Cari transferler	3.490	1.908	2.243	2.019
-İşçi gelirleri	1.936	1.111	1.209	1.324

Kaynak: TCMB

Mal dengesindeki açık yüzde 13 oranında artarak 52,9 milyar dolar olmuştur. Yılın son çeyreğinde dış talepte görülen daralma paralelinde; ihracatın, ithalattan daha hızlı büyümesi, dış ticaret açığındaki büyümeyi sınırlandırmıştır. Gelir dengesi 7,9 milyar dolar açık vermiştir. Gelir dengesi altında yer alan en önemli kalem olan faiz giderleri 7,5 milyar dolardan 8,5 milyar dolara yükselmiştir.

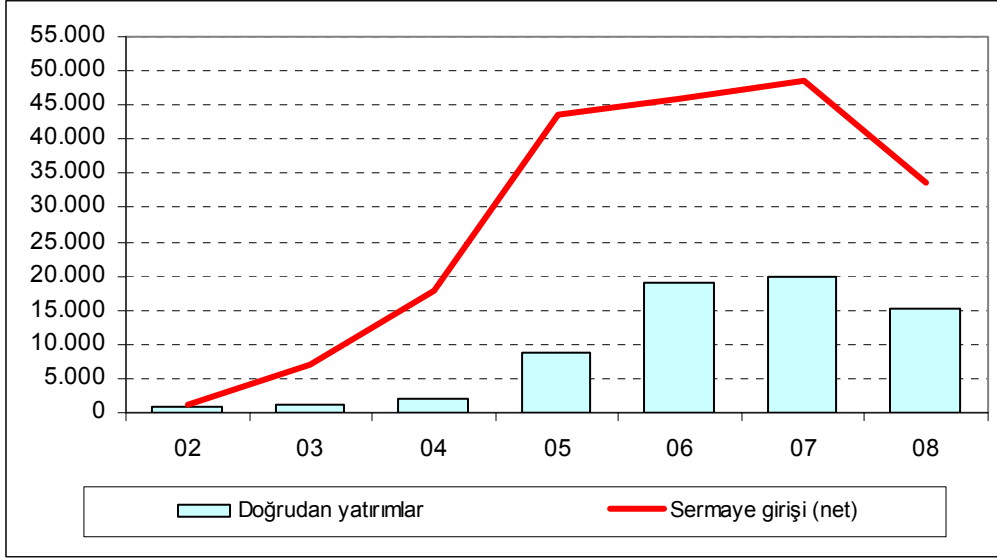
Sermaye ve Finans Hesapları (milyon dolar)

	2002	2006	2007	2008
Sermaye ve finans hesapları	1.161	45.967	48.637	33.731
-Sermaye hesabı(net)	0	0	0	0
-Finans hesabı(net)	1.161	45.967	48.637	33.731
-Doğrudan yatırımlar(net)	863	18.984	19.940	15.133
-Portföy yatırımları(net)	-593	7.373	717	-4.778
-Diğer yatırımlar(net)	891	16.610	27.980	23.376
-Net hata ve noksan	149	-149	1.597	4.927
Genel denge	-212	10.625	12.015	-2.758
-IMF kredileri	6.365	-4.511	-3.983	1.701
-Resmi rezervler	-6.153	-6.114	-8.032	1.057

Kaynak: TCMB

Uzun bir aradan sonra yıl sonu itibariyle sermaye girişi cari işlemler açığının altında kalmıştır. Sermaye girişi 2007 yılı sonu itibariyle 49 milyar dolardan, Eylül sonunda 54 milyar dolara yükselmiş, yılsonunda ise 34 milyar dolara gerilemiştir. Son çeyrekte, özellikle özel sektör borçlanması azalmış, portföy yatırımlarında ise net çıkış yaşanmıştır. Doğrudan sermaye yatırımları yoluyla sermaye girişi genel olarak yavaşlamıştır.

Sermaye Hareketleri ve Doğrudan Yatırımlar (milyon dolar)

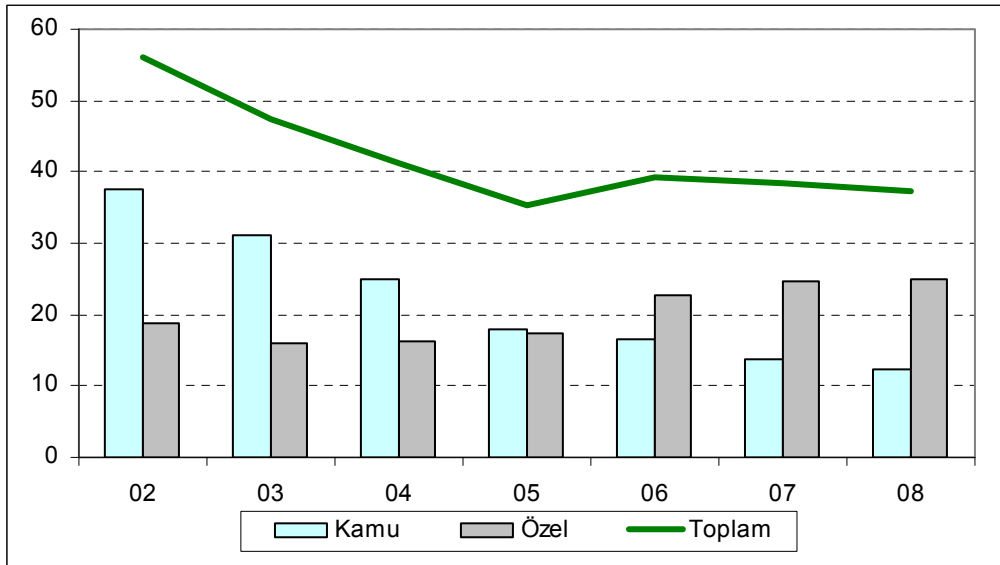

Diğer taraftan, net hata ve noksan kalemi 4,9 milyar dolar fazla vermiştir. Bu sayede rezervlerdeki düşüş sınırlı kalmıştır. Rezerv varlıklar 2,8 milyar dolar gerilemiştir. Uluslararası Para Fonundan 1,7 milyar dolar sağlanmış; resmi rezervler ise 1,1 milyar dolar azalmıştır.

1.9. Dış borç stoku

Dış borç stoku, 2008 yılında 27,8 milyar dolar artarak 276,8 milyar dolara yükselmiştir. Dış borç stoku kamuda 4,6 milyar dolar artarak 78,1 milyar dolara, özel sektörde 25,4 milyar dolar artarak 185,1 milyar dolara yükselmiştir. Merkez Bankasının dış borçları ise 2,2 milyar dolar azalarak 13,6 milyar dolar düzeyine gerilemiştir. Uzun vadeli dış borç stoku 20,3 milyar dolar, kısa vadeli dış borç stoku ise 7,5 milyar dolar artmıştır. Uzun vadeli dış borç stoku içinde, kamu kesiminin (Merkez Bankası hariç) borçları 3,6 milyar dolar artarak 74,9 milyar dolar olmuştur. Özel kesimin uzun vadeli dış borç stoku ise 18,6 milyar dolar artmıştır.

Dış Borç Stokunun Gsyih'ya Oranı (yüzde)

Dış borç stokunun gsyih'ya oranı 2007 yılı sonuna göre 1 puan azalarak yüzde 37'ye gerilemiştir. Uzun vadeli borçların gsyih'ya oranı 1 puan azalarak yüzde 31'e gerilerken, kısa vadeli borçların oranı ise yüzde 7 düzeyinde yaklaşık olarak aynı kalmıştır.

Dış Borç Stoku (milyar dolar)

	2002	2006	2007	2008*
Uzun vadeli	113,3	164,7	205,8	226,1
Kamu	63,6	69,8	71,3	74,9
TCMB	20,3	13,1	13,5	11,7
Özel	29,1	81,7	120,9	139,5
Finansal kuruluşlar	4,8	28,3	41,7	40,9
Bankalar	3,0	21,9	30,7	29,9
Finansal olmayan kuruluşlar	24,3	53,4	79,2	98,7
Kısa vadeli	16,4	42,6	43,2	50,7
Kamu	0,9	1,8	2,2	3,2
TCMB	1,7	2,6	2,3	1,9
Bankalar	5,4	20,0	16,2	21,7
Banka dışı	8,4	18,2	22,5	23,9
Toplam	129,5	207,3	249,0	276,8

Kaynak: HM

*Geçici

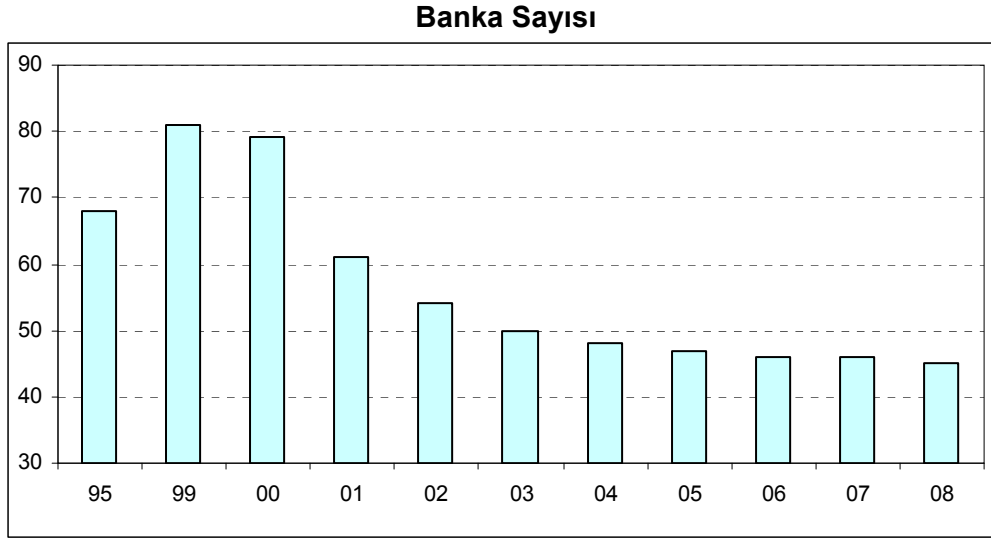
Toplam dış borç stokunun yüzde 28'i kamu kesimine, yüzde 5'i Merkez Bankası'na aittir. Banka sistemi dış borç stoku içinde yüzde 19 oranında, banka dışı kesimler ise yüzde 48 oranında paya sahiptir. Kamu kesimi dış borçlarının (Merkez Bankası hariç) gsyih'ya oranı yüzde 11 düzeyindedir.

Uzun vadeli dış borç stokunun 33 milyar doları resmi kreditorlere, 154 milyar doları ise özel kreditorlere aittir. Resmi kreditorler içinde en büyük pay 26,3 milyar dolar tutarı Uluslararası Para Fonu'nun da dahil olduğu uluslararası kuruluşlar kalemine aittir. Ayrıca tamamı uzun vadeli olan tahvil stoku 38,9 milyar dolar düzeyindedir.

2. 2008 Yılında Türk Bankacılık Sistemi²

2.1. Banka ve şube sayısı

Türkiye’de faaliyet gösteren banka sayısı 49’dur. Bunlardan 4 tanesi katılım bankalarıdır.³ Mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının sayısı 2007 sonuna göre 1 azalarak 2008 sonunda 45 olmuştur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 13 Kasım 2008 ve 2893 sayılı Kararı ile Unicredit Banca di Roma S.p.A.’nın İstanbul şubesinin faaliyetlerine son verilmesi ve iradi tasfiyesine izin verilmesi talebinin onaylanmasına karar verilmiştir.

Öte yandan, Tekfenbank A.Ş.’nin ticari ünvanı 11 Ocak 2008 tarihinde "Eurobank Tekfen A.Ş." olarak; Banca di Roma S.P.A.’nın ticari ünvanı 26 Mart 2008 tarihinde "Unicredit Banca di Roma S.p.A." olarak; Oyak Bank A.Ş.’nin ticari ünvanı 7 Temmuz 2008 tarihi itibarıyla "ING Bank A.Ş." olarak ve Çalık Yatırım Bankası A.Ş.’nin ticari ünvanı 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla "Aktif Yatırım Bankası A.Ş." olarak değişmiştir.

Banka ve Şube Sayısı*

	2002		2007		2008	
	Banka	Şube	Banka	Şube	Banka	Şube
Mevduat bankaları	40	6.087	33	7.570	32	8.742
Kamu bankaları	3	2.019	3	2.203	3	2.417
Özel bankalar	20	3.659	11	3.625	11	4.290
Fondaki bankalar	2	203	1	1	1	1
Yabancı bankalar	15	206	18	1.741	17	2.034
Kalkınma ve yatırım bankaları	14	19	13	48	13	49
Kamu bankaları	3	4	3	23	3	23
Özel bankalar	8	12	6	12	6	12
Yabancı bankalar	3	3	4	13	4	14
Toplam	54	6.106	46	7.618	45	8.791

* K.K.T.C ve yabancı ülkelerdeki şubeler dahil.
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği (TBB)

² Mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının verilerini içermektedir.

³ Katılım bankaları hakkında detaylı bilgiye www.bddk.org.tr ve www.tkbb.org.tr adreslerinden ulaşabilirsiniz.

Bankaların 32 tanesi mevduat bankası, 13 tanesi ise kalkınma ve yatırım bankasıdır. Mevduat bankalarından 3'ü kamusal sermayeli, 11'i ise özel sermayeli bankadır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) bünyesinde 1 banka bulunmaktadır. Yurtdışı yerleşiklerin yüzde 51 ve daha fazla oranda paya sahip oldukları yabancı sermayeli mevduat bankalarının sayısı 17 olmuştur. Kalkınma ve yatırım bankalarının 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli bankadır.

Şube sayısı uluslararası piyasalardaki olumsuz etkilerin daha kuvvetli hissedilmeye başlandığı 2008 yılında da artmıştır. Toplam şube sayısı 1.173 artarak 8.742'ye yükselmiştir. Şube sayısı mevduat bankaları grubunda 1.172, kalkınma ve yatırım bankaları grubunda 1 tane artmıştır. Şube sayısı, özel sermayeli mevduat bankalarında 665 adet, kamu sermayeli mevduat bankalarında 214 adet ve yabancı sermayeli mevduat bankalarında 293 adet artmıştır.

2.2. Personel sayısı

Şube sayısına benzer şekilde, çalışan sayısı da 2008 yılında artmaya devam etmiştir. Çalışan sayısı, kamu sermayeli mevduat bankalarında 2.277, özel bankalarda 7.009 ve yabancı bankalarda 3.860 kişi artarken, Fon bankasında ise 58 kişi azalmıştır. Çalışan sayısı, kalkınma ve yatırım bankalarında 49 kişi azalmıştır.

Bankacılık Sisteminde İstihdam

	2002	2007	2008
Mevduat bankaları	118.329	153.237	166.325
Kamu bankaları	40.159	41.056	43.333
Özel bankalar	66.869	75.149	82.158
Fondaki bankalar	5.886	325	267
Yabancı bankalar	5.416	36.707	40.567
Kalkınma ve yatırım bankaları	4.942	5.322	5.273
Kamu bankaları	4.174	4.273	4.146
Özel bankalar	691	687	794
Yabancı bankalar	77	362	333
Toplam	123.271	158.559	171.598

Kaynak: TBB

Banka çalışanlarının yüzde 97'si mevduat bankaları, yüzde 3'ü kalkınma ve yatırım bankaları tarafından istihdam edilmiştir.

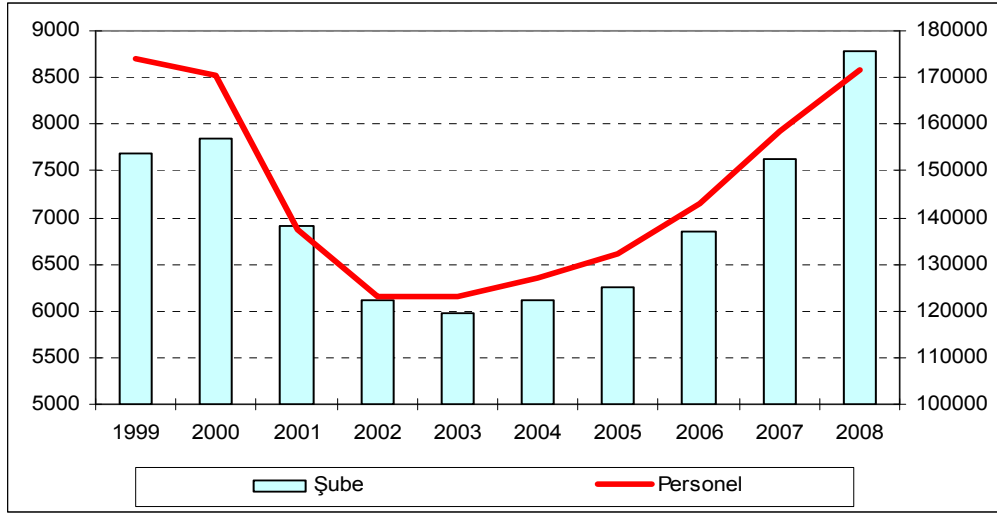
Banka Başına Şube ve Çalışan Sayısı

	2002	Şube 2007	2008	2002	Çalışan 2007	2008
Mevduat bankaları	152	229	273	2.958	4.644	5.198
Kamu bankaları	673	734	806	13.386	13.685	14.444
Özel bankalar	183	330	390	3.343	6.832	7.469
Fondaki bankalar	102	1	1	2.943	325	267
Yabancı bankalar	14	97	120	361	2.039	2.386
Kalkınma ve yatırım bankaları	1	4	4	353	409	406
Kamu bankaları	1	8	8	1.391	1.424	1.382
Özel bankalar	2	2	2	86	115	132
Yabancı bankalar	1	3	4	26	91	83
Toplam	113	166	195	2.283	3.447	3.813

Kaynak: TBB

Bankacılık sektöründe çalışanların yüzde 25'i kamu sermayeli mevduat bankalarında, yüzde 48'i özel sermayeli mevduat bankalarında ve yüzde 24'ü yabancı sermayeli bankalarda çalışmaktadır.

Şube ve Personel Sayısı

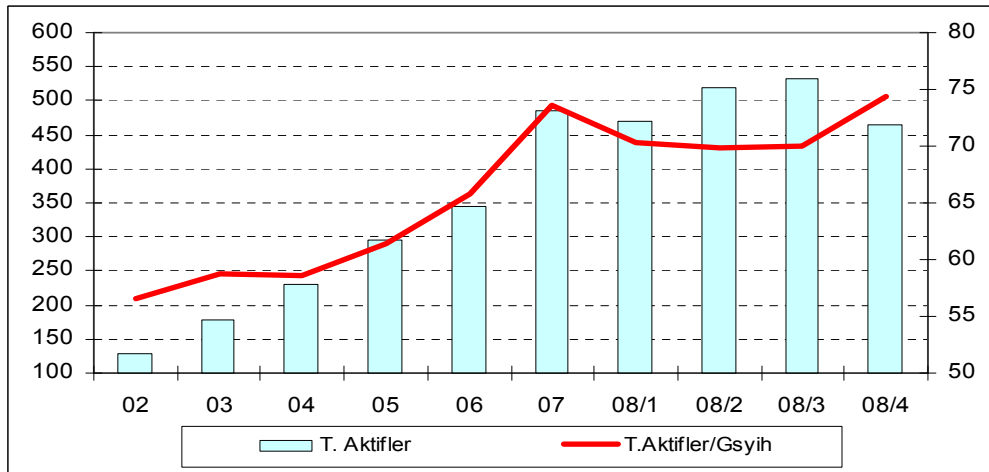

Şube ve personel sayıları 2000-2003 döneminde, yeniden yapılandırma programı çerçevesinde mali bünyesi zayıflayan bankaların TMSF'ye devredilmesi ve/veya kapatılması, kamu bankalarında yeniden yapılandırma programının uygulanması, banka birleşmeleri yanında bankaların faaliyet giderlerinin sınırlandırılması yönündeki çabalar paralelinde gerilemiş; 2003 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yeniden artmaya başlamıştır. Yılı sonu itibariyle, 2008 yılında şube sayısında, serinin izlenmeye başladığı 1961 yılından bu yana en yüksek düzeye ulaşılmış; personel sayısında ise 1999'dan sonraki en yüksek istihdam gerçekleşmiştir.

2.3. Bilanço büyüklüğü

Toplam aktifler, Aralık 2008 itibariyle, bir önceki yıla göre yüzde 26 artarak 707 milyar TL'ye (465 milyar dolar) yükselmiş, dolar bazında ise yüzde 4 gerilemiştir. 2007 yılı sonunda yüzde 66 olarak gerçekleşen toplam aktiflerin gsyih'ya oranı 2008 yılı sonunda yüzde 74 olmuştur.

Toplam Aktifler (milyar dolar) ve Gsyih'ya Oranı (yüzde)

Toplam aktiflerde büyüme mevduat bankaları grubunda, kamu ve Fon bankalarında yüzde 27, özel sermayeli bankalarda yüzde 21 ve yabancı sermayeli bankalar ise yüzde 46 düzeyinde gerçekleşmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının bilançolarındaki artış hızı yüzde 21 olmuştur.

Toplam aktiflerin TL bazında yıllık büyüme hızı yılın ilk üç çeyreğinde hızlanarak, yüzde 16'dan yüzde 25'e çıkmıştır. Bu gelişmede, enflasyonun yükselmesi, kredi talebinin canlı seyretmesi ve yurtdışından kaynak kullanımının sürmesi etkili olmuştur. Yılın son çeyreğinde ekonomik faaliyetin daralması, TL'sinin önemli ölçüde değer kaybetmesi ve yurtdışı kaynak kullanımının sınırlı ve daha pahalı hale gelmesine bağlı olarak toplam aktiflerdeki büyüme hızı duraklamış; toplam aktifler dolar bazında gerilemiştir.

Başlıca Bilanço Kalemlerinde Değişme (milyon TL)

	Varlıklar	
	Eylül 08-Aralık 08	Aralık 07-Aralık 08
Likit aktifler	18.838	30.657
Menkul değerler cüzdanı	15.606	29.252
Krediler	7.276	79.670
Diğer aktifler	9.026	5.423
Toplam	50.746	145.002
-TL	16.237	88.059
-YP	34.508	56.942

	Kaynaklar	
	Eylül 08-Aralık 08	Aralık 07-Aralık 08
Mevduat	34.660	93.525
Mevduat dışı kaynaklar	8.690	35.370
Özkaynaklar	3.054	9.300
Diğer pasifler	4.342	6.807
Toplam	50.746	145.002
-TL	22.121	85.795
-YP	28.625	59.207

Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörünün toplam bilanço büyüklüğü, 2008 yılında 145 milyar TL artmıştır. Bu artışın yüzde 65'i (93,5 milyar TL) mevduattan; yüzde 24'ü (35,3 milyar TL) mevduat dışı kaynaklardan, yüzde 6,4'ü (9,3 milyar TL) özkaynaklardan ve yüzde 5'i (6,7 milyar TL) diğer pasiflerden gelmiştir. Sağlanan kaynakların yüzde 55'i (79,7 milyar TL) kredilere, yüzde 20'si (29,3 milyar TL) menkul değerler cüzdanına, yüzde 21'i (30,6 milyar TL) likit aktiflere ayrılmıştır.

Toplam Aktifler, Aralık 2008

	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değ. (TL)	Yüzde değ. (dolar)
Mevduat bankaları	684.006	449.472	26	-4
Kamu ve Fon bankaları	208.939	137.297	27	-3
Özel bankalar	370.180	243.252	21	-8
Yabancı bankalar	104.887	68.923	46	11
Kalkınma ve yatırım bankaları	22.943	15.076	21	-7
Toplam	706.949	464.548	26	-4

Kaynak: BDDK

Yılın ilk üç çeyreğinde yaratılan kaynakların yüzde 75'i kredi olarak kullanılmıştır. Yılın son çeyreğinde ekonomik faaliyetin yavaşlaması, kaynak maliyetinin yükselmesi, mevduat kaybı yaşanması, dış finans imkanlarının sınırlandırılması ve bekleyişlerin kötüleşmesi nedeniyle kredi standartları yükselmiş; risk algısı değişmiştir. Bankacılık sektörü likit aktiflerini ve menkul değerler cüzdanını artırmıştır. Toplam kredilerin artış hızı 2007 yılı sonunda yüzde 30'dan 2008 yılının ilk üç çeyreğinde yüzde 39'a yükselmiş, yılın son çeyreğinde ise yüzde 30 olmuştur.

2.4. Sektör Payları

Mevduat bankalarının toplam aktiflerinin sektör içindeki payı yüzde 97, kalkınma ve yatırım bankalarının payı ise yüzde 3 olmuştur. Mevduat bankaları grubunda yer alan özel bankaların toplam payı yüzde 55'ten yüzde 52'ye gerilerken; kamu ve Fon bankalarının payı 1 puan artarak yüzde 30'a, yabancı sermayeli bankaların payı ise 2 puan artarak yüzde 15'e yükselmiştir.

Grupların Sektör Payları (yüzde)

	Toplam aktifler			Toplam mevduat			Toplam krediler		
	02	07	08	02	07	08	02	07	08
Mevduat bankaları	96	97	97	100	100	100	89	97	97
Kamu ve Fon bankaları	36	29	30	39	36	36	20	23	24
Özel bankalar	56	55	52	58	53	51	65	58	55
Yabancı bankalar	3	13	15	2	11	13	4	16	17
Kalkınma ve yatırım bankaları	4	3	3	-	-	0	11	3	3
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: BDDK

Toplam mevduat içinde yabancı sermayeli bankaların payı 2 puan artarak yüzde 13'e yükselirken, özel sermayeli bankaların payı 2 puan azalarak yüzde 51'e gerilemiştir. Toplam krediler içinde özel bankaların toplam payı yüzde 58'den yüzde 55'e gerilerken; kamu ve Fon bankalarının payı 1 puan artarak yüzde 24'e, yabancı sermayeli bankaların payı ise yine 1 puan artarak yüzde 17'ye yükselmiştir.

Pay sahipliği ile ağırlıklandırılmış verilere göre, İMKB'de halka açık olan hisseler hariç olmak üzere, bankacılık sektörü özkaynaklarının yüzde 26'sı yerleşik olmayanlara aittir. Bu oran mevduat bankaları grubunda yüzde 29 düzeyindedir.

2.5. Yoğunlaşma

Sektördeki ilk beş bankanın toplam aktifler içindeki payı değişmemiş; ilk on bankanın payı ise 1 puan artarak, sırasıyla yüzde 62 ve yüzde 86 düzeyinde oluşmuştur.

Bankacılık Sisteminde Yoğunlaşma (yüzde)

	2002	2006	2007	2008
İlk beş banka*				
T. aktif	58	63	62	62
T. mevduat	61	64	64	65
T. krediler	55	58	57	58
İlk on banka*				
T. aktif	81	86	85	86
T. mevduat	86	90	89	90
T. krediler	74	83	83	84

* Toplam aktiflere göre, Kaynak: TBB

İlk beş banka içinde 2008 sonunda, 1 kamu bankası ve 4 özel banka yer alırken, ilk on banka arasında 3 kamu bankası, 4 özel banka ve 3 yabancı sermayeli banka bulunmaktadır.

Banka Büyüklükleri (2008)

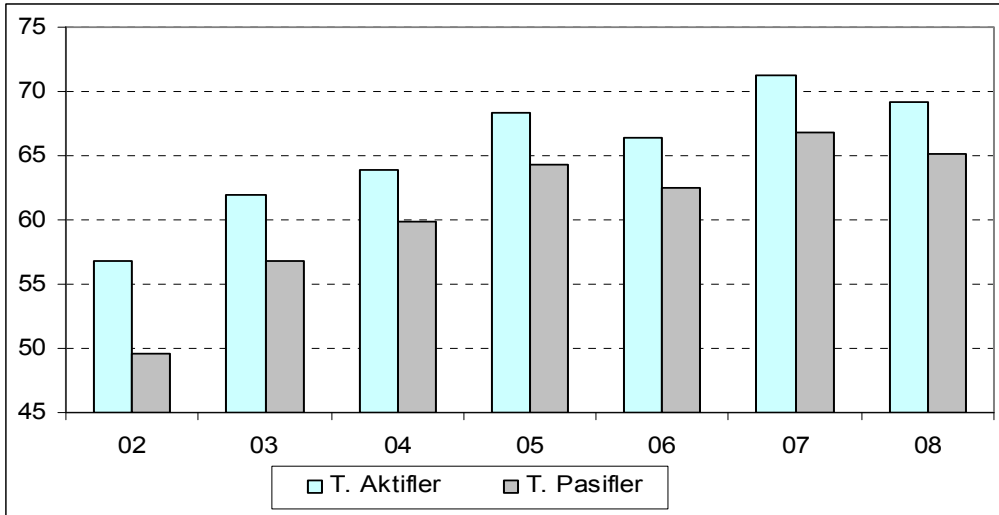
Milyar USD	+0-2		2-5		5-10		10-20		20-40		40+
	02	08	02	08	02	08	02	08	02	08	08
Sayı											
Mevd. b.	26	14	7	4	1	4	5	3	1	2	5
Kamu					1		1		1	2	1
Özel	11	3	5	2		2	4				4
Yabancı	10	10		2		2		3			
Fon	5	1	2								
Kal.Yat. b.	13	10	1	3							
Toplam	39	24	8	7	1	4	5	3	1	2	5

Aktif büyüklüğü 40 milyar doların üzerinde 5 banka ve 20 milyar dolar ile 40 milyar dolar arasında 2 banka vardır. Bununla birlikte, bankaların yarısından fazlasının aktif büyüklüğü 2 milyar doların altındadır.

2.6. Bilanço TL-YP yapısı ve “YP aktifler-YP pasifler”

Aralık 2008 itibariyle, yıllık bazda TL aktifler yüzde 22, YP aktifler ise yüzde 35 oranında artmıştır. Pasif tarafta, TL pasifler yüzde 23, yabancı para pasifler ise yüzde 32 oranında artmıştır.

TL Kalemlerin Bilanço İçindeki Payı (yüzde)

TL'nin başlıca yabancı paralar karşısında değer kaybetmesi ve buna bağlı olarak YP kalemlerin TL değerinin artması nedeniyle, bilanço içinde YP kalemlerin payı yükselmiştir. Nitekim, bilanço içinde TL aktiflerin payı yüzde 71'den yüzde 69'a, TL pasiflerin payı ise yüzde 67'den yüzde 65'ye gerilemiştir.

Kamu sermayeli bankaların bilançosu TL ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Bu bankalarda, TL aktiflerin toplam aktifler içindeki payı yüzde 77, özel sermayeli bankalarda ise yüzde 63 düzeyindedir. Benzer farklılıklar kaynakların dağılımında da vardır. Nitekim kamu sermayeli bankalarda, TL kaynakların toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 76 iken, bu oran özel sermayeli bankalarda yüzde 61'dir.

Bilanço İçinde Yabancı Para ve “YP Aktifler-YP Pasifler”⁽¹⁾

	YP aktifler Yüzde pay		YP pasifler Yüzde pay		YP aktifler-YP pasifler Milyar dolar	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Mevduat bankaları	30	31	33	35	-20,8	-17,0
Kamu ve Fon bankaları	20	23	21	24	-2,3	-1,3
Özel bankalar	35	37	38	39	-9,2	-2,9
Yabancı bankalar	26	24	41	42	-9,2	-12,8
Kalkınma ve yatırım bankaları	24	27	30	34	-0,9	-1,0
Sektör	29	31	33	35	-21,7	-18,0

⁽¹⁾ Tabloda kullanılan “Yabancı Para Aktifler-Yabancı Para Pasifler” tanımı sadece bilanço içi döviz varlıkları ve döviz yükümlülüklerini içermektedir. Bu nedenle, bu tanım “Net Genel Pozisyon/Sermaye Tabanı Standart Rasyosu”nda yer alan “Net Genel Pozisyon” tanımından farklıdır. Dolayısıyla raporda yer alan tanım dövizde endeksli krediler ile bilanço dışı döviz varlık ve yükümlülüklerini içermemektedir. Yapılacak değerlendirmelerde bu husus dikkate alınmalıdır.

Bankacılık sektöründe bilanço içi döviz pozisyonunu gösteren döviz aktifleri ile döviz pasifleri arasındaki fark 2007 yılında 18 milyar dolar olmuştur. Buna karşılık, yabancı para net genel pozisyonu 91 milyon dolar açık vermiştir. Bilanço içi net döviz pozisyonunun toplam 12,8 milyar doları yabancı bankalara aittir. Net döviz pozisyonunun özkaynaklara oranı yüzde 0,2 düzeyindedir.

Yabancı Para Net Genel Pozisyonu (milyon dolar)

	2006	2007	2008
Mevduat bankaları	96*	-298*	-129*
Kamu bankaları	144	156	-191
Özel bankalar	-189	-219	44
Fondaki bankalar
Yabancı bankalar	142	-235	18
Kalkınma ve yatırım bankaları	88	2	38
Sektör	184	-296	-91

Kaynak: BDDK

* Fon bankaları hariç

2.7. Aktiflerin yapısı

Uluslararası piyasalardaki olumsuz gelişmelerin, Türkiye ekonomisine olumsuz etkilerinin daha açık olarak yansıdığı yılın son çeyreğinde, bankacılık sektörünün aktif yapısında önemli değişiklikler olmuştur. Döviz likiditesinin önem kazanmasına bağlı olarak, özellikle döviz cinsinden likit varlıklar ve risk algısının değişmesi nedeniyle menkul değerler cüzdanı artmış, arzın ve talebin düşmesi nedeniyle, krediler azalmıştır. BDDK'nın yaptığı düzenleme ile, menkul değerler cüzdanının yeniden sınıflandırılması imkanı çerçevesinde, alım-satım amaçlı portföyden vadeye kadar elde tutulacak portföye aktarma yapılmıştır.

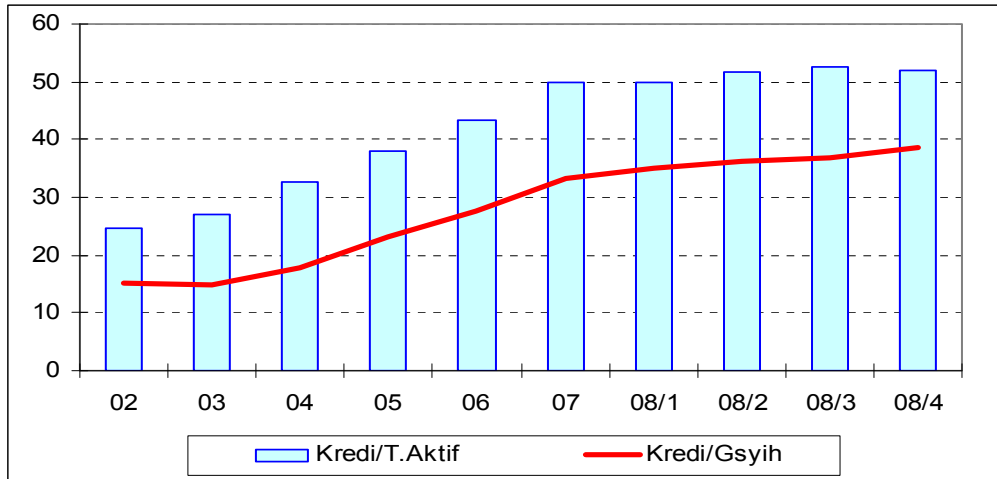
Toplam krediler, üçüncü çeyrek sonunda yüzde 39 oranında büyüme hızına ulaştıktan sonra, son çeyrekte azalmaya başlamış ve yıllık bazda yüzde 30 oranında büyüyerek 352 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin yüzde 70'i TL, yüzde 30'u ise yabancı para kredilerden oluşmuştur. 2008 sonu itibarıyla, krediler içinde kurumsal kredilerin payı yüzde 68, hanehalkının kullandığı kredilerin payı ise yüzde 32 olmuştur. Kurumsal nakit krediler içinde imalat sanayii yüzde 38 oranında paya sahiptir. İnşaat ve hizmetler sektörlerinin payı ise sırasıyla yüzde 8 ve yüzde 43'tür. Finans sektörü yüzde 6 oranında paya sahiptir. Kurumsal kredilerin yüzde 33'ü işletme kredisi, yüzde 12'si ihracat kredisi, yüzde 10'u ise ihtisas kredisi şeklinde kullanılmıştır.

Aktiflerin Gelişimi ve Yapısı

	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değ. TL	Yüzde pay 2007	Yüzde pay 2008
Likit aktifler	104.803	68.868	41	14	15
Menkul değerler cüzdanı	193.964	127.457	18	29	27
Alım-satım amaçlı md.	3.723	2.446	-67	2	1
Satılmaya hazır md.	75.107	49.354	-33	20	11
Vadeye kadar elde tutulan md.	115.134	75.656	182	7	16
Krediler	352.384	231.557	30	48	50
Takipteki krediler	13.044	8.571	33	2	2
(-)Özel karşılıklar	10.628	6.984	23	2	2
Duran aktifler	19.094	12.547	5	3	3
İştirakler ve bağlı ortaklıklar	10.077	6.622	-4	2	1
Sabit kıymetler	9.017	5.925	19	1	1
Reeskontlar	24.739	16.256	49	3	3
Diğer aktifler	11.966	7.863	-24	3	2
Toplam aktifler	706.949	464.548	26	100	100

Kaynak: BDDK

Kredilerin Toplam Aktiflere ve Gsyih'ya Oranı (yüzde)

Kredilerin ve likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payları sırasıyla 2 ve 1 puan artarak yüzde 50 ve yüzde 15'e yükselirken, menkul değerler cüzdanının payı 2 puan azalarak yüzde 27'ye düşmüştür.

Kredilerin Dağılımı* (milyon TL)

	2008	Yüzde değişme (08/07)	2002	Yüzde Pay 2007	2008
Kurumsal	245.103	30	86	66	68
Bireysel	122.506	25	14	34	33
Kredi kartları	37.273	29	9	10	10
Tüketici kredileri	85.233	24	5	24	23
Konut	39.433	21	1	11	10
Otomobil	5.851	-9	1	2	2
Diğer	39.949	34	3	11	11
Toplam	367.609	29	100	100	100

Kaynak: BDDK

* Katılım bankaları dahildir.

Toplam krediler içinde hanehalkına kullanılan kredilerin payındaki artış eğilimi 2008 yılında duraklamıştır. Bireysel krediler içinde, konut kredilerinin payı yüzde 32, kredi kartlarının payı yüzde 30, taşıt kredilerinin payı yüzde 5 ve diğer bireysel kredilerin payı ise yüzde 33 olmuştur.

Karşılık öncesi takipteki krediler yüzde 34 oranında artmıştır. Takipteki krediler, bireysel kredilerde yüzde 62, kurumsal kredilerde ise yüzde 24 oranında büyümüştür. Artış oranı kredi kartlarında yüzde 32, tüketici kredilerinde ise yüzde 107 oranında gerçekleşmiştir.

Takipteki Kredilerin* (TK) Dağılımı (2008, milyon TL)

	Toplam krediler	TK (karşılık öncesi)	Oran (yüzde)
Kurumsal	245.103	9.303	3,8
Bireysel	122.506	4.578	3,7
Kredi kartları	37.273	2.420	6,5
Tüketici kredileri	85.233	2.158	2,5
Konut	39.433	512	1,3
Otomobil	5.851	348	5,9
Diğer	39.949	1.298	3,2
Toplam	367.609	13.881	3,8

Kaynak: BDDK

* Katılım bankaları dahildir.

Kurumsal nakit kredilerde takipteki kredilerin oranı tekstil sektöründe yüzde 9, ticaret sektöründe yüzde 6, elektrikli aletlerde yüzde 5 ve gıda sektöründe ise yüzde 4 düzeyindedir.

Küresel gelişmelerin reel kesimi etkilemeye başlamasıyla takipteki krediler (brüt) artmaya başlamıştır. Takipteki kredilerde artış oranı, yılın son çeyreği itibariyle yüzde 20, yılın tamamı itibariyle yüzde 33 olmuştur. Takipteki krediler için ayrılan karşılık oranı yüzde 88'den yüzde 81'e gerilemiştir. Bu oran, kamu bankalarında yüzde 88, özel bankalarda yüzde 80 ve yabancı bankalarda yüzde 75 düzeyindedir. Karşılık sonrası takipteki kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 0,4'ten yüzde 0,7'ye yükselmiştir.

Takipteki Krediler* ve Özel Karşılık Oranı (Yüzde)

	Takipteki krediler/ Toplam kredi			Özel karşılıkları/ Takipteki kredi	
	2002	2007	2008	2007	2008
Mevduat bankaları	20	3,7	3,8	88	81
Kamu ve Fon bankaları	24	4,3	4,0	96	88
Özel bankalar	9	3,6	3,6	86	80
Yabancı bankalar	5	3,2	4,3	83	75
Kalkınma ve yatırım bankaları	3	1,8	1,7	93	92
Toplam	19	3,6	3,8	88	81

* Karşılık öncesi

Kaynak: BDDK

2.8. Pasiflerin Yapısı

Toplam mevduat yüzde 27 oranında büyürken, pasifler içindeki payı 1 puan artarak yüzde 62 düzeyine yükselmiştir. YP mevduatın TL karşılığı yüzde 28 oranında artarken, dolar karşılığı ise yüzde 3 oranında daralmıştır. YP mevduatın toplam

pasifler içindeki payı 1 puan artarak yüzde 22'ye yükselmiştir. Buna karşılık, TL mevduat yüzde 27 oranında büyümüş ve toplam pasifler içindeki payı değişmeyerek yüzde 40 düzeyinde kalmıştır.

Böylece 436 milyar TL'ye ulaşan toplam mevduatın yüzde 65'ini TL mevduat, yüzde 35'ini ise YP mevduat oluşturmuştur. TL mevduatın toplam mevduat içindeki oranı kamu ve Fon bankalarında yüzde 75, özel bankalarda yüzde 60 ve yabancı bankalarda yüzde 59 düzeyindedir.

Pasiflerin Gelişimi ve Yapısı

	Milyon	Milyon	Yüzde değ.	Yüzde pay	
	TL	dolar	(TL)	2007	2008
Mevduat	435.555	286.210	27	61	62
TL	283.158	186.068	27	40	40
YP	152.397	100.143	28	21	22
Mevduat dışı	137.914	90.626	34	18	20
Sermaye benzeri kredi	6.003	3.945	64	1	1
Özkaynaklar	82.618	54.290	13	13	12
Ödenmiş sermaye	36.936	24.271	21	5	5
Yedek akçeler	49.915	32.800	15	8	7
Geçmiş yıl karı	-17.609	-11.571	-2	-3	-2
Dönem karı	12.656	8.316	-12	3	2
Diğer	720	473	-76	1	0
Diğer pasifler	44.859	29.478	11	7	6
Toplam pasifler	706.949	464.548	26	100	100

Kaynak: BDDK

Toplam kaynakların yüzde 20'sini oluşturan mevduat dışı kaynaklar 2008 yılında yüzde TL'nin değer kaybetmesinin de etkisiyle yüzde 34 oranında artarak 152 milyar TL'ye ulaşmıştır. Mevduat dışı kaynakların yüzde 66'sını bankalara olan borçlar oluşturmuştur. Yurtdışından sağlanan kredilerin toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 13 düzeyindedir. Repo işlemlerinin mevduat dışı kaynaklardaki payı ise 2007 yılına göre 3 puan artarak, yüzde 30'a, toplam kaynaklar içindeki payı ise 1 puan artarak yüzde 6'ya yükselmiştir.

Toplam Mevduatın Dağılımı (milyon TL, 2008)

	TL	YP	Toplam	Mevduatın dağılımı (yüzde)		
				TL	YP	Toplam
Mevduat bankaları	283.158	152.397	435.555	65	35	100
Kamu ve Fon bankaları	116.770	39.237	156.007	75	25	100
Özel bankalar	132.674	89.806	222.481	60	40	100
Yabancı bankalar	33.713	23.353	57.066	59	41	100
Kalkınma ve yatırım bank.	-	-	-	-	-	-
Sektör	283.158	152.397	435.555	65	35	100

Kaynak: BDDK

TL mevduatın ortalama vadesi kısalmaya devam etmiştir. Toplam mevduatın ortalama vadesi 2,4 ay düzeyinde gerçekleşmiştir. TL mevduatın ortalama vadesi Aralık 2007'de 2,3 ay iken, Aralık 2008 itibariyle 2,2 aya gerilemiş; YP mevduatın 2,8 ay olan ortalama vadesi ise değişmemiştir.

3.9. Özkaynaklar

Toplam özkaynaklar yüzde 13 oranında ve toplam aktiflerden daha yavaş artarak 83 milyar TL (54 milyar dolar) olmuştur. Dolar bazında özkaynaklar yüzde 14 oranında daralmıştır. Özkaynaklardaki artışın sınırlı kalmasının nedenleri, sermaye artışının yavaşlaması ve karın nominal olarak gerilemesidir.

Özkaynaklar ve serbest özkaynaklar, 2002 yılından bu yana ilk defa dolar bazında gerilemiştir. Bunda TL'nin başlıca yabancı paralar karşısında değer kaybı etkili olmuştur.

Özkaynaklar

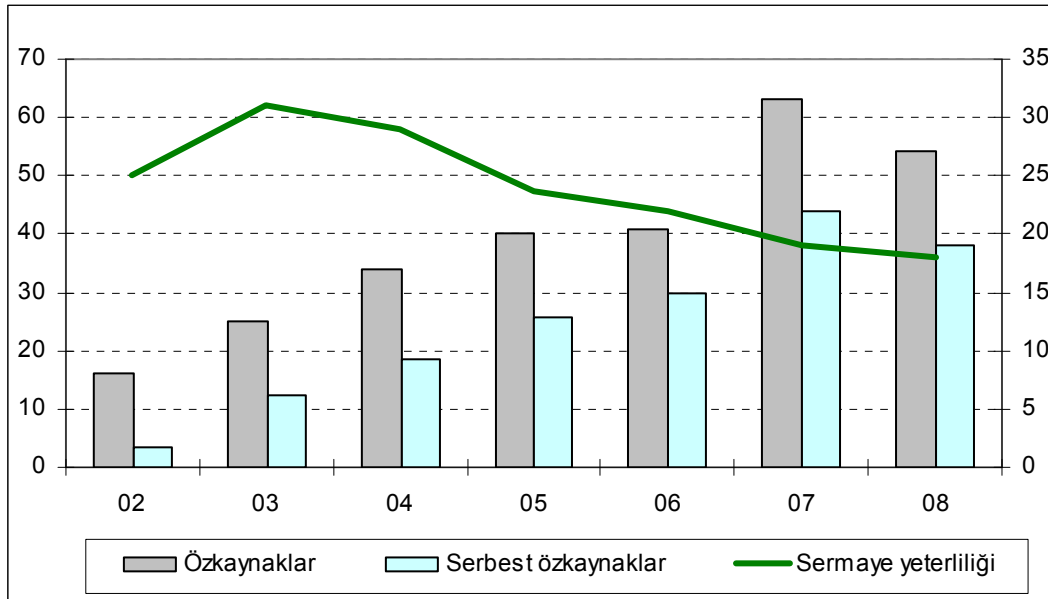
	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değ. (TL)	Yüzde değ. (dolar)	T. aktiflere oran (yüzde)
Mevduat bankaları	71.982	47.300	12	-15	10,5
Kamu ve Fon bankaları	17.980	11.815	4	-21	8,6
Özel bankalar	40.851	26.844	10	-16	11,0
Yabancı bankalar	13.151	8.641	33	1	12,5
Kalkınma ve yatırım bank.	10.636	6.989	19	-10	46,4
Sektör	82.618	54.290	13	-14	11,7

Kaynak: BDDK

Özkaynakların toplam aktiflere oranı, Aralık 2007 itibariyle, yüzde 13 iken Aralık 2008 itibariyle yüzde 11,7'ye gerilemiştir. Özkaynaklardaki artışın sınırlı kalması ile net takipteki alacaklar kalemlerindeki artışa bağlı olarak, serbest özkaynakların artış hızı önemli ölçüde yavaşlamıştır.

Serbest özkaynaklar (özkaynaklar-duran varlıklar-karşılık sonrası tahsili gecikmiş alacaklar) 53 milyar TL'den (46 milyar dolar) 61 milyar TL'ye (40,2 milyar dolar) yükselmiştir. Serbest özkaynakların toplam aktiflere oranı 0,8 puan azalarak yüzde 8,6 olmuştur.

Özkaynaklar ve Serbest Özkaynaklar (milyar dolar), Sermaye yeterliliği (yüzde)

Sermaye yeterliliği standart rasyosu, 2007 yılı sonuna göre 0,9 puan gerileyerek, 2008 sonunda yüzde 18 düzeyinde gerçekleşmiştir. Takipteki kredilerdeki hızlı artış ve özkaynakların kredi stokundan yavaş artması, sermaye yeterliliğindeki düşüşte etkili olmuştur.

Serbest Özkaynaklar*

	Milyon TL			T. aktiflere oranı (yüzde)		
	2002	2007	2008	2002	2007	2008
Mevduat bankaları	3.053	44.683	51.038	1,5	8,2	7,5
Kamu ve Fon bankaları	700	13.842	13.547	0,9	8,4	6,5
Özel bankalar	1.262	22.993	27.362	1,1	7,5	7,4
Yabancı bankalar	1.091	7.848	10.128	16,5	10,9	9,7
Kalkınma ve yatırım bank.	2.550	8.382	10.069	27	44,4	43,9
Sektör	5.602	53.065	61.107	2,6	9,4	8,6

*Özkaynaklar-duran varlıklar-karşılık sonrası takipteki alacaklar
Kaynak: BDDK

Sektörün net karı yüzde 12 oranında azalarak 12.656 milyon TL olmuştur. Net kar, kamu ve Fon bankalarında yüzde 14, yabancı ve özel sermayeli mevduat bankalarında yüzde 13 oranında azalırken, kalkınma ve yatırım bankalarında ise yüzde 7 oranında büyümüştür.

Net Dönem Kar - Zararı, 2008

	Net Dönem Kar/Zararı		Yüzde değişme	
	(milyon TL)	(milyon dolar)	TL	dolar
Mevduat bankaları	11.732	7.709	-13	-34
Kamu ve Fon bankaları	3.986	2.619	-14	-34
Özel bankalar	6.376	4.190	-13	-34
Yabancı bankalar	1.370	900	-13	-34
Kalkınma ve yatırım bank.	924	607	7	-18
Toplam sektör	12.656	8.316	-12	-33

Kaynak: BDDK

Kar hacmindeki azalışı etkileyen başlıca nedenler, tahsili gecikmiş alacaklar için ayrılan karşılıklardaki artış, karşılık sonrası net faiz gelirlerinin büyümesindeki yavaşlama, TL'nin değer kaybına bağlı olarak, kambiyo zararı oluşması nedeniyle faiz dışı gelirlerin düşmesi ve operasyonel giderlerdeki hızlı artıştır.

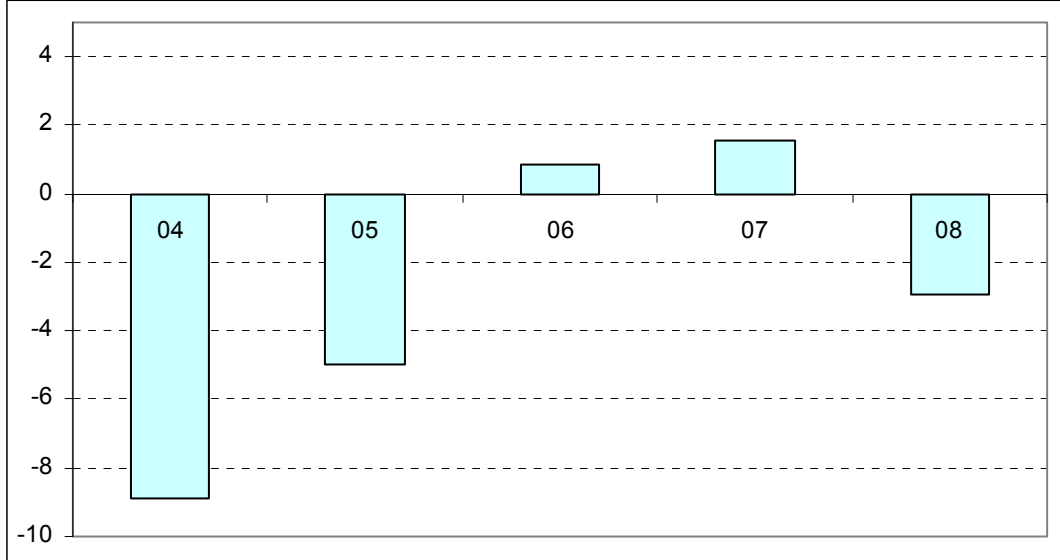
Aktif Karlılığı ve Özkaynak Karlılığı, 2008

	Aktif karlılığı (yüzde)	Özkaynak karlılığı (yüzde)
Mevduat bankaları	1,7	16,3
Kamu ve Fon bankaları	1,9	22,2
Özel bankalar	1,7	15,6
Yabancı bankalar	1,3	10,4
Kalkınma ve yatırım bank	4,0	8,7
Toplam sektör	1,8	15,3

Kaynak: BDDK

Sektörün net aktif karlılığı yüzde 2,6'dan yüzde 1,8'e, özkaynak karlılığı ise yüzde 19,6'dan yüzde 15,3'e gerilemiştir. Aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı tüm banka gruplarında gerilemiştir.

Özkaynak Karlılığı ve DİBS Getirisi Farkı (yüzde)

2.10. Gelir-gider durumu

Bankacılık sisteminin net faiz geliri yüzde 18 oranında büyümüştür. Faiz gelirleri yüzde 21, faiz harcamaları ise yüzde 23 oranında artmıştır. Özellikle yılın son çeyreğinde tahsili gecikmiş alacaklardaki hızlanmanın ve kredilerdeki yavaşlamanın etkisiyle, net faiz marjı daralmıştır. Öte yandan, faiz dışı gelirler, hizmet gelirleri ile ücret ve komisyon gelirlerindeki artışa rağmen, kambiyo zararı nedeniyle yavaş da olsa artmıştır.

Gelir-Gider Tablosu, Aralık 2008

	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değ. (TL)	Yüzde değ. (dolar)
Faiz gelirleri	82.894	54.471	21	-8
Faiz giderleri	53.197	34.957	23	-7
Net faiz geliri	29.697	19.514	18	-10
Faiz dışı gelirler	16.442	10.804	7	-18
-Ücret ve komisyon gelirleri	2.056	1.351	24	-6
-Hizmet gelirleri	9.702	6.375	20	-9
Faiz dışı giderler	25.222	16.574	19	-9
-Personel	9.285	6.101	22	-7
-Ücret ve komisyon giderleri	2.063	1.356	16	-12
Diğer faiz dışı giderler	13.874	9.117	18	-10
-Net ticari kar/zarar	-282	-185	-136	-128
-Sermaye piyasası işlemleri k/z	1505	989	-282	-239
-Kambiyo kar/zararı	-1.787	-1.174	-212	-185
-Diğer	268	176	-41	-55
Vergi öncesi kar/zarar	15.819	10.395	-10	-32
Vergi karşılığı	3.163	2.078	-2	-26
Net dönem kar/zararı	12.656	8.316	-12	-33

Kaynak: BDDK

Şube sayısındaki ve personel istihdamındaki artışa bağlı olarak operasyon giderleri hızlanmıştır. Böylece net faiz dışı gelir gider açığı büyümüştür. TL'nin başlıca dövizler karşısında değer kaybetmesi nedeniyle net kambiyo gelirlerinin eksi bakiyeye dönmesi kar hacmini sınırlandırmıştır.

Vergi öncesi kar yüzde 10, vergi karşılığı ise yüzde 2 oranında daralmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak net dönem karı yüzde 12 oranında azalarak, 12,7 milyar TL'ye gerilemiştir.

2.11. Gayrinakdi krediler

2008 yılında gayrinakdi krediler yüzde 26, taahhütler kalemi yüzde 13 oranında artmıştır. Böylece toplam gayri nakdi kredilerdeki artış yüzde 16 olmuştur.

Gayrinakdi Krediler, Aralık 2008

	Milyon TL	Milyon dolar	Yüzde değişme	
			TL	dolar
Gayrinakdi krediler	105.974	69.637	26	-4
Taahhütler	341.678	224.522	13	-14
Türev finansal araçlar	192.618	126.572	22	-7
Diğer taahhütler	149.060	97.950	3	-22
Toplam	447.652	294.160	16	-12

Kaynak: BDDK

Türev finansal araçlar yüzde 22, diğer taahhütler ise yüzde 3 oranında artmıştır. Özellikle kur riskine dönük dengeleme (hedge) amaçlı işlemlerin de yer aldığı türev finansal araçlar kalemi, yıl bazında yüzde 22 artış göstermesine karşın, yılın son 4 ayında, TL'nin değer kaybına paralel olarak yüzde 18 gerilemiştir.

2.12. ATM ve Kredi Kartı Sayısı

Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) verilerine göre, Aralık 2008 itibariyle, toplam kredi kartı sayısı 2007 yıl sonuna göre yüzde 16 oranında artarak 43,4 milyona ulaşmıştır. Aynı dönem itibariyle toplam banka kartı sayısı da yüzde 9 artışla 60,6 milyon düzeyinde gerçekleşmiştir. 2008 yılında, POS cihazı ve ATM sayıları da sırasıyla yüzde 12 ve yüzde 17 artarak, 1.632.639 ve 21.970 düzeyine yükselmiştir.

ATM ve Kart Sayıları

	Aralık 2007	Aralık 2008	Yıllık değişme (yüzde)
Toplam kredi kartı (Bin adet)	37.335	43.394	16
Toplam banka kartı (Bin adet)	55.510	60.551	9
POS cihazı (Bin adet)	1.454	1.633	12
ATM	18.800	21.970	17
Kredi kartı işlem hacmi (milyar TL)*	143	187	31
Banka kartı işlem hacmi (milyar TL)*	131	156	19

Kaynak: BKM

* Yerli ve yabancı kartların yurtiçi kullanımı

Kredi kartı işlem hacmi, 2008 yılında, bir önceki yıla göre yüzde 31 oranında artarak 187 milyar TL, banka kartı işlem hacmi ise yüzde 19 oranında artarak 156 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

2.13. İnternet Bankacılığı İstatistikleri

İnternet bankacılığı müşteri sayısı 2008 yılında bir önceki yılsonuna göre yüzde 21 artarak, 5,2 milyon kişiye yükselmiştir. Müşterilerin yüzde 87'si bireysel, yüzde 13'ü kurumsaldır.

İnternet Bankacılığı Seçilmiş Göstergeler

	Aralık 2007	Aralık 2008	Yıllık değişme (yüzde)
Aktif müşteri sayısı (Bin kişi)	4.274	5.169	21
Finansal işlemler (milyar TL)	454,7	492,8	8
Yatırım işlemleri (milyar TL)	163,4	213,5	31
Kredi kartı işlemleri (milyar TL)	13,0	16,3	25
Diğer finansal işlemler (milyar TL)	38,1	60,8	60
Toplam (milyar TL)	669,2	783,4	17

Kaynak: TBB

İnternet bankacılığından yapılan işlemler Aralık 2007'ye oranla yüzde 17 artarak, 783 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ağırlıklı olarak havale işlemlerinden oluşan finansal işlemler yüzde 8 oranında artmıştır. Kredi kartı işlemleri yüzde 25 oranında, yatırım işlemleri yüzde 31 ve diğer finansal işlemler yüzde 60 oranında artış göstermiştir.

II. Türkiye Bankalar Birliği'nin Faaliyetleri

A. Bankacılık ve Araştırma Grubu

Bankacılık ve Araştırma Grubu tarafından finansal sektördeki ve bankacılık sistemindeki gelişmeler ve bankacılık sistemini ilgilendiren mevzuat yakından izlenmiş; rekabet ortamının iyileştirilmesine ve uluslararası standartlara uyuma yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu amaçla, ilgili otoriteler ile temaslar sürdürülmüştür. Ulusal ve uluslararası alanda makro gelişmeler izlenerek araştırmalarda kullanılmıştır. Sektörün gelişmesine katkıda bulunacak araştırmalar yapılmış ve/veya özendirilmektedir. Banka dışı finansal ve finansal olmayan sektör temsilcileri ile işbirliği sağlanmıştır. Sektörü ilgilendiren uluslararası kurumlar ve diğer ülkelerin bankalar birlikleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine çaba gösterilmiş, ilgili sivil toplum kuruluşları arasında yakın bir işbirliği geliştirilmeye çalışılmıştır. Kurumsal ve bireysel müşterilerin bankacılık hizmetlerine ve uygulamalarına ilişkin başvuruları, üyelerimizin görüşleri de alınarak yanıtlanmıştır. Finansal sektöre ilişkin konulardaki yayınlara destek sağlanmıştır. Birlik kütüphanesi güncellenerek kullanıcılara hizmet verilmiştir.

1. Gündemdeki Başlıca Düzenlemeler

Bankaların temsilcilerinin katılımı ile oluşturulan Hukuk Müşavirleri Kurulu, Vergi Çalışma Grubu, Bankacılık Kanununda Değişiklik Tasarısı Çalışma Grubu, Banka Kartları ve Kredi Kartları Çalışma Grubu, Çağrı Merkezleri Çalışma Grubu, Ekonomi Çalışma Grubu, Faktoring Çalışma Grubu, Finansal Yeniden Yapılandırma Çalışma Grubu, İş Hukuku Çalışma Grubu, Kambiyo Mevzuatı Çalışma Grubu, MASAK Çalışma Grubu, Muhasebe Çalışma Grubu, Özel Güvenlik Teşkilatı Çalışma Grubu, Sigorta Çalışma Grubu, Sosyal Güvenlik Sandıklar Çalışma Grubu, TRLIBOR İdare ve Tahkim Kurulu, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Tasarısı çalışma gruplarıyla gündemdeki konular değerlendirilmiş ve Birlik görüşlerinin oluşturulmasına hazırlık yapılmıştır. İlgili makamlara yapılan ziyaretlerle Birlik görüşlerinin dikkate alınması hususunda çaba sarfedilmiştir.

1.1. Yasal düzenlemeler

▪ Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

Ekonomide ve bankacılık sisteminde yeniden yapılanma dönemi sonrası gelişmeler ile uluslararası alanda yaşanan gelişmeler, rekabet ortamındaki değişiklikler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak geçen dönemlerde Birliğimiz tarafından hazırlanan Bankacılık Kanununun bazı maddelerine ilişkin olarak Bankacılık ve Düzenleme Kurumu (BDDK) tarafından hazırlanan Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Taslağı Bakanlar Kurulu tarafından uygun görülerek TBMM'ye sevk edilmiştir.

▪ Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

TBMM gündeminde bulunan Tasarı'da Bankacılık Kanunu ve TCMB Kanununda değişiklik yapılması öngörülmektedir. Geçtiğimiz faaliyet döneminde TCMB nezdinde bulunan risk merkezinin Birliğimize devri hususunda TCMB tarafından hazırlanan Taslak düzenlemeye ilişkin üyelerimizin ve ilgili diğer kurumların görüşü alınarak oluşturulan Birlik görüşü TCMB'ye sunulmuştur. Türkiye Katılım Bankaları Birliği, finansal kiralama ve faktoring kuruluşları, Kredi Kayıt Bürosu A.Ş. (KKB) yetkililerinin

de katılımıyla oluşturulan Çalışma Grubu tarafından Taslakta öngörülen alt düzenlemelere ilişkin başlatılan çalışmalar sürdürülmüştür. TCMB nezdinde bulunan risk merkezinin devir sürecinin, Kanun'da öngörülecek dönem içinde tamamlanması için gerekli hazırlıkların önemli bir bölümü tamamlanmıştır. KKB yetkilileri, yapılan toplantılara davet edilerek faaliyetleri hakkında üyelerimizin bilgilendirilmelerine çalışılmıştır. KKB tarafından yürütülmesi öngörülen risk merkezi uygulamaları ile KKB faaliyetleri hakkında üyelerimizin daha fazla bilgilendirilmelerini sağlayacak toplantıların önümüzdeki dönemde de yapılması planlanmıştır.

▪ **Alt düzenlemeler ve alt düzenlemelere ilişkin üyelerimiz nezdinde ortaya çıkan tereddütler**

BDDK tarafından hazırlanan;

- i. Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- ii. Bankaların Destek Hizmeti Almalarına ve Bu Hizmeti Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- iii. Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik
- iv. Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- v. Bankaların Likidite Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- vi. Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- vii. Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Taslak Yönetmelik.
- viii. Bankalar ve Konsoide Denetime Tabi Kuruluşlarca Yapılabilecek Bağış ve Yardımlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile
- ix. Kredi Riski Yönetimi Hakkında Taslak Tebliğ hakkında Birlik görüş ve önerileri, üyelerimizin görüş ve önerileri alınarak oluşturulmuştur. Ayrıca, Karar defterlerinin tutulmasına ilişkin 15 Mayıs 2008 tarih ve 2602 sayılı Kurul Kararı

önemli gündem maddelerimiz arasında yer almıştır.

▪ **Menkul kıymetlerin sınıflandırılması**

TC Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı (Müsteşarlık) ile piyasa yapıcısı bankalar arasında imzalanan Piyasa Yapıcılığı Sözleşmesi çerçevesinde, piyasa yapıcısı bankalar; Müsteşarlığın açtığı değişim ve geri alım ihalelerine katılabilmekte, rekabetçi olmayan teklif ve ihale yollarıyla kazandığı net tutarın yüzde 5'ine kadar olan miktarda ilave Devlet İç Borçlanma Senetlerini (DİBS) ihale sistemine göre ortalama veya ihalede kabul edilen fiyattan alım karşılığında; elinde bulundurduğu ve koşulları Müsteşarlıkça belirlenen DİBS'leri Müsteşarlığa değişim amacıyla iade edebilmektedir.

Ancak, söz konusu ihale ve iade işlemlerine konu olan DİBS'lerin "Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler" hesabında sınıflandırılmış olması ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 39'un 9'uncu maddesinde yer alan "vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar" başlığı altındaki (i), (ii), (iii) paragraflarında belirtilen istisnaları da içermemesi durumunda;

- bu kıymetlerin değişim ve geri alım ihalelerine veya iade işlemine tabi tutularak, banka kayıtlarından çıkarılıp çıkarılmayacağı,

- çıkarılmaları durumunda ise değişim sonucu elde edilen yeni menkul kıymetlerin hangi grupta sınıflandırılacağı,

- nakit dışı ihraç edilen menkul kıymetlerin bankaların inisiyatifine bırakılmaksızın Müsteşarlık tarafından değişime ya da erken itfaya konu edilmesinin TMS 39'un 9'uncu maddesinde yer alan "vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar" başlığı altındaki (iii) paragrafında belirtilen istisna kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği

hususlarında üyelerimiz nedinde ortaya çıkan tereddütler, Bağımsız Denetim Derneği Teknik Komite üyelerinin de katılımıyla yapılan Muhasebe Çalışma Grubu toplantısında görüőlerek BDDK'ya başvuru yapılmıştır.

1.2. Bankacılık sektörünü yakından ilgilendiren diğer düzenlemeler

▪ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklikler yapılmıştır. Daha liberal bir yaklaşımla ele alınan ve bankaların operasyon maliyetlerini azaltan değişiklikler getiren düzenleme Birliğimiz tarafından memnuniyetle karşılanmış, ancak, Türkiye de faaliyet gösteren bankalar aleyhine haksız rekabet yaratan yerleőiklere döviz kredisi açılmasını sınırlandıran düzenlemenin deęiőtirilmemesi Birliğimizin beklentilerini karőılamamıőtır. Türkiye'de yerleşik bankaların sınırlandırılmıő işlemler dışında da döviz cinsinden kredi açmalarına imkan verecek şekilde 32 Sayılı Kararın 17'nci maddesinde yer alan sınırlamaların kaldırılması veya söz konusu maddeye; (vii) bendi olarak "Türkiye'de yerleşik kiőilere açacakları döviz kredileri," ifadesi eklenmesi talebimiz gündemdeki yerini korumuştur.

32 Sayılı Karar'da yapılan değişikten sonra, 32 Sayılı Karara ilişkin 2007/32-33 ve 2008-32/34 Sayılı Tebliğler ile ihracat, ithalat ve transit ticaret hesaplarının takibi kaldırılarak, ihracat ve ithalat işlemleri sırasında bankalarca kambiyo mevzuatı çerçevesinde yapılacak işlemler ile taahhüt hesaplarının takibine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) genelgeleri (2004/YB-43 2004/YB-50) yürürlükten kaldırılmıştır. Bu genelgelerin yerine geçmek üzere yapılacak düzenlemelerde yer alması gereken konular tespit edilerek Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'ne sunulmuştur. Birliğimiz değerlendirmeleri üzerine, Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü tarafından İhracat ve İthalat Genelgesi yayımlanmıştır.

Kambiyo mevzuatına ilişkin olarak üyelerimiz nezdinde oluşan tereddütlerin giderilmesini teminen ilgili çalışma grubunda alınan kararlar doğrultusunda, TCMB, TC Başbakanlık Hazine, Dış Ticaret ve Gümrük Müsteşarlığı'na başvurular yapılmıştır. Birlik görüşü talep edilen hususlar dışında, bu kurumlara 2008 yılı içerisinde toplam 24 adet başvuru yapılmış olup, 14'üne olumlu, 1'ne olumsuz yanıt alınmıştır.

▪ Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ve Kanun'a İlişkin Yönetmelik

Banka Kartları ve Kredi Kartları Çalışma Grubu toplantılarına katılan BDDK yetkilileri tarafından yapılan uyarılar da dikkate alınarak, kredi kartı hamillerinin kart iptal taleplerine ilişkin Şikayetlerin en aza indirilmesini teminen, kart iptal taleplerinin kısa sürede karőılanmasına yönelik banka uygulamalarındaki farklılıklar, Çalışma Grubu

toplantılarının gündemine alınarak değerlendirilmiştir. Kredi kartının iptali için kartın fiziken teslimini talep eden üyelerimiz, bazı risklere rağmen bu uygulamalarından vazgeçmişlerdir.

Kredi kartları promosyon ve taksit uygulamaları, bu uygulamaların kredi kartı faiz oranlarına etkisi ile kredi kartı faiz oranlarının düzeyine ilişkin olarak kamuoyunun ve düzenleyici otoritelerin doğru bilgilendirilmesini teminen, kredi kartlarında müşteriye yansıyan faiz oranlarının düzeyini etkileyen konularda, Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Kanun ile getirilen düzenlemelerin yansıması da dikkate alınarak, Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. (BKM) tarafından McKinsey Danışmanlık Hizmetleri Limited Şirketi'ne hazırlatılan raporun görüşülmesini teminen TCMB'de banka temsilcilerinin de katılımlarıyla bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.

Yazılı basında yer alan "1 YTL limitli kredi kartı" başlıklı habere ilişkin olarak Banka ve Kredi Kartları Çalışma Grubu tarafından yapılan, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun "Kredi kartı limiti" başlıklı 9'uncu maddesin ikinci fıkrasında öngörülen limit kontrol sistemini aşmak amacıyla 1 YTL limitli kart çıkarıldığına ilişkin değerlendirmesi, Birliğimiz Yönetim Kurulu gündemine alınarak görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerde; üyelerimizin sundukları hizmetlerde ve bunların tanıtılması da dahil her türlü davranışta bankacılık sektörüne duyulan saygının ve güvenin korunmasına ve sektör itibarının iyileştirilmesine çok özel bir önem atfedilmesi gereği üzerinde durularak, Birliğimiz tarafından yapılan düzenlemelere titizlikle uyulması ve sektörün itibarına zarar verecek yaklaşımlardan kaçınılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesine azami gayret sarf edilmesi üyelerimizden talep edilmiştir.

Bir katılım bankası tarafından kendi kredi kartlarından limit aşımı ücreti alınmayacağına belirtilen reklamların yanlış bir algılamaya neden olabileceğine ilişkin olarak Banka Kartları ve Kredi Kartları Çalışma Grubu tarafından hazırlanan değerlendirme Birliğimiz Yönetim Kurulu'nda görüşülmüştür. Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'na göre limit aşımı ücreti alınamayacağından, Türkiye Katılım Bankaları Birliği'ne başvuru yapılmıştır. Anılan banka söz konusu reklamı uygulamadan kaldırarak Birliğimizi bilgilendirmiştir. Gösterdikleri duyarlılık nedeniyle Türkiye Katılım Bankaları Birliği ile üyesine Birliğimiz adına teşekkür edilmiştir.

Kredi kartı hamillerinden tahsil edilen "üyelik ücreti"ne ilişkin Banka Kartları ve Kredi Kartları Çalışma Grubu toplantılarında görüşülerek değerlendirilen Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin Esas No: 2007/11236, Karar No: 2008/2982 sayılı kararı, Birliğimiz Yönetim Kurulu gündemine de alınarak görüşülmüştür. Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda, kredi kartı yıllık üyelik aidatı hakkında Yönetim Kurulu Üyesi ve Denetçi bankaların hukuk müşavirleri ile kredi kartı uygulamacılarının katılımıyla bir değerlendirme toplantısı yapılmış ve Yargıtay 13'üncü Hukuk Dairesi Başkanı ziyaret edilerek bilgilendirme yapılmıştır.

▪ **Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında 3167 Sayılı Kanun ile Çek Kanunu Tasarısı**

Türk Ticaret Kanunu'nun 711'inci maddesinin 3 numaralı fıkrası yürürlükten kaldırılarak keşideci tarafından bankaya verilen "ödemedi men talimatı" uygulamasına son verilmiştir. Ayrıca, (a) 3167 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinde düzenlenen karşılıksız çeklerde bankaların ödeme zorunda oldukları tutarın ödeme sorumluluğunun 6 ayla sınırlandırılmasına ilişkin bir düzenleme yapılması ve (b) Müşterilere teslim edilmiş ancak aradan yıllar geçmiş olmasına karşı bankalara ibraz edilmemiş çek yaprakları nedeniyle bankalar tarafından üstlenilen taahhütlerle ilgili bir düzenleme yapılması Birliğimiz gündem konuları arasında yer almaktadır.

▪ **Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Hakkında 4077 Sayılı Kanun**

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Taslak düzenleme ile bankaların aleyhine olarak AB'de olmayan değişiklikler getirmiştir. Kanun'un "Ayıplı mal" başlıklı 4'üncü maddesi kapsamında bankalara getirilen sorumluluğun yanında piyasa ekonomisine müdahale öngören, kredi kartları konusunda Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda düzenlenen bazı maddelerin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda yeniden düzenlenmesini öngörülen düzenlemenin uygulamada yaratacağı sorunlar, TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'ne aktarılmış, üyelerimiz bilgilendirilmiştir. Söz konusu düzenleme Birliğimiz gündemindeki yerini korumaktadır.

▪ **İcra ve İflas Kanunu**

İcra ve İflas Kanunu'nun iflasın ertelenmesine ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılması Birliğimiz gündemindeki yerini korumuştur. Ülkemizde 2003 yılında iflasın ertelenmesine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Düzenleme, alacaklıların zararına sonuçlar doğurduğu gibi borçlunun da borç yükünü artırmaktadır. İflasın ertelenmesi kurumunun uygulamada yaşanan sorunlar ışığında taraf menfaatlerine daha uygun bir yasal zemine oturtulması alacaklı sıfatını taşıyan bankalar açısından büyük önem arz ettiğinden, uluslararası iyi uygulamalar dikkate alınarak düzenlemenin gözden geçirilmesini zorunlu görülmektedir. Bu amaçla hazırlanan değişiklik talebi taslağı gündemdeki yerini korumaktadır.

▪ **Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 5807 Sayılı Kanun**

Organize sanayi bölgelerine kredi tahsis eden kredi kuruluşlarının alacaklarını tahsil edememeleri halinde, lehlerine ipotek tesis edilmiş taşınmazların satışına iştirak etmelerinin sağlanması için Kanun'un 15'inci maddesinin üçüncü fıkrasının değiştirilmesi amacıyla bir öneri hazırlanarak ilgili makamlara sunulmuştur. Birliğimiz talebi doğrultusunda Resmi Gazete'nin 10 Kasım 2008 tarih ve 20050 sayılı nüshasında yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 5807 sayılı Kanun ile organize sanayi bölgelerinde icra yoluyla yapılan gayrimenkul satışlarına kredi alacaklısı kuruluş olarak bankaların katılmasına olanak sağlanmıştır.

▪ **Vakıflar Yönetmeliği**

Vakıf mevduatlarının Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.'ya yatırılmasını öngören Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar Hakkında Tebliğ, uzun yıllar Birliğimiz gündemindeki yerini korumuştur. Söz konusu Tebliğ, Resmi Gazete'nin 27 Eylül 2008 tarih ve 27010 sayılı nüshasında yayımlanan Tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır. Aynı tarih ve numaralı Resmi Gazete'de yayımlanan Vakıflar Yönetmeliği'nin "Vakıf paralarının değerlendirilmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde, vakıfların varlıklarını, ekonomik kural ve riskleri gözetmek suretiyle değerlendirmelerini ve paralarını Türkiye'de kurulu bankalara yatırmaları öngörülmüştür.

▪ **İş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5763 Sayılı Kanun**

Kamuoyunda "İstihdam paketi" olarak anılan İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5763 sayılı Kanun, Resmi Gazete'nin 26 Mayıs 2008

tarih ve 26887 sayılı nüshasında yayımlanmıştır. 5763 sayılı Kanun ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinde yapılan değişiklikle; özel sektör işyerlerinde eski hükümlü ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Ek 1'inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru çalıştırma zorunluluğu kaldırılarak, özürülü işçi çalıştırma oranı yüzde 3 olarak belirlenmiştir.

▪ 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

4857 sayılı Kanunun 30'uncu maddesini başlığı ile birlikte değiştiren 5763 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi ve 24'üncü maddesi ile 1 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe girmek üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ı) bendi uyarınca, özel sektör işverenlerince çalıştırılan özürülü sigortalıların, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası özürülü çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde özürülü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürülü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisinin ve işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılar için malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarının Hazine tarafından karşılanmasının öngörülmüştür. Anılan Kanunla getirilen prim desteği ve indirimlerle ilgili olarak Kanun'da 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20'nci maddesi kapsamında kurulu bulunan özel emekli sandıklarına, bu sandıklar üzerinden sigortalı bulunan çalışanlara ve bunları istihdam eden banka ve diğer işverenlere ilişkin açık bir düzenlemeye yer verilmemiş olması nedeniyle, konu Birliğimiz gündemine alınarak başvurular yapılmıştır.

Resmi Gazete'nin 19 Ağustos 2008 tarih ve 26972 sayılı nüshasında yayımlanan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5797 sayılı Kanun"un 2 ve 10'uncu maddeleri ile 5763 sayılı Kanun ile getirilen teşviklerin 506 sayılı Kanunun geçici 20'nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanması sağlanmıştır.

Ayrıca, 5510 sayılı Kanun kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hazırlanan;

- i. Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hak Edişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik
- ii. Ücret, Prim, İkramiye ve bu Nitelikteki Her Çeşit İstihkakların Özel Olarak Açılan Banka Hesabına Yatırılmak Suretiyle Ödenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik
- iii. 5510 Sayılı Kanun'un 100'üncü Maddesinin Uygulanması Hakkında Tebliğ
- iv. 5510 Sayılı Kanun'un 8'inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ

hakkında Birlik görüş ve önerileri oluşturulmuştur.

Ayrıca, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 100'üncü maddesine dayanılarak, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından Resmi Gazete'nin 28 Eylül 2008 tarih ve 27011 sayılı nüshasında yayımlanan "5510 Sayılı Kanun'un 100'üncü Maddesinin Uygulanması Hakkında Tebliğin normlar hiyerarşisi, özel hayatın gizliliği, yetki aşımı ve hukukun temel ilkelerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılarak düzenlemenin, 5510 sayılı Kanunun 100'üncü maddesine aykırı hükümler içermesi ve Kanunun 100'üncü maddesinin de Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle, Birliğimiz Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda Tebliğin iptali hususunda

Danıştay'da dava açılmıştır. Önümüzdeki günlerde Davanın sonuçlanması beklenmektedir.

5510 Sayılı Kanun'un 8'inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ'in 23'üncü maddesinin iptali ve yürütmesinin durdurulmasına ilişkin Türkiye Noterler Birliği tarafından Danıştay Onuncu Dairesi'nde açılan dava sonuçlanmıştır. Danıştay Onuncu Dairesi'nin idarenin tüm bilgi ve belgeleri içeren işlem dosyasının da eklendiği birinci savunması alınincaya kadar yürütmenin durdurulmasına ilişkin Esas No: 2008/9707 sayılı kararı üyelerimize duyurulmuştur.

▪ **Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında 5549 Sayılı Kanun'a İlişkin Yapılan Alt Düzenlemeler**

Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele alanında, TC Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından hazırlanan

- i. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Taslak Yönetmelik
- ii. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Hakkında Taslak Yönetmelik ve değişiklikleri ile
- iii. 5, 7 ve 7 Sıra numaralı MASAK Genel tebliğleri

hazırlanmıştır.

Her düzenleme için üyelerimizden görüş alınarak TBB-MASAK Çalışma Grubu tarafından değerlendirilmiştir. Düzenleme ve eğitim faaliyetlerine ilişkin MASAK ile yoğun bir çalışma yapılmıştır. Çağrı Merkezi ve Kredi Kartı Çalışma gruplarının talepleri de TBB-MASAK Çalışma Grubu tarafından değerlendirilmiş ve Kredi Kartları Çalışma Grubu ile iki ortak toplantı düzenlenmiştir.

Birliğimiz görüşlerinin önemli bölümünün MASAK Başkanlığı tarafından dikkate alındığı bu düzenlemeler ile bu alandaki mevzuat tamamen yenilenerek, uluslararası standartlara önemli ölçüde yaklaştırılmıştır.

▪ **Nüfus Hizmetleri Kanunu**

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin düzenlemelerde öngörülen adres teyit yükümlülüğünün ortaya çıkardığı sorunların giderilmesi için yoğun çaba gösterilmiştir. Resmi Gazete'nin 28 Şubat 2009 tarih ve mükerrer 27155 sayılı nüshasında yayımlanan 5838 sayılı Kanun ile Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 45'inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "kurumların" ibaresi, "kurumlar ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu çerçevesinde faaliyette bulunan bankaların" şeklinde değiştirilmiştir.

▪ **MASAK tarafından yapılan düzenlemelere ilişkin diğer faaliyetler**

Düzenlemelerde öngörülen "adres teyidi yükümlülüğü"ne ilişkin banka müşterilerini bilgilendirmek üzere Çalışma Grubu tarafından bir broşür hazırlanmıştır. Broşür hakkında MASAK Başkanlığı'ndan da bir değerlendirme alınmıştır. Müşterileri bilgilendirmek üzere hazırlanan bu broşür ile MASAK Başkanlığı tarafından yükümlü grup çalışanlarının bilgilendirilmesini teminen hazırlanan broşür bastırılarak üyelerimize dağıtımı yapılmıştır.

Yürürlüğe giren düzenlemeler hakkında çalışanların bilgilendirilmesini teminen Eğitim ve Tanıtım Grubu desteği ile Malatya, Adana, Ankara, Erzurum, Van, Bursa,

Trabzon'da Çalışma Grubu temsilcisi ile MASAK yetkililerinin konuşmacı olarak katılımıyla bölgesel bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bankacıların yoğun ilgi gösterdiği ulusal nitelikteki bilgilendirme toplantılarına yaklaşık 800 kişi katılmıştır. Önümüzdeki dönem içinde uluslararası nitelikte bir toplantı yapılması planlanmaktadır.

▪ **Tapu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 5782 Sayılı Kanun**

5782 sayılı Kanun ile 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 35'inci maddesinin yedinci ve sekizinci fıkraları değiştirilerek, 36'ncı maddesi yeniden düzenlenmiştir. Yapılan değişiklikler sonucunda, yabancı sermayeli şirketlerin, askeri yasak bölgeler, güvenlik bölgeleri ve stratejik bölgelerdeki taşınmaz edinimleri Genel Kurmay Başkanlığı'nın veya ilgili Valiliğin iznine tabi kılınmıştır. Kanun'da yapılan değişiklikler paralelinde, TC Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından "Yabancı Sermayeli Şirketlerin Taşınmaz Edinimine İlişkin Yönetmelik" ve 2008/18 numaralı Genelge yayınlanmıştır.

Düzenlemenin uygulamada neden olduğu sorunların giderilebilmesini teminen TC Başbakanlık Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Hazine Müsteşarlığı, Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile BDDK'ya başvuruda bulunularak, İstanbul Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğünde 1 Aralık 2008 tarihinde bir toplantı yapılmıştır. Toplantının akabinde, TC Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 2 Aralık 2008 tarih ve 1671 sayılı, 2008/21 numaralı Genelge yayımlanarak, ipotek tesisine ilişkin işlemlerin hızlandırılması sağlanmıştır. Sağlanan bu geçici nitelikteki çözümün kalıcı hale getirilmesini teminen Tapu Kanunu'nun 36'ncı maddesinin değiştirilmesi Birliğimiz gündemine alınmıştır.

▪ **Vergisel bazı düzenlemeler**

▫ **Kambiyo Gider Vergisi**

Uzun yıllar Birliğimiz gündeminde bulunan kambiyo gider vergisinin kaldırılması geçen faaliyet döneminin sonuna doğru sonuçlanmıştır. Resmi Gazete'nin 15 Nisan 2008 tarih ve 26848 sayılı nüshasında yayımlanan 2008/13459 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 Mayıs 2008 tarihinden itibaren kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden tahsil edilen vergi oranı sıfır olarak belirlenmiştir.

▫ **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi**

BSMV oranı, önceden açıklanan bir takvime bağlı olarak sıfırlanması, oran sıfırlanıncaya kadar, mevcut duruma göre daha düşük oranda olmak üzere, yurtiçinden ve yurtdışından açılan tüm kredilere kaynak ayırımı yapılmaksızın uygulanması talep edilmiştir. Konu önümüzdeki gündem maddeleri arasında kalmaya devam etmektedir.

▫ **Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF)**

Birliğimiz tarafından kaldırılması talep edilen KKDF uygulamasına ilişkin Vergi Çalışma Grubu tarafından hazırlanarak TC Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na gönderilen rapor ile KKDF uygulamasında üyelerimiz nezdinde ortaya çıkan tereddütlere ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı'na yapılan başvurularımıza alınan 10 Temmuz 2008 tarih ve 69621 sayılı yanıt üyelerimize gönderilmiştir. Ayrıca, Döviz Endeksli KKDF Uygulamasına İlişkin Sirküler'in uygulamasında ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesini teminen Gelir İdaresi Başkanlığı'na başvuru yapılmıştır.

▪ **Finansal kiralama işlemleri**

Mal ve hizmetlere uygulanacak katma değer vergisi oranlarının tespitine ilişkin Resmi Gazete'nin 30 Aralık 2007 tarih ve 26742 sayılı nüshasında 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu kararı yayımlanmıştır. Karar ile finansal kiralama işlemlerinde uygulanacak katma değer vergisi oranında önemli değişiklikler yapılmıştır. Finansal kiralama işlemlerinde uygulanacak katma değer vergisi oranının ekonomiye finansal sektöre ve finansal kiralama sektörüne etkilerine ilişkin olarak üyelerimizden alınan görüşler doğrultusunda bir çalışma yapılarak Maliye Bakanlığı'na başvuru yapılmıştır.

▪ **Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ**

Dünya ekonomisinde yaşanan olumsuzluklar dikkate alınarak kısa vadeli işlemler için de (O/N, T/N, S/N) döviz depo piyasasının kurulması, bankaların kaynak maliyetini ve fon aktarma maliyetini artıran ve kullanılabilir kaynak miktarını sınırlandıran zorunlu karşılık uygulamasında değişiklik yapılması, yükümlülük oranlarının yüzde elli oranında düşürülmesi ve işlem yapma limitinin borç veren açısından; (a) yeterli teminat olması koşuluyla herhangi bir kısıtlamanın olmaması veya (b) bir limitle kısıtlama gerekliliği görülmesi durumunda bu limitin işlem yapma limitinin üç misli olması, hususlarında TCMB'ye başvuru yapılmıştır. Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile TCMB limitleri 2 katına çıkarmış, daha uzun vadeli -1 aylık- işlemlere olanak tanıyarak, dolar ve euro borç verme faiz oranları düşürülmüş ve yüzde 11 olan döviz mevduatının zorunlu karşılık oranını yüzde 9 olarak yeniden belirlenmiştir.

Bir zorunlu karşılık döneminde yükümlülüğün üzerinde tutulan karşılığın, toplam yükümlülüğün yüzde 3'ünü (ya da uygun bulunacak başka bir yüzdeyi) aşmaması koşuluyla, bir sonraki dönem zorunlu karşılıklarından mahsup edilebilmesine imkan tanınmasını teminen TRLIBOR Çalışma Grubu kararı doğrultusunda TCMB'ye başvuru yapılmıştır. TCMB tarafından yayımlanan "2009 Yılında Para ve Kur Politikası Raporu"nda gecelik vadedeki faiz dalgalanmalarını azaltmak ve bankaların likidite yönetimi esnekliklerini artırmak amacıyla, zorunlu karşılık tutma döneminin son gününde geç likidite penceresi faiz oranları bandının daraltılması ve zorunlu karşılıkların bir kısmının bir sonraki dönemde tutulması ya da fazla tutulan tutarların bir sonraki dönem için geçerli olması gibi seçeneklerin de gündeme alınabileceği belirtilmiştir. Bu açıklama içeriğinin hayata geçirilmesi önümüzdeki dönem faaliyet planları içinde yer almaktadır.

▪ **Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları İle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik**

Resmi Gazete'nin 5 Mayıs 2008 tarih ve 26867 sayılı nüshasında yayımlanan Yönetmelikle, Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları İle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır. Yeni ve daha adil bir sigorta prim tarifesi oluşturularak farklı risk değerliliğine sahip bankaların farklı tutarlarda prim ödenmesine olanak tanınmıştır.

▪ **Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ile Türk Borçlar Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı**

818 sayılı Borçlar Kanununun yerini almak üzere, geçtiğimiz faaliyet döneminde TC Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türk Borçlar Kanunu Tasarısı", TBMM Adalet Komisyonu'nda görüşülmeye başlanmıştır. Türk Borçlar Kanunu Tasarısı'nın bankalar açısından büyük önem taşıyan " tarafları tacir olan sözleşmelere genel işlem

şartlarının uygulanmaması” gerektiği konusundaki Birliğimiz görüşü gündemde yer almaktadır.

▪ **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Türk Ticaret Kanunu’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı**

Türk Ticaret Kanunu’nun yerini almak üzere hazırlanan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na ilişkin Birliğimiz görüşleri hakkında Komisyon Başkanlığına bilgi sunulmuştur. Ticaret Kanunu Tasarısı’nda bileşik faiz uygulamasına ilişkin kısıtlamanın yeniden gözden geçirilmesi yönündeki Birliğimiz görüşleri uygun görülmüştür.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na bağlı olarak hazırlanan "Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı"nde Türk Ticaret Kanunu’nun ilk defa veya eski hukuktan farklı bir şekilde koruduğu bir menfaat, eski hukuk zamanındaki bir olay veya dava ile ilgili olsa bile bu konuda Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin uygulanmasını öngören düzenlemenin “Kanunların geçmişe yürümezliği” ve “Hukuk güvenliği” ilkelerine aykırı olduğundan Tasarı’dan çıkarılması önerilmiştir.

▪ **Türkiye’de Açılan Temsilciliklerin Faaliyetlerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ**

Türkiye’de yerleşik bankaların rekabet gücünün artırılmasını teminen, yurt dışında yerleşik finansal kurumların Türkiye’de temsilcilik açılması ve bunların faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla “Türkiye’de Açılan Temsilciliklerin Faaliyetlerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” yayımlanmıştır.

▪ **Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı**

Banka sırrı/müşteri sırrına özen gösterilmesinin sağlanmasını teminen Tasarı’nın “Sırların açıklanmasına ilişkin ortak ilkeler” başlıklı 3’üncü maddesinde Birliğimiz görüş ve önerileri doğrultusunda değişiklik yapılması, gündemimizdeki yerini korumaktadır.

▪ **Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler İle Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında 5834 sayılı Kanun**

Kanun ve uygulamasında ortaya çıkan sorunların görüşülmesini teminen TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürü ile TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürünün katılımıyla bir bilgi paylaşım toplantısı yapılmıştır. Toplantıda benimsendiği üzere, Birliğimiz tarafından soru yanıt şeklinde hazırlanan bilgilendirme hakkında TCMB görüşü de alınarak Birliğimiz internet sitesinde kamuoyu duyurusu yayımlanmıştır.

▪ **Hukuk Muhakemeleri Kanun Tasarısı**

TBMM Adalet Komisyonu gündemine alınan Hukuk Muhakemeleri Kanun Tasarısı’na ilişkin üyelerimizin görüş ve önerileri alınmıştır. Birliğimize ulaşan görüş ve öneriler Hukuk Müşavirleri Kurulu gündemine alınarak değerlendirilmiştir. Uzun yıllardır Birliğimiz gündeminde bulunan Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar tarafından düzenlenen teminat mektuplarının yurtdışında kabulünün sağlanması amacıyla ihtiyati tedbir kararlarının sadece davayı görmeye yetkili mahkeme tarafından verilmesinin sağlanmasını teminen, 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 258’inci maddesine paralel bir hükmün getirilmesine ilişkin Birliğimiz önerisinin de dikkate

alındığı düzenlemeye ilişkin Birlik görüşü ilgili makamlara gönderilmiş, üyelerimiz bilgilendirilmiştir. Tasarı'nın önümüzdeki faaliyet döneminde yasallaşması beklenmektedir.

▪ **Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu**

Mevcut hukuk sistemimizde yer almayan bir arabuluculuk müessesesinin kurulmasını teminen 2007 yılı faaliyet dönemi içerisinde TC Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak Birliğimiz görüşlerine sunulan "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı", üyelerimizin görüş ve önerilerine sunulmuştur. Birliğimize ulaşan görüş ve öneriler derlenerek oluşturulan Birlik görüşü, Hukuk Müşavirimizin de değerlendirmesi alınarak TC Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiş, üyelerimiz bilgilendirilmiştir. TBMM Adalet Komisyonu gündemine alınan Tasarı görüş için Birliğimize gönderilmiştir. Tasarıya ilişkin Birlik görüşü oluşturulması çalışmaları sürdürülmektedir.

▪ **Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**

TBMM gündeminde bulunan ve bir işyerinde veya işletmede toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin tespitinde geçerli olan işkolunda çalışan işçilerin yüzde 10 sınırının kaldırılmasını öngören 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi değerlendirilmiştir. İşyerinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisine hak kazanacak sendikanın belirlenmesinde kullanılan kriterlerden biri olan işkolunda çalışanların yüzde 10'unun üye yapılması koşulunun, işçi haklarını korumak açısından güçlü sendikacılık yapılmasını sağlamak amacıyla getirildiği de dikkate alınarak korunmasını teminen yürürlükte bulunan Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 12'nci maddesinin aynen korunması talep edilmiştir.

▪ **Finansal Kiralama, Faktoring Kanunu Taslağı**

BDDK tarafından hazırlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanun Taslağına ilişkin Birlik görüşü BDDK'ya gönderilmiş, üyelerimiz bilgilendirilmiştir. BDDK tarafından Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı Makamına gönderilen ve 30 Mayıs 2008 tarihinde kamuoyunun bilgisine sunulan Taslak düzenlemeye ilişkin BDDK ve Başbakan Yardımcılığı Makamı'na başvuruda bulunularak, bankaların da Fatura Merkezi Kayıt Sistemi'nden yararlanabilmesi ve bankalar tarafından yapılan faktoring işlemlerine ilişkin faturaların da bu sisteme dahil edilebilmesini teminen, Taslak düzenlemenin 43'üncü maddesinin 1'inci fıkrasına bankaların da ilave edilmesi talep edilmiştir.

▪ **Alt İşverenlik Yönetmeliği**

Resmi Gazete'nin 27 Eylül 2008 tarih ve 27010 sayılı nüshasında yayımlanan Alt İşverenlik Yönetmeliği'ne ilişkin İş Hukuku Çalışma Grubu'nun 24 Ekim 2008 tarihli toplantısında yapılan değerlendirme, Hukuk Müşavirleri Kurulu toplantısında görüşülmüş, yapılan değerlendirmeler İş Hukuku Çalışma Grubu üyeleriyle paylaşılmıştır.

▪ **Konut Finansmanı Kuruluşlarınca Verilecek Sözleşme Öncesi Bilgi Formu Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**

"Konut Finansmanı Kuruluşlarınca Verilecek Sözleşme Öncesi Bilgi Formu Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 6/2 maddesinde yer alan "Ayrıca formun ön yüzünde

yer alacak şekilde en az altı punto ve koyu siyah harflerle hayat sigortası, konut sigortası gibi yapılması isteğe bağlı sigortaların yaptırılmasının zorunlu olmadığına dair ibarenin yazılması gerekmektedir.” hükmü ile bilgi formunda yer alan bilgilerin bankalar için bağlayıcı olmasının uygulamada yarattığı sorunların giderilmesini teminen TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılmıştır. Başvuru alınan 19 Aralık 2007 tarihli yanıt üyelerimize gönderilerek Yönetim Kurulunda görüşülmüştür. Yapılan görüşmede; Bakanlığın düzenlemeye ilişkin olarak “... bankalar, risk analizi çerçevesinde, tüketicilere kredi verip vermemekte serbesttir.” değerlendirmesinin uygulamada bankalar ile müşterileri arasında yaşanabilecek muhtemel sorunların azalmasına katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hazırlanan İpotek Finansmanı Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ ile Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliğ (Seri XI, No: 29) hakkında Birlik görüşü oluşturularak Sermaye Piyasası Kurumu'na sunulmuş, üyelerimiz bilgilendirilmiştir.

▪ **Kredi Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik**

Hazine Müsteşarlığı tarafından bireysel kredilere ilişkin hazırlanan Taslak yönetmelik hakkında üyelerimizin görüş ve önerileri alınmıştır. Birliğimize ulaşan görüş ve öneriler Çalışma Grubu tarafından değerlendirilmiştir. Düzenlemenin bireysel kredilerle sınırlandırılmadan kredi kuruluşları tarafından verilen tüm kredileri kapsamı talebiyle oluşturulan Birlik görüşü Hazine Müsteşarlığı'na sunulmuş üyelerimiz bilgilendirilmiştir. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nde 2 ayrı toplantıya yapılarak Birlik görüş ve önerileri değerlendirilmiş ve toplantılara ilişkin bilgilendirme notları üyelerimize gönderilmiştir.

2. Özel Nitelikli Projeler

2.1.İstanbul'un uluslararası finans merkezi olması projesi

İstanbul'un uluslararası finans merkezi olması (İUFM) projesine ilişkin Birliğimiz tarafından hazırlatılan Rapor ilişkin Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Nazım Ekren'in 18 Ocak 2008 tarihinde Birliğimize yaptığı ziyarete sunulmuştur. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Nazım Ekren başkanlığında Hazine, Devlet Planlama Teşkilatı ve Maliye Bakanlığı Müsteşarları, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve Türkiye İstatistik Kurumu başkanları ve TC Merkez Bankası'nın ve Birliğimiz Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla 17 Temmuz 2008'de İstanbul'da bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Projeye ilişkin çalışmaların başlatılmasına yönelik Sayın Bakan'ın değerlendirmesi ve önerilen çalışma programı hakkında da bilgi verilen toplantı konusunda hazırlanan bilgilendirme notu üyelerimize gönderilmiştir. İUFM projesi hakkında ilgili kurumların temsilcileriyle İstanbul'da bir dizi istişare toplantısı yapılmıştır.

2009 Yılı Programında İUFM projesi stratejisinin oluşturulacağı yer almış ve sorumlu kuruluş olarak DPT belirlenmiştir. İUFM Strateji Belgesi hazırlıkları kapsamında kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarının desteğinin alınması ve belgenin çalışma grubu raporları dikkate alınarak hazırlanması amacıyla DPT koordinasyonunda çalışma grupları oluşturulmuştur. Birliğimiz, Başkanlığını yürüttüğü mevcut durum analizi çalışma grubu ile üyesi olduğu diğer çalışma grupları aracılığıyla İUFM strateji belgesi hazırlık çalışmalarına destek vermektedir.

2.2. Finansal yeniden yapılandırma programına ilişkin çalışmalar

Birliğimiz Yönetim Kurulu'nun 28 Ekim 2008 tarihinde yapılan toplantısında, uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmelerin ülkemiz ekonomisine, bankalara ve finansal olmayan kuruluşlara olan etkileri değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, bankalar ile firmalar arasındaki ilişkilerde mevcut koşullarda ve ileride karşılaşılabilecek konuların tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasını teminen bankaların üst düzey yönetimlerinin katılımıyla bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Yapılan değerlendirmelerde, 2001 krizi sonrasında uygulamaya konulan ve kamuoyunda "İstanbul Yaklaşımı" olarak bilinen finansal yeniden yapılandırma programına benzer bir program hazırlanmasının önerilmesine karar verilmiştir.

Bu amaçla Birliğimiz "Yeniden Yapılandırma Çalışma Grubu" hazırlıklara başlamıştır. FYYP'nin önemli bir bölümünü oluşturan "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Ayrılacak Niteliklerin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te yapılacak değişiklikler hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na başvuru yapılmıştır. BDDK tarafından "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Ayrılacak Niteliklerin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik" taslağı hazırlanmıştır. Taslak düzenlemeye ilişkin üyelerimizin de görüşü alınarak Çalışma Grubu tarafından bir değerlendirme hazırlanmış ve Birliğimiz Yönetim Kurulu toplantısında görüşülmüştür. Yönetim Kurulu Kararı doğrultusunda, finansal yeniden yapılandırma çalışmalarında; ek kaynak sağlanması (likidite), kamu alacaklarının da aynı kapsamda yapılandırılması, bankaların yöneticilerine getirilen sorumlulukların iyileştirilmesi, karşılıklar yönetmeliğinde yapılacak değişiklikler ve finansal yeniden yapılandırmaya ilişkin yasal bir düzenleme hazırlanmasının bir bütün olarak değerlendirilmesini içeren Birlik görüşü BDDK'ya sunulmuştur.

2.3. Müşteri şikayetleri hakem heyeti çalışmaları

Müşteri Şikayetleri Hakem Heyeti Oluşumu, Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Tebliğ kapsamında, 1 Temmuz 2008–31 Mart 2009 döneminde, toplam 1.018 başvuru değerlendirilmiştir. Alınan başvuruların yaklaşık yüzde 10,2 oranındaki (104 başvuru) bölümü hakem heyetlerinde görüşülmüştür. Başvuruların ve hakem heyeti toplantılarının dağılımları aşağıda sunulmuştur.

Müşteri şikayetleri hakem heyetleri gündemine alınan başvuru sayıları ve başvuruların dağılımı ile sonuçları

<i>Hakem Heyetleri:</i>	<i>Banka ve Kredi Kartları</i>	<i>Tüketici Kredileri</i>	<i>Diğer Bankacılık Ürün ve Hizmetleri</i>	<i>Toplam</i>
Alınan başvuru sayısı	590	161	267	1.018
Görüşülen başvuru sayısı	63	14	27	104
Müşteri lehine alınan karar sayısı	17	5	5	27

Müşteri şikayetleri hakem heyetleri gündemine alınan başvuruların konularına göre dağılımı

<i>Hakem Heyetleri:</i>	<i>Banka ve Kredi Kartları</i>	<i>Tüketici Kredileri</i>	<i>Diğer Bankacılık Ürün ve Hizmetleri</i>	<i>Toplam</i>
Ücret ve komisyonlar	25	38	111	474
Operasyonel uygulamalar	34	18	57	109
TCMB kayıtları	14	7	2	23
Dolandırıcılık eylemleri	26	3	9	38
Diğer	191	95	88	374
Toplam	590	161	267	1.018

Tebliğ’de öngörülen ilk yıllık faaliyet raporu Ağustos 2008’de BDDK’ya sunulmuş, internet sitemizde kamuoyuna duyurulmuştur.

Hakem heyetleri toplantıları

<i>Hakem Heyetleri:</i>	<i>Banka ve Kredi Kartları</i>	<i>Tüketici Kredileri</i>	<i>Diğer Bankacılık Ürün ve Hizmetleri</i>	<i>Toplam</i>
Toplantı sayıları	36	11	18	65

Üyelerimiz temsilcilerinin katılımına açık olarak yapılan toplantılarda hakem heyeti uygulamalarına ilişkin bilgi paylaşılmıştır. Bilgi paylaşım toplantısında benimsendiği üzere, müşteri lehine alınan kararların bankalar nezdinde uygulama sonuçlarının takip edilmesine ilişkin bilgi talep edilmesi ile reddedilen başvuruların da bankalara gönderilmesine başlanmıştır.

3. Ortak Faaliyetler ve Bilgi Paylaşımı Çalışmaları

3.1. Kredi uygulamaları hakkında BDDK görüş talebi

Birliğimiz Yönetim Kurulu’nda, bankalar tarafından verilen kredilerin süresinden önce geri çağırıldığına ilişkin müşteri şikayetleri ile ilgili olarak BDDK’dan alınan yazılar ile eki şikayet yazıları görüşülmüştür. Uygulamada borçlu cari hesap şeklinde çalışan ve her iki tarafça da her zaman kat’edilebilen kredilerde hukuken vadeden söz edilemeyeceğine, sözleşmelerde ve ilgili yasalarda düzenlenen kredilerin kat edilmesi ile ilgili koşulların oluşması halinde ise bankaların sözleşme hükümlerine göre davranmasının rutin bir bankacılık işlemi olarak değerlendirilebileceği hususlarında Birliğimiz Hukuk Başmüşaviri Prof. Dr. Seza Reisoğlu’nun açıklamalarından bilgi edinilmiştir. Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda; müşterilerin şikayetlerindeki genel nitelikteki iddiaların doğruluğuna ilişkin Birliğimiz tarafından bir tespit yapılmasının mümkün olmadığından, başvuru yazılarının, unvanları açıkça belirtilmesi halinde ilgili bankalara gönderilerek görüşlerinin alınmasına, bankacılığın itibarına zarar veren bu tür toptancı yaklaşımların doğru olmadığı, sektörün bu tür bir davranış göstermediği varsa somut belgeler ile yapılacak başvuruların Birliğimiz tarafından değerlendirileceği hususları BDDK’ya sunulmuştur.

3.2. Etik Komisyon

Birliğimizin etik ilkelerine olan uyumun izlenmesini, etik ilkelerin daha iyi anlaşılmasını ve yorumlanmasını teminen geçen dönem başlatılan çalışmalar tamamlanarak Yönetim Kurulu gündemine alınmıştır. Yönetim Kurulu tarafından benimsenen Etik Komisyonu Çalışma Esas ve Usulleri hakkında üyelerimiz bilgilendirilmiş ve Etik Komisyonu 5 asıl, 3 yedek üye çalışmalarını başlatmıştır.

3.3. Bankalar Tarafından Kullanılacak Tüketici Kredilerinin Faiz Oranlarına İlişkin İlan ve Reklamlarda Uyulması Gereken İlkeler (1014 Sayılı Tebliğ) Uygulaması

Tüketici kredilerine ilişkin bankaların ilan ve reklamlarında belirtilen faiz oranlarının tüketiciler için yeterince bilgilendirici olması ve bankalar arasında karşılaştırma imkanı vermesi müşterilerin üstlenecekleri maliyetler hakkında açıklayıcı olmasını teminen üyelerimizin görüşleri de alınarak hazırlanan çalışma Birliğimiz Yönetim Kurulu tarafından kabul edilerek, 1014 sayılı Bankalar Tarafından Kullanılacak Tüketici Kredilerinin Faiz Oranlarına İlişkin İlan ve Reklamlarda Uyulması Gereken İlkeler yayımlanmıştır.

Benzer şekilde, TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama Esaslarına Dair Yönetmek'te değişiklik yapılmıştır. Bankaların reklamlarında kullandıkları "yıllık toplam faiz oranı"na ilişkin bilgilerde farklılıkların önlenerek bu konuda bir standart sağlamak amacıyla bir bilgi paylaşım ve değerlendirme toplantısı yapılmıştır. TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Tebliğin de değerlendirildiği toplantı hakkında üyelerimiz bilgilendirilmiştir. Bankaların ilan ve reklamlarında belirtilen faiz oranlarında bankalararası uygulama farklılıklarının giderilerek haksız rekabet yaratılmaması hususunda uygulama birliği sağlanması için caba harcanacaktır.

3.4. Su kaynaklarının korunması

Mevcut su kaynaklarının korunmasını teminen özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde su havzalarının bulunduğu bölgelerde belde belediyeleri tarafından İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ)'den onay alınmamış olan imar planları ile uygulama yapılmış olan alanlardaki yeni inşaat projelerinin kredilendirilmemesi ve teminat olarak kabul edilmemesi hususunda tavsiye kararı alınması bir üyemizden alınan başvuru Yönetim Kurulumuzda görüşülmüştür. Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda kredilendirmede ve diğer hizmetlerde çevrenin korunmasına ilişkin genel bir yaklaşımın oluşturulmasına ve konunun sosyal bir proje olarak ele alınmasını teminen bir proje ekibi oluşturulmuştur. Proje ekibi çalışmalarına başlamış olup, kredilendirmede ve diğer hizmetlerde çevrenin korunmasına ilişkin bir değerlendirme hazırlanması planlanmıştır.

4. Kurumlararası İşbirliği

4.1.Yıllık programda öngörülen düzenlemeler

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan 2008 yılı programının, "Tedbir 4.1" numaralı bölümünde finansal hizmetler rehberi hazırlanarak kuruluşlar bünyesinde müşterilerin aldıkları hizmetlerden kaynaklanan sorunlara zamanında cevap verecek sistemler kurmaları öngörülmüş ve bu faaliyetlerin yürütülmesi için sorumlu kuruluş olarak BDDK, işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşlar ise Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve denetim kapsamında yer alan kuruluşlar belirlenmiştir. Bu konuda yapılan faaliyetler hakkında da üyelerimiz bilgilendirilmiş olup Birliğimiz internet sitesinde kamuoyuna açılan (a) Bankalar ile Bireysel Müşterileri Arasında İmzalanacak Sözleşmelerin Şekil ve İçeriğinde Yer Alması Gereken Asgari Hususlar ile Sözleşmelerin Uygulanacağı İşlemlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ, (b) Temel bankacılık bilgilerinden faydalanılması önerilmiş ve rehberde tüketicilerin yükümlülüklerinin açık ve net olarak belirtilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Finansal hizmetler rehberinin BDDK tarafından yayımlanmasından sonra, bu rehber de dahil olmak üzere, bireysel müşterilerin bilgilendirilmesine ilişkin bugüne kadar internet sitemizde yayımlanmış olan (a) Güncelleştirilen temel bankacılık bilgileri (b) Bankalar ile Bireysel Müşterileri Arasında İmzalanacak Sözleşmelerin Şekil ve İçeriğinde Yer Alması Gereken Asgari Hususlar (c) Bankacılık hizmetleri ücret komisyon ve masraflara ilişkin yayımlanan kamuoyu duyurularımız, (d) Sıkça sorulan sorular ve yanıtları, (e) Banka kartları ve Kredi Kartları kitapçığı, (f) Konut Kredileri Uygulama Kılavuzu, (g) MASAK ve Birliğimiz tarafından hazırlanan bilgilendirme broşürleri ve (h) Müşteri şikayetleri Hakem Heyetinin Oluşumu, Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Tebliğ ve faaliyetlerin bir başlık altında toplanarak kamuoyuna duyurulması planlanmaktadır.

4.2. Gelir İdaresi Başkanlığı

Vergisel konularda gri alanların açıklığa kavuşturulması ve uygulamanın yeknesak hale getirilmesi ile üyelerimiz nezdinde ortaya çıkaran tereddütlerin giderilmesi için çaba sarfedilmektedir.

4.3. Kayıtdışılık ile mücadele

Borç ve alacak ilişkilerinin takibini kolaylaştırılarak, daha güvenli hale getirilmesi için poliçe, bono ve çeklerin geçerliliklerini etkilememek kaydıyla, poliçe, bono ve çeklerde düzenleyen, muhatap, aval veren cirantaların vergi kimlik numaralarının yer almasının zorunlu hale getirilmesini, aykırı davranışlara idari para cezası uygulanmasını öngören bir düzenleme yapılmasını teminen TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmekte olan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na hüküm eklenmesine ilişkin önerge verilmiştir.

TC Maliye Bakanlığı Vergi Konseyi tarafından başlatılan kayıtdışılık ile mücadele çalışmalarına aktif katılım sağlanarak, Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2008-2010)'nda banka kartları ve kredi kartlarının kullanımının yaygınlaştırılması hususunun yer alması sağlanmıştır. Önümüzdeki dönem, kayıtdışılık ile mücadelede bir eylem planı hazırlanarak bu konuda üyelerimizin katkıları ile yapılabilecek faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

4.4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

KKTC ile ilişkilerin geliştirilmesini teminen geleneksel hale getirilen toplantılara bu yıl da devam edilmiştir. KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Bankacılık Düzenleme ve Gözetim Kurumu Müdürü ile KKTC'de şubesi bulunan bankaların temsilcilerinin katılımıyla Birliğimiz merkezinde 4 Aralık 2008 tarihinde yapılan toplantıda, KKTC Merkez Bankası tarafından yayımlanan Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği ile bankalara getirilen yükümlülükler görüşülmüştür.

4.5. Güncel Hukuki Sorunlar Semineri

Birliğimiz ve TC Yargıtay Başkanlığı işbirliğinde "Güncel Hukuki Sorunlar" konulu panel Abant Palace Otel'de, 17-19 Ekim 2008 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Toplantının açılış konuşmaları Birliğimiz Hukuk Başmüşaviri Prof. Dr. Seza Reisoğlu ve TC Yargıtay Birinci Başkanı Hasan Gerçek tarafından yapılmıştır. İlk oturumda Prof. Dr. Selçuk Öztekin tarafından "Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar" ile Doç. Dr. Adnan Deynekli tarafından "Uygulamada Sıra Cetveli ile İlgili Sorunlar" konulu tebliğler sunulmuştur. İkinci oturumda, Prof. Dr. Baki Kuru başkanlığındaki panelde icra – iflas hukukunun güncel konularına ilişkin sunum ve değerlendirmeler yapılmıştır. Güncel Hukuki Sorunlar Seminerlerinin sürekli hale getirilerek önümüzdeki dönemlerde de sürdürülmesi planlanmaktadır.

4.6. Ekonomi Çalışma Grubu

Özel sektör temsilcileri ve kamu kurumları arasında görüş alışverişini geliştirmek amacıyla, Ekonomi Çalışma Grubu toplantılarına, BDDK, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası temsilcilerinin düzenli katılımı sağlanmıştır. Ekonomi Çalışma Grubu toplantılarında ekonomideki gelişmeler; orta vadeli program 2008-2011, 2009 yılı programı, ödemeler dengesi, bankacılık konuları görüşülmüştür.

Ayrıca, Türkiye Ekonomi Kurumu tarafından Ankara’da düzenlenen Dünya Ekonomi Kongresine sponsorluk ve cari işlemler açığının çözüm yolları konusunda görüş oluşturulmuştur.

4.7. Diğer hususlar

Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamında bölgelerdeki sivil toplum kuruluşları temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin katılımı ile Gaziantep, Konya ve Van ilimizde yapılan toplantılara Birliğimizi temsilen katılım sağlanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin kaynaklarını ve potansiyellerini değerlendirerek, gelecekte bölgede uygulanabilecek programlar ve projeler için kapsamlı bir çerçeve oluşturulmasına yönelik önerilerin geliştirilmesini sağlamak amacıyla, ulusal ve uluslararası uzmanlardan oluşan bir ekip tarafından GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Ofisi ve GAP-GİDEM Proje Ekibinin çalışmaları sonucu hazırlanan “GAP Bölgesi İçin Rekabet Gündemi” ile “GAP Eylem Planı (2008-2012)” isimli raporlar üyelerimizin bilgisine sunulmuştur

TC Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Prensipler Daire Başkanlığı Birliğimizden, yurtdışında noterlik görevi bulunan dış temsilciliklerimizde yetkili personelin imza-mühür örneklerinin üyelerimize Birliğimiz aracılığı ile dağıtılmasını önermiştir. Birliğimize gönderilen imza-mühür örnekleri üyelerimize gönderilmesine başlanmıştır.

5. Araştırma ve Yayın Faaliyetleri

Yılda bir defa yayımlanan “Bankacılık Sisteminin Coğrafi Dağılımı”, üç aylık dönemlerle yayımlanan “Üç Aylık Banka Bilgileri” ve “İMKB Bankaları” ile aylık bazda yayımlanan “KOBİ-FYYP Aylık Raporu” isimli raporlamalar hazırlanmıştır.

Birliğimizin 50. yılı faaliyetleri çerçevesinde oluşturulan “50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Sistemi,1958-2007” kitabı yayımlanmıştır. Kitap ayrıca İngilizce olarak hazırlanarak internet sitesinde okuyuculara sunulmuştur.

Bankacılar dergisinin Haziran-Eylül ve Aralık sayıları yayımlanmıştır. Derginin Aralık sayısında Türkiye Bankalar Birliği tarafından 17-19 Ekim 2008 tarihlerinde Abant’ta düzenlenen “Bankacılık Uygulamasında Güncel Hukuki Sorunlar” seminerinde yer alan sunum ve tebliğlere yer verilerek özel sayı yapılmıştır.

“Bankacılığımızda İç Kontrol”, “Türkiye’de Yabancı Bankaların Vergilendirilmesi”, “Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması” başlıklı kitaplar ile “Konut Kredileri Hakkında Yararlı Bilgiler” ve “Banka Kartları ve Kredi Kartları Uygulamaları Hakkında Yararlı Bilgiler” olmak üzere iki kılavuz kitap yayımlanmıştır.

Bankacılık Kanunu’nda yapılan son değişikliklerin güncellenmesi ile Türkçe ve İngilizce Bankacılık Kanunlarının yeni basımı yapılmıştır.

6. Kütüphane Faaliyetleri

Kütüphane çalışmaları bankacılık veritabanı üzerinde yoğunlaşmıştır. Kütüphane otomasyon programına ek kütüphane alınması ile veritabanına ilişkin çalışmalar bu programda yürütülmektedir.

Bankacılık veritabanı 1970 yılından sonra Türkiye’de yayınlanan bankacılık ve ilgili diğer konularda basılı ve elektronik kitap, makale, tez ve süreli yayınların yer aldığı bir veritabanı olması hedeflenmektedir. Bu amaçla başta TCMB, Hazine Müsteşarlığı,

SPK, İMKB kütüphaneleri ve 22 adet üniversite kütüphanesinde yer alan ekonomi konu başlığındaki yayınlar ek kütüphaneye aktarılmıştır. Bankacılık veritabanına 26 kütüphaneden toplam 19.250 adet yayına ait kayıt veri transferi ile programa aktarılmıştır. Ancak bankacılık veritabanının kullanıcıların hizmetine sunulmadan önce tüm kayıtların kontrol edilmesi, uygun konu başlığı ve anahtar kelimeler verilmesi, aynı eserden bir çok kütüphaneden bulunan yayınların tek bir kayıt altında birleştirilmesi gerekmektedir. Eylül 2008 tarihinde bitirilen veri aktarımı sonrasında bankacılık veri tabanında yapılan düzeltmeler sonrasındaki kayıt sayısı 14.864'dür. Bankacılık veri tabanında düzeltme çalışmaları devam etmektedir.

Kütüphanemize üç adet stajyer alınmış ve staj programı uygulanmıştır. Kütüphanemizin akademik çevrede tanıtımını sağlamak amacıyla üniversitelerin ekonomi ve bankacılık ile ilgili fakülte, yüksek okul, ve sosyal bilimler enstitülerine kütüphanemizi tanıtıcı broşür gönderilmiştir.

İnternette de erişim sağlanabilen kütüphanemizin koleksiyon ve kullanım yoğunluğuna ilişkin bir önceki dönem ile karşılaştırmalı tabloları aşağıdaki gibidir.

Kütüphane koleksiyonu*

	Temmuz 2008-Mart 2009	Temmuz 2007-Mart 2008
Yayın sayısı	12808	12399
Döneme ilişkin sağlanan yayın sayısı	555	574
Sürelili yayın sayısı (toplam)	101	130
Türkçe (abone)	20	23
Yabancı (abone)	10	12
Diğer*	71	100

* Aktif olarak kütüphaneye ulaşan ücretsiz süreli yayın sayısı

Kütüphane kullanımı

	Temmuz 2008 -Mart 2009	Temmuz 2007 – Mart 2008
Kullanıcı sayısı	391	550
Ödünç yayın sayısı	792	990

Kütüphane koleksiyonundan çıkarılan yayınlar

	Temmuz 2008-Mart 2009	Temmuz 2007- Mart 2008
Kitaplar	234	226
Sürelili yayınlar	35 (12 adedi abone)	18 (12 adedi abone)

B. Eğitim ve Tanıtım Grubu

1. Eğitim Faaliyetleri

1.1. TBB Eğitim Merkezi'nde sunulan eğitim programları

TBB Eğitim Merkezinde Eylül-Aralık 2008 I. eğitim döneminde 111 adet seminer planlanmış olup, bu seminerlerden 105 tanesi gerçekleştirilmiştir. Bu seminerlere 5.293 kişi başvurmuş ve 2.268 kişinin katılımı sağlanarak, toplam talebin yüzde 43'ü karşılanabilmiştir. Ocak-Mart 2009 II. eğitim döneminde 111 adet seminer planlanmış, 6 seminer iptal olmuş, 105 seminer gerçekleşmiştir. Bu seminerlere 4.417 kişi başvurmuş ve 2.271 kişinin katılımı sağlanarak, başvuruların yüzde 51 lik kısmının karşılandığı görülmüştür.

Nisan – Haziran 2009 III. eğitim döneminde 1 Nisan – 30 Haziran 2009 tarihlerinde de 114 adet seminer planlanmıştır. Bu döneme ait başvuru sayısı 3.400 olup planlama ve eğitim faaliyetleri devam etmektedir.

Eğitim faaliyetleri seminerlerimize yeni seminerler ve yeni eğitimciler ilave edilerek, gerek eğitim portföyü gerekse seminer yelpazesi geliştirilerek devam etmiştir.

1.2. Plaket verilmesi

Eğitim Merkezinde 10 yılı aşkın bir süredir kesintisiz olarak eğitim veren eğitim görevlilerine plaket verilmektedir. Geleneksel hale gelen plaket töreni 20 Şubat 2009 tarihinde gerçekleştirilmiş; Doç. Dr. Jale Minibaş Poussard, Sayın Emine Çetinada, Prof. Dr. Ömer Faruk Çolak, Prof. Dr. Rüstem Hacırüstemoğlu, Dr. Hakan Özerol, Sayın Ergün Özgür'e plaketleri takdim edilmiştir.

1.3. Konferans, panel ve toplantılar

2008 – 2009 Döneminde düzenlenen spot seminer ve konferanslar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

- Finansal Hizmetlere Erişim: Ölçüm, Etki ve Politikalar
- YTL den TL ye Geçiş, Eğiticinin Eğitimi BİİTG
- Global Ekonomik Gelişmeler ve Operasyonel Risk Yönetimi
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Hakkındaki Yönetmelik
- Crisis in the International Financial and Derivatives Market, Causes, Effects and Implications for 2009
- Best Practice in Customer Management and Collections
- Fraud Prevention
- Global Kredi Krizi ve Türkiye Ekonomisi

1.4. Türk İsviçre Hukuk Günleri–Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu 30-31 Ekim 2008

Türk İsviçre Hukuk Günleri kapsamında Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumuna tercüme hizmeti ve sempozyumun ardından çıkarılacak kitap için destekte bulunulmuştur. Üye bankalarımızdan da konferansa katılım ve destek olduğu için Birlik logomuzun çıkarılacak kitapta yer alması uygun görülmüştür.

1.5. Uzaktan eğitim çalışmaları ve Bankacılık Eğitim Sitesi

Bankacılık Uzaktan Eğitim (BES) sitesine kayıtlı kullanıcı sayısı 13.400 kişiye ulaşmıştır. Ücretsiz sunulmakta olan eğitimlerden yaklaşık 93.000 kişi faydalanmıştır.

BES'in alt yapısını oluşturan Eğitim Yönetim Sistemi'nin (EYS) ihtiyaçların daha geniş anlamda ve hızlı karşılayabilecek, yeni teknolojik uygulamalara açık bir sistem ile yenilenmesine yönelik araştırmalar devam etmektedir. Buna bağlı olarak EYS teklifi alınmış olup, değerlendirilme aşamasına gelinmiştir. Daha hızlı çözümler sunan alt yapı ile bankacılık sektörünün uzaktan eğitim konusundaki ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmaktadır. Üniversite öğrencileri ile kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik ücretsiz eğitimlerin geliştirilmesi ve sunulmasına yönelik projeler ile BES'in hem eğitim sağlayan bir platform hem de bir iletişim mecrası olması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

BES üzerinden sunulmakta olan Orijinal ve Sahte Banknotların Teknik Özellikleri kursu, TC Merkez Bankası'nın içerik desteği ile "dolaşımda bulunan TL" güncellemeleri tamamlanarak site üzerinden sunulmaya başlanmıştır. Kurs aynı zamanda talepte bulunan bankaların kendi platformlarına yüklenmek suretiyle çok sayıda kullanıcıya süre sınırı olmaksızın kullanılır.

TBB - Masak Çalışma Grubu tarafından, "Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi ve Terörün Finansmanı ile Mücadele" konulu eğitim materyali hazırlanmıştır. Çalışma grubu, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi mücadelesinde çok önemli rolü olan finansal kuruluşlarda çalışan mümkün olduğunca çok sayıda kişiye ulaşabilmek amacıyla; eğitim materyalinin e-öğrenme modülü haline getirilmesine karar vermiştir. Eğitim 2009 yılının ikinci yarısında BES'e yerleştirilerek ilgililerin yararlandırılmasına sunulacaktır.

1.6. Eğitim stratejileri çalışma grubu

Sektöre yönelik ortak eğitim stratejilerinin belirlenmesi ve bu çerçevede Birlik eğitim faaliyetlerinin bankalarımızın ihtiyaçları paralelinde şekillendirilmesi amacıyla Birliğimiz Yönetim Kurulu üyesi ve Denetçi üye bankaların eğitim müdürlerinin katılımıyla oluşturulan Eğitim Stratejileri Çalışma Grubu aylık toplantılarına devam etmektedir. Toplantılarda; Birlik eğitimlerinin geliştirilmesine yönelik değerlendirmeler, bankaların eğitim stratejileri, eğitim teknolojileri konularında görüş alış verişinde bulunmaktadır.

2. Tanıtım Faaliyetleri

2.1. IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantısı

Washington D.C.'de düzenlenen 2008 yılı Ulusal Para Fonu (IMF) Dünya Bankası yıllık toplantıları çerçevesinde 12 Ekim 2008 tarihinde Woman in Arts Gallery'de düzenlenen Birliğimiz resepsiyonu geniş katılım sağlanarak gerçekleşmiştir. Birliğimiz delegasyonu ayrıca eş zamanlı olarak düzenlenen Ulusal Finans Enstitüsü (IIF) konferansına da katılım sağlamıştır.

IMF-Dünya Bankası yıllık toplantıları 6-7 Ekim 2009 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilecektir. Geleneksel Birliğimiz resepsiyonunun 5 Ekim 2009 Pazartesi akşamı Feriye Lokantası'nda düzenlenmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

2.2. Çok Yaş a Bebek Projesi

“Çok Yaş a Bebek” projesi 2008-2009 dönemi çalışmalar ı kapsamında cihaz alım ihalesi 31 Ekim 2008 tarihinde tamamlanmıştır. İhale sonucunda 29 ilde 42 hastaneye cihaz bağı şlanarak hastanelerden gelen cihaz taleplerinin yüzde 61’i karşı lanmıştır. Projenin 6. yılında toplam 81 ilde 134 hastaneye cihaz bağı şı yapılmıştır.

Projenin 2008-2009 yılı çalışmalar ı kapsamında 9-10 Nisan 2009 tarihlerinde Trabzon iline basın gezisi düzenlenmiştir.

Çok Yaş a Bebek projesi kapsamındaki cihaz bağı şları ve projenin tanıtım faaliyetlerinin bilgilerinin tutuldu ğ u yazılım programı ve proje kapsamındaki verilerin giri şleri tamamlanmıştır. Projenin etkinli ğ inin ödüllendirilmesi amacıyla baş latılan denetim programı için Adana, Mersin, Diyarbakır, Edirne, Tekirda ğ , Kayseri, Kars, Ankara, Düz ce, Bolu illeri belirlenmiştir. Proje kapsamında ayrıca, 2008 – 2009 dönemi içinde Çocuk Acil Tıp ve Yo ğ un Bakım Derne ğ i ile Amerikan Kalp Vakfı’nın iş birli ğ inde “Çocuklarda İleri Yaş am Deste ğ i – Pals (Pediatric Advanced Life Support)” e ğ itimlerinin ilk zinciri İstanbul Üniversitesi Cerrahpaş a Tıp Fakültesi Çocuk Biriminde 24-25 Şubat 2009 ve 26-27 Şubat 2009 tarihleri olmak üzere iki seans halinde gerçekleştirilmi ş ve 36 hekime sertifikaları verilmiştir.

2.3. Üniversitelerde tanıtım toplantıları

Bankacılık sektörünün, üniversite öğrencilerine tanıtılmasına yönelik Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksek Okulu’nda düzenlenen toplantıya konuşmacı olarak katılmış tır.

Yukarıda belirtilen amaç ile 9 Nisan 2009 tarihinde Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İş letme ve Ekonomi Bölümü öğrencilerine “Türkiye Ekonomisi ve Bankacılık Sektörü’nde Yaş anan Geliş meler” konulu sunum yapılmıştır. T. İş Bankası İnsan Kaynakları Bölümü yetkilileri de “Bankacılık Sektörü’nde İK” konulu sunumları ile toplantıya katılım sağ lamışlardır.

2.4. Kapalıçarşı kitabının İngilizce basımı

Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanan Kapalıçarşı isimli kitabın İngilizce’ye tercümesi yapılarak “Istanbul and The Grand Bazaar” adı ile 2000 adet bastırılması tamamlanmış olup (1000 adedi Kültür Bakanlığı’na verilmek üzere) İstanbul’un uluslararası bir finans merkezi olması projesine destek olacak şekilde yurt içinde ve dışında gerekli adreslere dağı tım ı yapılmıştır.

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlü ğ ü ile, Türkçe basımı Bakanlık tarafından yapılmış olan “Dünya Mirasında Türkiye” adlı eserin Birli ğ imiz tarafından İngilizce’ye çevrilerek baskısının yapılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

2.5. TBB 50. yıl etkinlikleri

▪ Resepsiyon

Türkiye Bankalar Birli ğ i’nin kuruluş yıldönümü nedeniyle Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı’nda 04 Kasım 2008 tarihinde bir resepsiyon gerçekleştirilmiştir. Resepsiyona İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı’nın katkısıyla Cumhurbaşkanlı ğ ı Senfoni Orkestrası eş li ğ inde piyanist Hüseyin Sermet ve Bertol Demirelli konseri dinleyicilerle

buluşturulmuştur. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün onurlandırdığı resepsiyona, İstanbul Valisi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, diğer protokole mensup davetliler, bürokratlar, finans sektörü ve diğer sektörlerin üst düzey temsilcileri ile üyelerimiz temsilcileri davetli katılmıştır.

▪ **50. yıl onur ödülleri**

Bankacılık sektörüne uzun yıllar hizmet ederek bilgisi ve tecrübesi ile sektörün gelişimine önemli katkılarda bulunmuş Prof. Dr. Seza Reisoğlu'na "50. Yıl Onur Ödülü" 4 Kasım 2008'de düzenlenen Resepsiyon'da Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül tarafından verilmiştir.

▪ **Birliğimiz logosunun tescili**

Türkiye Bankalar Birliği logosunun Türkçe ve İngilizce versiyonlarının tescili için Türk Patent Enstitüsü nezdinde 22 Ocak 2009 tarihinde marka tescil başvurusunda bulunulmuştur. Süreç devam etmektedir.

2.6. Sivas'ta yapılan Yönetim Kurulu toplantısı

Türkiye ekonomisindeki gelişmelerin bölgelere olan yansımalarını izlemek, illerin ekonomik potansiyelini daha iyi değerlendirmek, yöre girişimcilerinin ve müşterilerinin finansal sektörden ve bankalardan olan taleplerini dinlemek amacıyla yılda iki kez toplantılarını İstanbul ve Ankara dışındaki illerde yapmasına ilişkin almış olduğu karar çerçevesinde ilk toplantı 27 Ağustos 2008 tarihinde Sivas ilinde yapılmıştır. Toplantının yanısıra Sivas Valisi Veysel Dalmaz, Sivas Belediye Başkanı Sami Aydın ve Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Yıldırım makamlarında ziyaret edilmiştir. Aynı günün akşamında Sivas Yeşil Konak'ta Birliğimiz ev sahipliğinde Protokolün ve Sivas İli'nin önde gelen iş adamlarının davetli olduğu bir akşam yemeği verilmiştir.

2.7. Promosyon malzemeleri

Birliğimiz logosu ile kurumsal kimlik kriterlerine uyularak, tükenmez kalem ve bloknot gibi promosyon malzemeleri yapılmıştır. Bu malzemeler, Eğitim Merkezi seminerleri, düzenlenen panel ve konferanslar ile diğer toplantılarda katılımcılara sunulur.

2.8. WWF – Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı ve Türkiye Bankalar Birliği İşbirliği

Enerji tasarrufu ve doğanın korunmasına katkı sağlanması amacıyla bankalarımızın Genel Müdürlükleri ve Şubelerinde güvenlik için gerekli olanlar dışındaki aydınlatmaların sınırlandırılması hususunda Birliğimizin önderliğinin ve desteğinin talep edildiği WWF-Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı'ndan alınan talep hayata geçirilmek üzere çalışma yapılmıştır. 28 Mart 2009 tarihinde 20.30-21.30 saatleri arasında bir saatlik ışık kapatma eylemi için üye bankalarımıza talep yapılmış, talep olumlu karşılanmış ve uygulanmıştır.

3. Uluslararası Eğitim ve Tanıtım Faaliyetleri

3.1. Bosna Hersek Bankalar Birliği İşbirliğinde eğitim programı

İstanbul'un uluslararası finans merkezi olması projesi kapsamında ekonomik ve sektörel anlamda bölgesel işbirliği imkanlarının geliştirilmesi amacıyla Birliğimiz ve Bosna Hersek Bankalar Birliği (BHBB) işbirliğinde 24-28 Eylül 2008 tarihleri arasında

bir eğitim programı düzenlenmiştir. BHBB tarafından talep edilen konular çerçevesinde Divan City Otel’de düzenlenen programa BHBB’yi temsilen 11 katılımcı ve 1 tercümandan oluşan 12 kişilik bir heyet katılmıştır. Hazırlanan eğitim programına konuşmacı olarak BDDK, TCMB, MASAK, KKB, BKM, Alternatifbank yetkililerinin katılımı sağlanmıştır.

3.2. Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği işbirliğinde eğitim programları

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bankacılık sektörü çalışanlarına yönelik Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği (KKBB) işbirliğinde sürdürdüğümüz eğitim programlarının 4.dönemi Şubat - Mayıs 2009 ayları arasında yapılmıştır. Eğitim dönemi 26 Şubat 2009 tarihinde başlamış olup, 29 Mayıs 2009 tarihinde tamamlanacaktır. Tabloda dönemsel olarak katılımcı sayıları ve seminer bilgileri sunulmuştur.

TBB – KKBB Kıbrıs Eğitimleri (Eylül 2008 – Mayıs 2009)

Eylül - Aralık 2008			
Seminer Adı	Eğitmen	Tarih	Katılımcı
Temel Satış Becerileri	Prof. Dr. Erdoğan Taşkın	18-19/09/2008	42
Grup Çalışmalarında Grup Yönlendiricisinin Rol ve İşlevleri	Prof. Dr. Cavide Uyargil	25-26/09/2008	27
Bilanço Yorumlama Teknikleri	Ercan Böncüoğlu	9-10/10/2008	34
Satış Güçlendirme	Prof. Dr. Erdoğan Taşkın	16-17/10/2008	25
Uyum Yaratma ve Problem Çözme Teknikleri	Banu Gökçül	23-24/10/2008	23
Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi	Gülseren Ayşe Atabay	6-7/11/2008	26
Müşteri İlişkileri	Prof. Dr. İbrahim Kırcova	13-14/11/2008	33
Sorunlu Kredilerde Erken Uyarı Modelleri ve Çözüm Teknikleri	Suat Özgül	20-21/11/2008	31
Kredi Derecelendirme ve Basel II	Dr. Şenol Babuşcu	27-28/11/2008	21
Yönetim Becerileri	Ahmet Kamil Genç	4-5/12/2008	11
Bireysel Bankacılıkta İlişki Pazarlaması	Prof. Dr. İbrahim Kırcova	18-19/12/2008	14
Akreditif İşlemleri	A. Kaşif Aydınoglu	25-26/12/2008	13
Şubat - Mayıs 2009			
Ders	Eğitmen	Tarih	Katılımcı
Finansal Risk Yönetimi	Oğuz Kemal Bulut	26-27/02/2009	21
Banka Muhasebesi	Prof.Dr. Göksel Yücel	5-6/03/2009	27
Operasyonel Risk Yönetimi ve Ölçümünde Son Gelişmeler	Dr. Beyhan Yaslıdağ	19-20/03/2009	29
Bankacılık Muhasebesinde Dönem Sonu İşlemleri:Reeskontlar ve Karşılıklar	Prof.Dr. Recep Pekdemir	26-27/03/2009	
Her Yöneticinin Bilmesi Gereken Finansal Konular	Prof.Dr. Rüstem Hacırüstemoğlu	02-03/04/2009	
Bankalarda Kaynak Maliyeti Hesaplama Yöntemleri ve Kredi Fiyatlama	Prof.Dr. Sadi Uzunoğlu	9-10/04/2009	
Hazine İşlemleri ve Dealing Room	Dr. Vedat Güven	16-17/04/ 2009	
Davranış Psikolojisi	Prof.Dr. İpek Gürkaynak	30/04- 01/05/2009	
Genel Bankacılık	Mustafa Savaşal	07-08/05/2009	
Stres Altında Kaliteli Yaşam	Esin Hekimoğlu Doğruyol	14-15/05/2009	
Kredi Analizi ve Kredi Yönetimi	İsmet Kurtuluş	21-22/05/2009	
Sorunlu Kredilerde Erken Uyarı Modelleri ve Çözüm Teknikleri	Suat Özgül	25-29/05/2009	
		Toplam	377

3.3. Bölgesel işbirliği toplantısı

Birliğimizin, Türk bankacılık sektörünün Orta Asya, Kafkaslar, Doğu Avrupa, Balkanlar ve bazı Orta Doğu ülkeleri ile işbirliğinin geliştirilmesi ve yatırım imkanlarının artırılması amacıyla ilkinin 2008 yılında düzenlenmiş olduğu “Bölgesel İşbirliği Toplantısı”nın ikincisi 17 Nisan 2009 tarihinde Birliğimiz ev sahipliğinde İstanbul’da düzenlenmesi planlanmıştır. Toplantıya Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Tacikistan, Banka Birliklerinin üst düzey temsilcilerinin katılımı teyit edilmiştir.

3.4. Suriye Merkez Bankası işbirliği

Bankacılık sektöründeki gelişmeler ve düzenlemeler konularında Türkiye’nin tecrübelerinin paylaşılmasını ve çevre ülkeler ile uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik bir faaliyet olarak Suriye Merkez Bankası ve Birliğimiz işbirliğinde bir konferans düzenlenmiştir.

Suriye’nin Başkenti Şam’da, Dedeman Oteli’nde 3 Mayıs 2009 tarihinde Suriye Merkez Bankası Başkanının ve T.C. Merkez Bankası Başkanın açılış konuşmaları ile yapılan konferansta BDDK, IMKB ve SPK temsilcileri uzmanlık konularında katkı sağlanmıştır.

4. Kurumsal İletişim

4.1. İletişim Komitesi toplantıları

Birliğin kurumsal iletişim faaliyetlerinin karara bağlanmasında önemli katkıları olan İletişim Komitesi, 5 Ekim 2009 tarihinde IMF – Dünya Bankası Yıllık Toplantıları çerçevesinde verilecek Birlik resepsiyonunun organizasyonu için açmış olduğu konkura katılan firmalarının değerlendirmesi için 7 Ocak 2009 tarihinde toplanmış ve firmaların organizasyon için tasarladıkları faaliyetler ve bütçeler üzerinden yapmış olduğu değerlendirme ile Yönetim Kurulu’nun onayına sunmak üzere konkuru sonuçlandırmıştır. İletişim Komitesi 19 Mart 2009 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Eğitim ve Tanıtım Grubu ile Birliğimizin iletişim ve basın danışmanlığını yürüten ajans işbirliğinde hazırlanan “2009-2010 İletişim Planı”nı görüşmüş ve değerlendirmelerini aktarmıştır.

4.2. Grup 7 İletişim ve Danışmanlık Şirketi ile çalışmalar

Birliğin proaktif iletişimini artırarak sektörde güçlü bir otorite duruşu sergilemesine katkı sağlayan iletişim ve basın danışmanı ajans ile yapılan çalışmalar basın eğitimleri, kamuoyu duyuruları, basından gelen taleplerin değerlendirilmesi ve cevaplanması konularında yoğun bir şekilde devam etmiştir.

Bankacılık sektöründeki gelişmeler hakkında ekonomi muhabirlerine yönelik olarak 9 Eylül 2008 tarihinde Birliğin Akmerkez ofisinde “Türkiye Ekonomisi ve Bankacılık Sektörünün Temel Göstergeleri Analizi” konulu bir bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir.

Four Season Bosphorus Otel’de 19 Ocak 2009 tarihinde de Yönetim Kurulu üyelerimiz ile basın mensuplarının katılımıyla sektörü değerlendirmeye yönelik bir yemek düzenlenmiştir. Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ersin Özince’nin açılış konuşması ile başlayan toplantıda basın mensupları ve Birliğimiz arasında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Kurumsal sosyal sorumluluk projemizle sektör itibarına katkı sağlama konusunda danışman ajansın desteğini alınmaya devam edilmiştir. Yaratılan iletişim fırsatları ile projenin önemi ve değerine ilişkin algı güçlendirilmiştir.

4.3. Medya takip, basın duyuruları ve basın sorularına yanıt

Gerek iletişim ve basın danışmanı ajans aracılığıyla gerekse Birliğimize tahsis edilen kullanıcı adı ve şifresi ile, her gün, Birlik ve sektör hakkında yazılı ve görsel basında çıkan haberler Müşteri Takip Merkezi'nden alınan hizmet kullanılarak takip edilmektedir.

Birlik bünyesinde bulunan grupların faaliyetleri neticesinde hazırlanan raporlar/ metinlerden bir bölümü basın yoluyla kamuoyuyla paylaşılmıştır. Duyurular ayrıca Birlik internet sitesinde yayınlanmıştır. Yerel ve yabancı basından gelen bilgi ve röportaj talepleri değerlendirilmiştir.

C. Bilgi İşlem, İstatistik ve Teknoloji Grubu

Bilgi İşlem, İstatistik ve Teknoloji Grubu tarafından; 2008–2009 çalışma döneminde bilgisayar sistemlerinin daha etkin ve verimli kullanımı, yazılım ve donanımların güncellenmesi, faaliyetlerin otomasyonuna yönelik yeni projelerin geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi, bilgi sistemlerinde ihtiyaç duyulan iyileştirmelerin yapılması ve kullanımı ile ilgili destek ve eğitim hizmetleri verilmesi, bankacılık sektörüne ait kamuoyuna açıklanan bilgilerin periyodik olarak toplanması, bu bilgilerden istatistiksel raporlar üretilmesi ve yayınlanması ile teknolojinin etkin kullanımı ve verimlilik artışı sağlanması amacıyla çalışma grupları aracılığıyla bankalarla ortak projeler geliştirilmesi çalışmaları yapılmıştır.

TCMB tarafından işletilen Elektronik Fon ve Elektronik Menkul Kıymetler Transferi (EFT/EMKT) sistemlerinin teknolojik yeniliklere uygun olarak yeniden yapılanması ve TCMB önderliğinde ulusal ödeme sisteminin uluslararası standartlar açısından da incelenmesi için bankaların da katılımı ve katkıları ile çalışmalar sürdürülmüştür.

1. Birlik İçi Bilgi Sistemleri Geliştirme ve Destek Çalışmaları

1.1. Kullanıcı destek hizmetleri ve eğitimler

Bilgisayar sistemlerinin yönetimi, bakımı ve teknik desteğin sağlanmasına devam edilmiştir. Ayrıca, bilgisayar sistemlerine ilişkin güvenlik politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve kontrolü ile veri tabanı sistemlerinin yönetimi, yedekleme sistemlerinin oluşturulması, muhafazası ve işletilmesi konularında daha kurumsal ve prosedürel bir yaklaşım getirilmiştir.

Birlik bünyesinde kullanılmakta olan ofis ve uygulama yazılımlarına ilişkin kullanıcı talepleri karşılanmış, bu konularda eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Uygulama yazılımlarının geliştirilmesi, yazılım güncellemeleri çerçevesinde ortaya çıkan eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla çalışanlara yönelik yeni eğitimler verilmiş ve uzmanlık gerektiren hizmetlerle ilgili dış kaynak kullanımına gidilmiştir.

Birlik çalışanlarının işlerini daha etkin ve verimli bir şekilde yapmalarını sağlamak üzere teknoloji kullanımına ilişkin eğitimlerin belirlenmesi ve sertifikalı eğitimleri almaları için bir çalışma yürütülmektedir.

1.2. Dış ve iç yazışma sistemi - Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Birlik yazışmalarının tutulduğu DYS uygulaması ile ilgili iyileştirme/geliştirme çalışmalarına devam edilmiştir. Birlik yazışmalarının tamamı bu sistem üzerinde yapıldığından DYS uygulaması Birlik faaliyetlerinin sürekliliği açısından son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda, kullanıcılardan gelen talepler ve teknik gözden geçirmeler sonucu, sistemdeki dokümanlara erişimi kolaylaştıracak, bilgi paylaşımına daha geniş imkan tanıyacak, doküman üretme ve ilişkilendirmeleri sağlayacak, adresleme, dağıtım listeleri oluşturma ve gruplama alanlarında yeni iyileştirmeler yapılmış ve konuyla ilgili olarak çalışanlara eğitim verilmiştir.

1.3. Müşteri Şikâyetleri Hakem Heyeti

“Müşteri Şikâyetleri Hakem Heyetinin Oluşumu, Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Tebliğ” kapsamında Birlik tarafından oluşturulan heyete yapılan başvurular başta olmak üzere bu kapsamda yapılan tüm yazışma ve bilgilerin tutulduğu sistemde iyileştirmeler yapılmıştır.

Bu kapsamda yapılan yazışmaların artması üzerine yazışmaların doküman yönetim sisteminde ayrıca izlenmesi ve sorgulanması için DYS'de değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca, hakem heyeti toplantıları için toplantı dokümanları, Tebliğ gereği BDDK için hazırlanması gereken raporlar ve Birlik ihtiyaçları için belirlenen diğer raporlara ek olarak yeni raporlar ve mevcut raporlarda iyileştirmeler yapılmıştır.

1.4. Bilgi işlem alt yapı güvenlik denetimi

Bilgi işlem altyapısının güvenlik kontrolü/denetimi bir danışman firmaya yaptırılmış ve denetim sonucu tespit edilen açıklar giderilmiştir. Ayrıca, kullanılan uygulama ve programlarla ilgili üretici firmalar tarafından çıkarılan yamam programlarının düzenli olarak sunuculara ve kullanıcı bilgisayarlara yüklenmesi sağlanmıştır.

1.5. İnternet hizmetleri

Birlik internet sitesinin kurumsal imaja uygun olarak yeniden tasarımı için bir çalışma başlatılmıştır. Tasarım çalışmalarında, müşteri memnuniyetinin artırılması, sitenin daha modüler bir yapıya kavuşturulması ve bilgiye daha hızlı ve etkin erişim kriterlerine özen gösterilmektedir. Yeni tasarımın gerektirdiği yazılım ve donanım satın alınarak kurulumları yapılmıştır. Şirket tarafından gönderilen modüllerin test edilmesini sağlayacak ortam ve proje ekibi oluşturulmuştur. Bu kapsamda, test ortamında veri tabanı sistemi oluşturulmuş ve işletim ortamından ayrı olarak testler yapılmaya başlanmıştır. Yeni tasarımla, internet sitesinde yer alan her türlü yazılı, görsel ve işitsel nitelikte bilgi ve dokümanların sunumu, bu dokümanlara erişim ve sitede verilen hizmetlerin kapsamının anlaşılmasına ilişkin yeni bir yaklaşım getirilmektedir. Yeni internet sitesine ait tasarımın Mayıs 2009 içerisinde tamamlanması ve içeriğinin de aktarılarak işleme alınması planlanmaktadır.

Diğer taraftan, mevcut internet sitesi ile verilen hizmetlerin yürütülmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Bu çerçevede, Bankacılık ve Araştırma Grubu tarafından iletilen mevzuat ve diğer düzenlemeler, İstatistik Birimi tarafından hazırlanan aylık, üç aylık ve yıllık raporlar ile diğer raporlar, Eğitim ve Tanıtım Grubu tarafından hazırlanan yıllık Eğitim Kataloğu, toplantı, spot seminerler, web tabanlı eğitimler ve başvuruların internet üzerinden alındığı spot toplantı ve seminerler, çalışma grupları faaliyetleri, toplantı notları, bilgilendirme ve dokümanlar, bankacılık ile ilgili yasal düzenlemeler, araştırma ve derlemeler ve Genel Sekreterlik tarafından yayınlanmasına karar verilen bilgi, belge ve basın duyuruları internet sitesine eklenmekte/yayınlanmaktadır.

1.6. İnternet sitesi

İnternet sitesinin kolay erişilebilir olması, içeriğinin çalışanların ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yönetilmesi, ortak yapılan işlerle ilgili bilgi ve doküman paylaşımının sağlanması ve çalışanların sosyal iletişimine imkan yaratacak platformun canlı tutulması için sitenin yönetimi ve geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir.

1.7. Logo çalışmaları

DYS içerisinde İngilizce ve Türkçe olarak kullanılan antetli ve logolu doküman şablonları 50 inci yıl dolayısıyla yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca; faks kapakları, Birlik sunumları için kullanılan örnek şablonlar ve diğer formlar da yeni logoya göre güncellenmiş, yapılan çalışmalar ve logonun kullanımı konularında personele eğitim verilmiştir.

1.8. Üye kayıt defteri

Birliğin Statüsü gereği tutmakla yükümlü olduğu ve elektronik ortamda tutulan üye kayıt defterine yıllık bilgiler girilmiş ve standart üye kayıt defteri formatında raporlar üretilmesi sağlanmıştır. Sistemde, Birliğin kuruluş yılı olan 1958 yılı itibariyle üye olan tüm bankalara ilişkin seçilmiş bilanço bilgileri, 1990 yılından itibaren bankaların oy hakları ve Genel Kurula katılmış ise banka temsilcilerinin adları, 1995 yılı itibariyle ise bankaların katkı payları yer almaktadır. Bankaların tarihsel gelişmelerine ilişkin yıllık bilgiler de sisteme işlenmiştir.

50. yıl kitabı için tablo oluşturmak amacıyla üye kayıt defterinde var olan bankaların 1958 yılından itibaren personel ve şube sayıları da ilave edilmiştir. Ayrıca, üye kayıt defteri bilgilerinden yararlanılarak sorgulama yapılabilmesi ve tablo hazırlanabilmesi amacıyla Bilgi İşlem Birimi tarafından BBTS programında bir modül hazırlanmıştır.

2. Çalışma Grubu Faaliyetleri

2.1. Elektronik rehin

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) Trafik Hizmetleri Başkanlığı'nın talebi üzerine trafik tescil işlemlerinin elektronik ortamda yapılması ile ilgili bir çalışma başlatılmıştır.

EGM'nin, proje kapsamında bankalarla EGM arasında kurulacak olan sistem ve bu sisteme ait iletişim altyapısında kullanılacak cihaz ve hizmetlerin sistemi kullanan banka ve kuruluşlar tarafından karşılanması talebi üzerine, söz konusu cihaz ve hizmetlerin alımı için bir çalışma yapılmıştır.

Çalışmaları yürütmek üzere, 9 bankadan oluşan bir çalışma grubu kurulmuş, ayrıca teknik hususlara ilişkin çalışmaları yürütmek üzere de bir alt çalışma grubu oluşturulmuştur. Teknik alt çalışma grubu EGM tarafından talep edilen cihaz ve hizmetlerin satın alınmasına ilişkin faaliyetleri yürütmüş, satın alınacak ortak yatırımın seçimini yapmıştır. Ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü ve bankalar arasında bilgi paylaşımını ve iletişimi sağlamak üzere Birlik bünyesinde, moderatörlüğünü ve yönetimini Bilgi İşlem Biriminin yaptığı bir elektronik haberleşme listesi yaratılmıştır.

Projeye ilişkin çalışmalar devam etmekte olup, proje kapsamında EGM ile katılımcılar arasında yapılacak protokol, EGM ile Birliğimiz arasındaki protokol ve Birliğimiz adına bankalardan alınacak taahhütname taslakları hazırlanmış olup imza aşamasındadır. Sistemin 1 Haziran 2009 tarihinde kullanıma açılması hedeflenmektedir.

2.2. İnternet bankacılığı

Türk Telekomünikasyon Kurumu tarafından 9 Kasım 2008 tarihinde başlatılan mobil hizmetler için numara taşınabilirliği uygulamasının bankacılık hizmetlerine olan etkisini değerlendirmek üzere bir çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucu; bankacılık sektöründe mobil telefonlar üzerinden verilen birçok hizmetin bulunduğu, numara taşınabilirliği uygulamasının bu hizmetlerin bazılarını olumsuz olarak etkileyebileceği değerlendirilmiş ve bu konuda bankacılık hizmetlerinde ortaya çıkabilecek aksaklıkların giderilmesine yönelik tespit ve öneriler hakkında Türk Telekomünikasyon Kurumu'na başvuruda bulunulmuştur. Ayrıca, internet bankacılığı çalışma grubu tarafından üzerinde çalışmak üzere aşağıdaki konular tespit edilmiştir:

- i. SMS şifre doğrulama yönteminin güvenliği ile ilgili Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (Telekomünikasyon Kurumu) nezdinde gerekli çalışmaları yürütmek.

- ii. BDDK tarafından çıkarılan “Bankalarda Bilgi Sistemleri Yönetiminde Esas Alınacak İkelere İlişkin Tebliğ” kapsamında yapılan denetimlerde karşılaşılan sorunlar ve anlaşılmayan hususlara ilişkin çalışmalar yapmak.
- iii. Kart sahtekarlığını ve dolandırıcılığını önleyici çalışmalarla ilgili güvenli e-ticaret için kullanılan EMV Cap (Chip Authentication Program) konusunda çalışmak.
- iv. Mobil bankacılık uygulamaları güvenliği üzerinde çalışmak ve Birliğimiz tarafından yayınlanan “internet bankacılığı güvenlik standartları”nı gözden geçirmek.

2.3. ATM

BDDK tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 14 Eylül 2007 tarih ve 26643 Sayılı nüshasında yayınlanan “Bankalarda Bilgi Sistemleri Yönetiminde Esas Alınacak İkelere İlişkin Tebliğ” hükümlerine uyum kapsamında ATM'lerde güvenlik kameraları kurulması ile ilgili hazırlıkların Tebliğ'in yürürlük tarihi olan 1 Ocak 2010 tarihine kadar yetişmesi konusu üyelerin katılımıyla yapılan toplantıda değerlendirilmiştir. Konuyla ilgili bir anket düzenlenmiş ve bankaların hazırlık durumlarına ilişkin bilgi derlenmiştir. Yapılan çalışmalara bağlı olarak, geçiş süresinin bir yıl ertelenmesi hususunda BDDK'ya başvuruda bulunulmuştur. BDDK tarafından yapılan değerlendirmede; geçiş süresinin yeteri kadar uzun olduğu, buna rağmen Tebliğ'de öngörülen geçiş süresi içerisinde hazır olamayacağını bildiren bankaların gerekçeleri ile birlikte doğrudan kendilerine başvurularını talep edilmiştir.

2.4. Fatura Ödeme Merkezi (FÖM)

Bankalarla anlaşma yapmaksızın ve bankaların bilgisi dışında, bankaların müşterilerine sunduğu olanaklar kullanılarak FÖM ofisleri tarafından gerçekleştirilen işlemlerin engellenmesi amacıyla Birlik tarafından hazırlanan 1013 sayılı Tebliğ BDDK'nın talebi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ile ilgili bir çalışma yapılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan taslak Tebliğ ile ilgili BDDK'nın görüş ve önerileri alınmış ve taslak metin bankalara gönderilerek görüşleri talep edilmiştir.

Bankalardan alınan görüş ve değerlendirmeler de dikkate alınarak son haline getirilen ve Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Tebliğ taslağı görüş ve değerlendirmeleri alınmak üzere BDDK'ya iletilmiştir. FÖM hakkındaki Tebliğ'in BDDK'dan uygun görüş alındıktan sonra yayınlanması planlanmaktadır.

2.5. Merkezi operasyon

Banka şubelerinde gerçekleştirilen ve müşteri teması olmayan operasyonel işlemlerin uzman ve odaklanmış merkezi birimlerce gerçekleştirilmesi ve işlemlerde etkinlik ve verimlilik elde edilmesi amacıyla Birlik bünyesinde oluşturulan çalışma grubu çalışma alanlarını gözden geçirerek önümüzdeki dönemde aşağıdaki alanlarda çalışmalara devam edilmesine karar vermiştir:

- i. Kamu otoritelerinin araştırma talepleri: Konunun ağırlıklı kısmını vergi daireleri hacizleri oluşturmakta olup Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) ile yürütülen elektronik haciz çalışmalarıyla bu konu çözüme kavuşmaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar sonucunda bankalara iletilen haciz bildirimleri elektronik ortama aktarılmış ve pilot uygulama Aralık 2008 tarihinden itibaren sürdürülmekte olup önümüzdeki günlerde yaygınlaştırılması beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde, Mahkemeler ve İcra Daireleri tarafından bankalara kağıt ortamında gönderilen, kişisel varlık araştırma taleplerinin yarattığı zorluk ve verimsizliklerin giderilmesi ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına imkan verecek standart bir yapı oluşturulması hedeflenmektedir. Bu amaçla, mahkemeler ve icra daireleri tarafından bankalara gönderilen araştırma ve haciz bildirimlerinin standart yapıda ve elektronik ortamda

iletilmesinin sağlanması amacıyla Adalet Bakanlığı'na başvuruda bulunulmasına karar verilmiş ve ilgililer ile bir öngörüşme yapılmıştır. Benzer şekilde, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından bankalara gönderilen icra bildirimlerinin de standart bir yapıya kavuşturularak elektronik ortamda iletilmesi için SGK'ya başvuruda bulunulmasına karar verilmiş, SGK ilgilileri ile öngörüşme yapılmıştır. Söz konusu iki uygulamanın da elektronik haciz benzeri uygulamalar hazırlanarak kısa sürede devreye alınabileceği ve bankalarda verimlilik artışı ve tasarruf sağlanacağı planlanmaktadır.

ii. Değişik kurumlardan (MASAK, OFAC, SPK v.b.) gelen sakıncalı kişi/kurum bilgilerinin her banka tarafından işlenmesi yerine, tek bir merkezde toplanması ve bankaların bu merkeze ulaşarak işlem yapmaları üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Değişik kurumlar tarafından iletilen listelerin bir merkezde toplanması ve bankaların bu merkeze erişerek bu bilgileri kullanmalarının bankalar açısından verimlilik sağlayacağı düşünülmektedir. Söz konusu merkez işlevini Kredi Kayıt Bürosu A.Ş.'nin (KKB) yapabileceği düşünülmüş, bu amaçla KKB'ye başvuruda bulunulmasına karar verilmiştir.

iii. Banka şubelerinin vergilerinin tek bir ildeki (Genel Müdürlüğün bulunduğu il) Vergi Dairesi'nden yatırılabilmesi konusunda TC Maliye Bakanlığı yetkililerine sunum yapılmıştır. Vergi daireleri bazında ayrıntılı olarak liste hazırlanması ve tüm vergilerin merkezden yatırılması konusunda TC Maliye Bakanlığı'na başvuru yapılmıştır.

iv. Uluslararası ihale açan kamu kurumları tarafından düzenlenen ihalelerde teminat mektuplarının yabancı dilde düzenlenmesi ile ilgili bankalar tarafında yaşanan zorlukların giderilmesi amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Konu hakkında yapılan çalışmalarda; bankalar arasında yeknesak bir uygulama olmadığı anlaşılmıştır. Mevcut mevzuat, teminat mektubunun sadece Türkçe düzenlenmesini belirtmesine rağmen, ihale şartnamelerinde yabancı dilde teminat mektubu talep edilebilmektedir. Bu nedenle bankalar arasında farklı uygulamalara rastlanmaktadır. Bankalar arasındaki yeknesaklığın sağlanması için teminat mektuplarının yabancı dilde de (İngilizce) düzenlenebilmesine ilişkin düzenleme yapılması amacıyla Kamu İhale Kurumu'na başvuru yapılmıştır.

v. Ödenmeyen senet protestolarının ödeme yerindeki (borçlunun adresine yakın) şubelerin bağlı olduğu noterlerden değil bankaların merkezi operasyonlarının bulunduğu yerlerdeki noterler tarafından yapılabilmesi, senet operasyonlarının iyileştirilmesi, senet matbuatı için standart özellikler belirlenmesi ve yasal olarak zorunlu hale getirilmesi, bu sayede senet işlerinde sistemsel çözümlerden yararlanma imkanlarının artırılmasına karar verilmiş olup bu konudaki çalışmalara devam edilmektedir. Ayrıca, çek karnesi üzerine müşteriye ait vergi kimlik numarasının MICR olarak kodlanması konusunun IBAN çalışmalarının sonuçlarına göre tekrar değerlendirilmesine karar verilmiştir.

2.6. Elektronik haciz (E-haciz)

Vergi daireleri tarafından bankalara iletilen haciz bildirimlerinin elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili olarak TC Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından başlatılan çalışmalar tamamlanmış ve Aralık 2008 tarihinde pilot uygulamaya başlanmıştır.

Pilot uygulamada Nisan 2009 itibarıyla, Merkezi Kayıt Kuruluşu dahil 34 katılımcı bulunmaktadır.

2.7. Gümrük idarelerine verilen teminat mektuplarının elektronik ortamda teyidi

Gümrük idarelerine hitaben verilen teminat mektuplarının elektronik ortamda teyidinde ilişkin Gümrük Müsteşarlığı tarafından başlatılan proje kapsamında Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Birliğimize iletilen protokol taslağı bankalara gönderilmiş, görüş ve önerileri alınmıştır. Oluşturulan Birlik görüşü Gümrük Müsteşarlığına iletilmiş ve konuyla ilgili çalışmaların bankalar ve GM temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu tarafından yürütülmesi talep edilmiştir. Çalışmalara devam edilmesi konusunda Müsteşarlık kararı beklenmektedir.

2.8. IBAN

Uluslararası banka hesap numarası (International Bank Account Number-IBAN) standardına uygun olarak ülkemizde de bir hesap numarası standardı belirlenmiş ve bankaların bu standarda uygun olarak uygulamaya geçmeleri konusunda koordinasyon faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

IBAN konusunda TCMB tarafından yürütülen düzenleme çalışmalarına katkı sağlanmış, TCMB tarafından yayınlanan Tebliğ ile ilgili üyelerimizden de görüş ve önerileri alınarak çalışma grubunda değerlendirilmiş ve TCMB yetkililerinin de katıldığı toplantılarda bankaların görüş ve önerilerinin görüşülmesi sağlanmıştır. "Uluslararası Banka Hesap Numarası Hakkında Tebliğ" Resmi Gazete'nin 10 Ekim 2008 tarih ve 27020 sayılı nüshasında yayımlanmıştır. Tebliğ'in bazı maddeleri 01.01.2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Uygulamada karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla üyelerimizden alınan görüş ve öneriler TCMB'ye iletilmiş ve TCMB yetkililerinin katılımıyla yapılan çalışma grubu toplantısında değerlendirilmiştir. Konuyla ilgili çalışmalara devam edilmektedir.

2.9. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile ortak çalışmalar

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu çerçevesinde bankalara verilen yükümlülüklerle ilişkin SGK yetkililerinin de katılımıyla iki farklı çalışma yapılmıştır.

1- 5510 Sayılı Kanun'un 8'inci Maddesinin 7'nci fıkrasının uygulanması kapsamında, bankalarca sigortalılık kontrolünün yapılması ve sonuçlarının SGK'ya iletilmesi.

2- 5510 Sayılı Kanununun 100 üncü maddesi kapsamında SGK tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin bankalarca SGK'ya iletilmesi veya SGK'nın erişimine açılması.

Söz konusu maddelerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla SGK tarafından iki ayrı Tebliğ yayımlanmıştır. Tebliğlerin hazırlanması sürecinde bankalardan alınan görüş ve öneriler kapsamında oluşturulan Birlik görüş ve önerileri SGK'ya iletilmiştir.

Birlik tarafından iletilen görüş ve öneriler, bankaların da katılımıyla yapılan toplantılarda değerlendirilmiş, ancak bankalar tarafından ifade edilen hususların yayımlanan Tebliğ'lerde dikkate alınmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 100 üncü maddesindeki düzenleme ile bankalar, Bankacılık Kanunu'nun 73 maddesinde kanunen açıkça yetkili kılınan merciler haricindekilere açıklanması yasaklanan banka-müşteri sırrı kapsamındaki bilgiler de dahil olmak üzere, SGK tarafından talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi adı geçen Kuruma vermekle yükümlü tutuldukları değerlendirilerek Tebliğlerin yasal dayanağını

oluşturan Kanun'un 100 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında atıf yapılmış olan ve aynı zamanda Anayasamızın 20 nci maddesi ile anayasal güvence altına alınmış olan "özel hayatın ve aile hayatının gizliliğini" ihlâl edecek mahiyette olduğu sonucuna varılarak söz konusu madde hükümlerinin iptali için Danıştay'a müracaat edilmesine karar verilmiştir.

2.10. Perakende Ödeme Sistemi (PÖS)

TCMB tarafından yürütülen PÖS çalışmaları ile ilgili EFT teknik çalışma grubu üyesi bankalar ile EFT operasyon çalışma grubu üyesi bankaların bilgilendirilmesi amacıyla ortak bir toplantı yapılmıştır. Toplantı sonucu TCMB tarafından tasarlanan yapı ile ilgili hazırlanan bilgilendirme notu EFT katılımcısı tüm bankalara gönderilerek yürütülen çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

TCMB'nin sahibi olduğu, işletim ve düzenleme rolünü üstlendiği EFT-EMKT sistemi, finansal piyasalar sistemi olarak para politikası uygulamalarındaki ve finansal piyasa ödemelerindeki etkinliğinin sürdürülmesi, ülkemiz ekonomisinin düzgün işleyebilmesi için büyük önem taşımaktadır. EFT Sisteminde yüksek tutarlı ödemelerin yanı sıra, düşük tutarlı müşteri ödemeleri de gerçekleştirilmektedir.

EFT'nin ülkemizde bankalar arası ödemelerin gerçekleştirilebileceği tek ödeme sistemi olması ve bu sistemin yaygın bir şekilde kullanılması verimlilik açısından oldukça faydalı olsa da, riskin tek bir noktada yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Bankalar arası ödemelerde EFT dışında alternatif bir ödeme kanalı yaratılması bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir.

EFT sisteminin ülkemizde bankalar arası ödemeleri gerçekleştirilebilecek tek sistem olarak, hem yüksek hem de düşük tutarlı ödemelerin mutabakatını verimli bir şekilde yerine getirdiği, ancak tüm işlemlerin tek sistemde gerçekleşmesi çeşitli riskleri de kapsadığı, sistemde özellikle perakende ödemelerden kaynaklanan yüksek mesaj hacminin çeşitli ulusal ve uluslararası sistemlerle entegrasyon konusundaki alternatifleri de sınırladığı göz önüne alınarak, bankalardan çeşitli zamanlarda gelen talepleri de göz önünde bulundurarak, TCMB tarafından iki aşamalı bir ödeme sistemleri stratejisi geliştirilmiştir.

Geliştirilen strateji çerçevesinde ilk aşamada, EFT'de gerçekleştirilenlerle birlikte ileride ortaya çıkabilecek yeni perakende ödemelerin daha etkin bir şekilde işlenebilmesi amacıyla, EFT Sistemi ile tümleşik çalışacak, netleştirme tabanlı bir perakende ödeme sistemi kurulması planlanmaktadır.

Kurulacak Perakende Ödeme Sistemi (PÖS) çok taraflı netleştirme prensibi ile çalışacağından, piyasa ödemeleri üzerinde perakende ödemelerden kaynaklanabilecek risklerin azaltılacağı ve bankaların sistemde bulundurulması gereken likidite ihtiyacında azalma olacağı düşünülmektedir. PÖS'ün sadece bir ödeme sistemi olarak kalmayıp, diğer ödeme araçlarının ve sistemlerin geliştirilmesi için bir çekirdek görevini de üstlenebileceği öngörülmektedir. Sistemdeki ödemelerin mutabakatının EFT üzerinde otomatik olarak yapılması öngörülmektedir. Bu sayede bankalar fonlarını tek noktadan yönetmeye devam edebileceklerdir.

Çalışmaların iyi bir yönetim içerisinde gerçekleştirilmesi amacıyla işlem hacmi yüksek olan 5 bankadan oluşan düzenli bir çalışma grubu oluşturulmuş olup çalışmalara devam edilmektedir.

2.11. EFT

EFT sisteminde kullanılmakta olan HP Alpha aktarıcı bilgisayar sistemleri yerine kullanılmak üzere satın alınmasına karar verilen HP Itanium sistemleri EFT katılımcısı bankalarda Aralık 2008 tarihinde kurulmuştur.

TCMB ve EFT teknik çalışma grubu tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda, Alpha sistemler için ödenen 3 yıllık bakım ve destek hizmetleri bedeli karşılığında teknolojik olarak yeni, daha iyi performansla çalışabilen ve bankaların gelişen ve değişen ihtiyaçlarını karşılayabilecek özelliklere sahip HP Itanium sistemlerin satın alınması sağlanmıştır.

Bankaların EFT-EMKT sistemine erişim için kullandıkları Türk Telekom TDM şebekesi kiralık hatların yedeklemesinin G.SHDSL şebekesi üzerinden yapılması ve EFT iletişim ağı yönetim sisteminin internet üzerinden yapılması için ihtiyaç duyulan donanım ürünlerinin satın alınması için TCMB ile EFT teknik çalışma grubu tarafından bir çalışma yapılmaktadır.

2.12. EFT acil eylem planı

EFT-EMKT sistemlerinde acil durumlarda kullanılmak amacıyla hazırlanması planlanan iş ve işlem akışının oluşturulması amacıyla EFT-EMKT teknik ve operasyon çalışma grupları ile ortak bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın kapsamı aşağıdadır:

- i. Ortak bir formatta bilgi alışverişi yapılması.
- ii. Bilgi alışverişinde kullanılacak teknolojilerin belirlenmesi (XML gibi).
- iii. Acil durum anında veri transferine konu mesajlar.
- iv. Hata alan mesajların iade prosedürü.
- v. Veri transfer saatlerinin belirlenmesi.

Bu kapsamda, bankaların kendi sistemlerinde meydana gelebilecek herhangi bir arızadan dolayı diğer bankaların etkilenmemesi için EFT mesajlarının bankalar tarafında otomatik olarak işlenebileceği bir formatın belirlenmesi ve mesajların bu formatta gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Kurulan alt çalışma grubu, acil eylem planında yer alacak mesaj tiplerini ve mesaj formatlarını belirlemek, bankalar arasında gerçekleştirilecek olan bilgi alışverişi ve mesajlaşmanın yapılabilmesi için ortak bir platform yaratılmasını sağlamak üzere bir rapor hazırlamıştır. Raporda öngörülen eylem planının oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

2.13. EFT finansal koordinasyon

EFT/EMKT sistemiyle ilgili olarak, katılımcılar arasındaki koordinasyon görevi ve finansman işlemleri gerçekleştirilmektedir.

EFT/EMKT sisteminde 31.03.2009 tarihi itibarıyla, üye banka sayısı 43, katılım bankası sayısı 4, host bağlantılı banka sayısı 40 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) kısıtlı kullanım ile sistemde bulunmaktadır.

EFT/EMKT sisteminde kullanılmakta olan aktarıcı bilgisayarların üretimden kalkması nedeniyle yeni donanım alternatiflerine ilişkin TCMB ve Birlik bünyesinde faaliyette bulunan EFT-EMKT Teknik Çalışma Grubu üyesi bankaların temsilcileri ile yapılan çalışma sonucunda mevcut Alpha sistemleri'nin Itanium rx 2660 model sistemlerle

değiştirilmesi konusundaki görüşü Birliğimizin Yönetim Kurulu tarafından kabul edilerek satınalma işlemleri Birliğimiz koordinasyonunda gerçekleştirilmiştir. Aktarıcı bilgisayarın katılımcı lokasyonlarına kurulum işlemleri tamamlanmıştır.

EFT/EMKT kullanıcılarının katıldığı EFT-2008 Kullanıcı Grubu toplantısı 26-27 Nisan 2008 tarihlerinde Abant'da gerçekleştirilmiştir.

2.14. Türkiye Elektrik İletimi A.Ş. (TEİAŞ) çalışmaları

TEİAŞ tarafından elektrik sağlayıcı şirket ve kuruluşlardan alınan teminatların elektronik ortamda yönetilmesi amacıyla TEİAŞ ve üye bankaların katılımıyla ortak bir çalışma yapılmış ve daha sonra konunun bankaların ticari kararlarına bağlı olarak ikili ilişkilerle yürütülmesine karar verilmiştir.

2.15. Elektronik fatura (E-fatura)

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yürütülmekte olan e-fatura çalışmaları ile ilgili olarak GİB yetkilileri, Yönetim Kurulu üyesi ve Denetçi bankaların katılımıyla bir değerlendirme toplantısı yapılmış ve bir çalışma grubu kurulmuştur.

Çalışmalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre kağıt ortamında düzenlenip bir örneği saklanmak zorunda bulunan faturaların elektronik ortamda düzenlenmesini, el değiştirmesini, elektronik belge olarak arşivlenmesini ve ifade edilen süreçlerin muhasebe ve ödeme sistemleri ile entegre bir şekilde oluşturulmasını, Elektronik Fatura Kayıt Sistemi (EFKS) oluşturulmasını, "Elektronik Fatura ve Kayıt Saklama Hizmetleri Kurumu" isimli merkezi bir şirket kurulmasını kapsamaktadır.

Yönetim Kurulu'nun 5 Mart 2009 tarihli toplantısında, merkezi şirketin kuruluşu çalışmalarına Birliğin kurucu üye olarak katılması konusu onaylanmış olup, çalışmalara devam edilmektedir.

2.16. Kart okuyucu cihazlar (POS)

Üye işyerlerine bankalar tarafından verilen POS cihazlarına ilişkin bilgilerin raporlanmasında karşılaşılan olumsuzlukların giderilmesi amacıyla GİB tarafından başlatılan çalışmalarda, bankalarla GİB arasında koordinasyonu sağlamak ve konuya ilişkin bankalardan alınan görüş ve önerileri GİB'e iletmek üzere bir çalışma yapılmıştır.

2.17. SWIFT kullanıcı grubu

Çeşitli tarihlerde Swift-Türkiye Operasyon Çalışma Grubu ve Swift-Türkiye Kullanıcı Grubu toplantıları yapılarak konuyla ilgili çalışmalara devam edilmiştir. Ayrıca, 14 Ekim 2008 tarihinde "Accord" programını tanıtan bir toplantı düzenlenmiştir.

SWIFT tarafından belirlenen takvime göre Türkiye'deki tüm SWIFT kullanıcıları (bankalar, katılım bankaları ve diğer kurumlar), 31 Mayıs 2008 tarihinde "SwiftNet Phase II" için ikinci aşama olan C2 adımını sorunsuz bir şekilde gerçekleştirmiştir. Konuyla ilgili gelişmeler Swift kullanıcıları bankalara düzenli olarak iletilmektedir.

Dünyadaki gündemi izlemek, aktif olarak Swift kararlarına katkıda bulunmak ve Türkiye'deki kullanıcılara yönelik yararlar sağlamak amacıyla, IP geçişi ile birlikte yaygınlaşmaya başlayacak olan "Servis Büroları", "PKI", "File Act", "RMA" gibi uygulamalar hakkındaki gelişmelerin izlenmesine devam edilmektedir.

Viyana'da, 13-14 Eylül 2008 tarihlerinde yapılan yıllık Swift kullanıcı grup başkanları toplantısı ile 14-19 Eylül 2008 tarihlerinde yapılan yıllık SIBOS toplantısına katılmıştır.

Swift yetkililerinin katılımıyla 10 Şubat 2009 tarihinde, "SEPA (Single Euro Payments Area)" konulu bir toplantı yapılmıştır.

2.18. CLS Bank

CLS Bank konusunda 6 yıldır devam edilen çalışmalar sonucunda Türk Lirası'nın CLS sistemine katılması kararı alınmıştır. Birliğimiz üyelerine CLS sistemine hissedar olarak katılmaları yönündeki görüşleri sorulmuş, hissedar olmak isteyen dört üyemizin talebi CLS'e iletilmiştir. CLS tarafından yapılan "due diligence" çalışması tamamlanmış olup çalışmalara devam edilmektedir.

2.19. Türk Lirası (TL)

Bankacılık sektörünü ve kamuoyunu yakından ilgilendiren YTL'den "yeni" ibaresinin kaldırılarak Türk Lirasına geçilmesi hakkında yapılacak hazırlıkların gözden geçirilmesi, bankalar tarafından ortaklaşa yapılması gereken işlemlerin belirlenerek çözüm yollarının araştırılması, konuyla ilgili gelişmelerin ve çalışmaların takip edilerek bankacılık sektörüne etkilerinin incelenmesi amacıyla Yönetim Kurulu Üyesi ve Denetçi bankaların katılımıyla "TL Çalışma Grubu" oluşturulmuştur. TCMB önderliğinde TL'ye geçiş sorunsuz olarak tamamlanmıştır.

2.20. Emisyon

Yeni Türk Lirası banknot ve madeni paraların toplanması, taşınması ve teslimatı sırasında yaşanan sorunları gözden geçirmek ve sistemin iyileştirilmesine yönelik önerileri hazırlamak üzere oluşturulan Emisyon Çalışma Grubu TCMB ile koordinasyon içerisinde çalışmaktadır. Bu çerçevede; İstanbul Güneşli'de bir TCMB vezne merkezi açılması konusunda mutabakat sağlanmış olup çalışmalar TCMB tarafından sürdürülmektedir.

3. İstatistiksel Raporlama Faaliyetleri

3.1. Bankalarımız kitaplarının 1958-1994 serilerinin elektronik ortama aktarılması

İngilizce ve Türkçe olarak basılan Bankalarımız kitaplarının 1958-1994 yıllarına ait serileri basılı kitap olarak kütüphanemizden kullanıcılara sunulmaktadır. Kullanıcılardan gelen talepler ve kullanım kolaylığı sağlanması amacıyla bu kitaplardan seçilen bilgiler pdf formatında elektronik ortama aktarılmış ve internet sitemizde yayınlanmaya başlanmıştır. Bu kitaplarda, anılan tarih itibariyle faaliyet gösteren bankaların yöneticilerine, şube ve banka çalışanlarının dağılımlarına, banka bazında bilanço ve gelir-gider bilgileriyle, kredi ve mevduat ile ilgili diğer tablolara ulaşılabilmektedir.

Kitaplar içinde yer alan bilanço ve gelir-gider bilgilerinin excel ortamında kullanıcılara sunulması ile ilgili hazırlıklar da bitirilmiş ve kitaplarında yer alan aktif, pasif, nazım hesaplar ve gelir-gider tabloları excele aktarılarak pdf formatı ile birlikte Türkçe ve İngilizce olarak internet sitesinde kullanıma sunulmuştur.

3.2. “Bankalarca Kamuya Açıklanacak Finansal Tablolar İle Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar Hakkında Tebliğ” kapsamında hazırlanan ve yayınlanan raporlar

a. Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesine göre bankalar Aralık 2007 dönemine ait, konsolide ve konsolide olmayan tüm finansal tablolarını ve dipnotlarını denetim raporlarıyla birlikte Nisan sonuna kadar TBB'ye tevdi etmiştir. Bu çerçevede toparlanan bu bilgiler, Tebliğde belirtilen süreler içinde TBB internet sitesinde yayınlanmıştır.

Bu bilgiler Mart 2008, Haziran 2008 ve Eylül 2008 dönemleri itibariyle de bankalar tarafından Yönetmelikte belirtilen süreler içinde tevdi edilmiş ve internet sitemizde yayınlanmıştır. Aralık 2008 dönemine ait verilerin yayınlanma işlemi devam etmektedir.

b. Tebliğ kapsamındaki tabloların "excel"e aktarılmasıyla oluşturulan ve tüm bankaların kolaylıkla veri girişi yapabileceği ya da sistemindeki verilerini aktarabileceği, aritmetik işlemleri kullanarak kontrol mekanizmaları yaratabileceği ve Tebliğ kapsamındaki bilgileri hazırlayabileceği; TBB olarak bu kapsamda gelen bilgileri otomatik olarak istatistik veri tabanına aktarabileceği “Konsolide ve Konsolide Olmayan” bazda “Ortak Veri Gönderim Seti” şablonu 2008 yılı içinde her dönem tarihleri değiştirilerek güncellenmiş, bankalar tarafından internet sitemizden indirilerek kullanılmıştır.

Bankalar düzenli olarak TBB'ye, üçer aylık ara dönemlerde ve yıl sonu itibariyle “Ortak Veri Gönderim Seti” bilgilerini göndermeye devam etmiştir. Tüm bankalar bu kapsamdaki bilgilerini gönderdikten sonra “İstatistiki Raporlar/Banka, Grup ve Sektör Bazında Mali Tablolar ve İstatistikler” başlığı altında “Üç Aylık Banka Bilgileri (Son Dönem Karşılaştırmalı)” başlıklı rapor hazırlanarak internet sitemizde, Türkçe ve İngilizce (dolar ve euro cinsinden) olarak yayınlanmaktadır.

c. Yukarıda belirtilen raporun yayımlanması ile birlikte bankalar tarafından gönderilen “Ortak Veri Gönderim Seti” bilgileri de banka bazında ve Türkçe/İngilizce olarak internet sitemizde yayınlanmaktadır. En son Eylül 2008 itibariyle banka mali tabloları yayınlanmıştır. Aralık 2008 dönemine ait Ortak Veri Gönderim Setlerinin 30 Nisan 2009'a kadar tamamlanacağı tahmin edilmektedir.

d. Tebliğ kapsamında “toplulaştırılması anlamlı tabloların” gruplar ve sektör bazında toplulaştırılmasına ve internet sitemizde “Seçilmiş Mali Tablolar” altında “Grup Bazında Seçilmiş Tablolar” başlığı ile Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmasına devam edilmektedir. Raporun en son Eylül 2008 versiyonu “Konsolide” ve “Konsolide Olmayan” bazda hazırlanarak yayınlanmıştır. Aralık 2008 bilgilerinin tamamlanmasıyla birlikte yıl sonu raporu da tamamlanacaktır.

Toplulaştırılması anlamlı tablolar listesi ve tablo içerikleri, 22 Eylül 2007 tarihinde yayınlanan Tebliğ değişikliği ile birlikte yeniden gözden geçirilmiştir. Aralık 2007 ve 2008 yılındaki dönemler için yeni formatlarında yayınlanmıştır.

e. “Banka Bazında Seçilmiş Tablolar” raporunun en son Eylül 2008 versiyonu “Konsolide” ve “Konsolide Olmayan” bazda ve Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanarak yayınlanmıştır. Aralık 2008 raporu için bilgi derleme çalışmaları devam etmektedir.

“Banka Bazında Seçilmiş Tablolar” başlığı altında yer alan tablo içerikleri, 22 Eylül 2007 tarihinde yayınlanan Tebliğ değişikliği ile birlikte yeniden gözden geçirilmiştir. Aralık 2007 ve 2008 yılındaki dönemler için yeni formatlarında yayınlanmıştır.

f. Tüm dönemleri bir arada görmek isteyen kullanıcılar için hazırlanan “ve “Üç Aylık Banka Bilgileri (Tüm Dönemler)” başlıklı özet rapor en son Eylül 2008 dönemi bilgileri de eklenerek Türkçe ve İngilizce olarak sitemizde yayınlanmıştır. Söz konusu bu rapor formatı da Tebliğ değişikliğine paralel olarak yeniden gözden geçirilmiştir. Aralık 2008 raporu için bilgi derleme çalışmaları devam etmektedir.

g. Daha önceden “Rasyolar” başlığı altında yayınlanan rapor, Aralık 2001-2007 yıllarını kapsayacak şekilde yeni formatı ve rasyo tanımlarıyla hazırlanmış ve Türkçe ve İngilizce olarak Haziran 2008’de yayınlanmıştır. Aralık 2008 raporu için bilgi derleme çalışmaları devam etmektedir.

h. Birliğimiz internet sitesinde yayınlanan ve yukarıda sıralanan bu raporlardan ayrı olarak banka üst düzey yöneticilerimize yardımcı bir rapor daha hazırlanmaktadır. İki Haziran 2003 bilgilerinden oluşturularak hazırlanan bu rapor her üç ayda bir Türkçe ve İngilizce olarak banka yöneticilerine gönderilmektedir. En son Eylül 2008 dönemi için hazırlanarak gönderilmiştir. Aralık 2008 ve sonraki dönemler için yeni formatlarında gönderilecektir.

3.3. Üçer aylık raporlar

a. Sektöre öncü olması açısından yararlı olacağı düşünülerek ve özel bankaların periyodik olarak İMKB’ye gönderdikleri konsolide olmayan ayrıntılı bilanço bilgileri toplulaştırılarak hazırlanan “İMKB’de İşlem Gören Ticaret Bankalarının Üç Aylık Toplu Bilançosu” başlıklı rapor, üçer aylık dönemlerde internet sitemizde yayınlanmaya devam etmektedir. Rapor, en son Aralık 2008 dönemi itibariyle yayınlanmış olup, internet sitemizden Türkçe ve İngilizce olarak ulaşılmaktadır.

b. Üçer aylık dönemlerde hazırlanan “Banka, Şube ve Personel Sayıları” başlığı altında yayınlanan raporun Türkçe ve İngilizce olarak hazırlıkları sürdürülmüş, raporun en son Aralık 2008 dönemi yayınlanmıştır. Bu çalışmanın içinde kullanıcılar için şube ve personel sayılarının geçmişe yönelik bilgileri de bulunmaktadır.

c. Üçer aylık dönemlerde hazırlanan ve ilk kez Mart 2006 dönemi bilgileriyle bankalara gönderilmeye başlanan “Ana Ortaklık ve Sermaye Yapısı” başlıklı raporun en son Eylül 2008 sayısı hazırlanarak tüm bankalarımıza iletilmiştir.

d. “İnternet Bankacılığı İstatistikleri” başlığı ile yeni bir rapor hazırlanmış ve ilk kez Haziran 2006 dönemi itibariyle internet sitesinde yayınlanmaya başlanmıştır. Raporun en son Aralık 2008 sayısı hazırlanmış ve internet sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak kullanıma sunulmuştur.

e. “Tüketici Kredileri Konsolide Raporu” üçer aylık dönemler halinde yayımlanmaktadır. En son Eylül 2008 sayısı hazırlanmıştır, internet sitemizden Türkçe ve İngilizce olarak ulaşılması mümkündür. Aralık 2008 raporu için bilgi derleme çalışmaları devam etmektedir.

f. Çağrı Merkezi istatistiklerinin standart bir formatta toplanması konusunda Çağrı Merkezi Çalışma Grubu ile birlikte çalışılmış ve bankaların çağrı merkezleri ile ilgili verilerini gireceği bir form hazırlanmıştır. Yönetim Kurulunun rapor formatını onaylamasıyla birlikte Mart 2008 döneminden başlayarak yeni bir rapor olarak hazırlanmaya başlanmıştır.

3.4. İllere ve bölgelere göre bilgiler

a. Yıl sonları itibariyle “İllere ve Bölgelere Göre Bilgiler” başlığı altında yayınlanan 6 adet raporun Aralık 2007 bilgilerini içeren sayıları Haziran ayında tamamlanmıştır. Aralık 2008 dönemini içeren raporlar için bilgi derleme çalışmaları devam etmektedir ve 2009 Haziran ayında yayınlanması planlanmaktadır.

b. Her yıl mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının toplulaştırılmış bilgilerinden oluşturularak sunulan ve sektör bazında yayınlanan “İller ve bölgeler itibariyle kredi ve mevduat bilgileri” 1988 yılından başlayarak banka grupları bazında ayrıştırılmış ve her bir grup için tarih serisi haline getirilerek internet sitesinde yayınlanmıştır. Bu rapora İngilizce olarak da ulaşılması mümkündür. Aralık 2008 dönemine ait bilgilerin 2009 Haziran ayında yayınlanması planlanmaktadır.

c. Bankalarımız kitaplarının eski sayılarında yer alan şube bilgileri, bu bilgilerin Birlik içinde tasnif edilmeye başlandığı 1961 yılından başlayarak tekrar gözden geçirilmiş; iller ve ilçeler itibariyle şube sayıları banka ve gruplar bazında olmak üzere birleştirilerek tarihsel bir bilgi serisi olarak “İllere Göre Özet Bilgiler” başlığı altında Haziran ayında yayınlanmıştır. Bu rapora İngilizce olarak da ulaşılması mümkündür. Aralık 2008 dönemine ait bilgilerin 2009 Haziran ayında yayınlanması planlanmaktadır.

d. TBB veri tabanına elektronik olarak bilgi girişi yapılmasına 1988 yılında başlamıştır. Bu tarihten günümüze kadar olan ve değişik kaynaklardan derlenen il ve bölge bazında bilgiler, kullanıcılara daha kolay erişim sağlanması amacıyla, tek bir çatı altında toplanmıştır. Söz konusu sorgulama sistemi “İllere ve bölgelere göre veri sorgulama sistemi” adı altında internet sitesinde yayınlanmıştır. Bu sistem ile TBB üyesi mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının kredi ve mevduat dağılımları ile personel ve şube sayıları il, yıl ve parametre bazında sorgulanabilmektedir.

e. Siteye konulan “İllere ve bölgelere göre sorgulama sistemi”nin tüm illerdeki valiliklere ve il koordinasyon müdürlüklerine yazı ile tanıtımı 2008 Ekim ayında yapılmıştır.

3.5. Diğer çalışmalar

a. Bankalardan günlük gelen değişiklik bilgileri (yönetici bilgileri, yurtiçi, yurtdışı şube, temsilcilik, şanj ofisi açılış ve kapanış bilgileri, banka unvan, sermaye ve grup değişikliği bilgileri, banka açılış, kapanış, birleşme ve devir bilgileri) takip edilerek veri tabanına ve DYS'ye gerekli değişiklikler işlenmiştir.

b. TBB olarak hazırlanan ve gerek basılı gerekse de internette yayınlanarak kamuoyuna sunulan tüm yayınlar ve dönemsel raporlar için yayınlama frekansını, referans dönemini ve yayınlanma haftasını gösteren bir takvim hazırlanmış ve internette “İstatistiki Raporlar” sayfasına eklenmiştir. Zamanında yayınlanamayan raporlar için açıklamalar bu takvim içine ilgili dönem işaretlenerek konulmaktadır.

c. Makroekonomik veriler TCMB, BDDK, SPK, İMKB ve diğer ilgili sayfalardan takip edilmiş ve veri girişleri yapılmıştır.

d. Bankalardan, valiliklerden, bireylerden ve diğer kişi ve kurumlardan yazılı, sözlü veya elektronik ortamda gelen bilgi talepleri karşılanmıştır.

e. Finansal Yeniden Yapılandırma Programı kapsamında Birliğimiz tarafından, Çerçeve Anlaşmasını imzalayan alacaklı kuruluşlardan aylık bazda düzenli olarak gelen bilgiler toplulaştırılmış ve internette yayınlanmıştır.

f. Birliğimizde yapılan çalışmalar ile güncel bilgilerin banka yöneticilerine elektronik ortamda hızlıca sunulması amacıyla, daha etkin ve hızlı bir iletişim sisteminin oluşturulması hedeflenmiştir. Bu proje kapsamında bankalardan genel müdür yardımcıları ve yönetim kurulu üyelerinin (yönetim kurulu başkanı ve görevli üyeler dahil) e-posta bilgileri toplanmış, istatistik veri tabanına girişleri yapılmıştır. Ayrıca, Bilgi İşlem Birimi tarafından yönetici bazında e-posta adresleri bilgilerin sorgulanabileceği bir modül yaratılmıştır. İlk olarak bazı raporların genel müdür yardımcılarına gönderimine başlanmıştır.

g. TUİK ile resmi istatistiklerin yayınlanması ile ilgili çalışmalara devam edilmiştir. 2008 yıl sonuna ait resmi bilgiler 1 Haziran 2009 tarihinde yayınlanacaktır.

h. “Müşteri Şikayetleri Raporu”nun oluşturulması amacıyla her üç ayda bir bankalardan kendilerine iletilen şikayet sayıları, konuları ve sonuçlarıyla ilgili veriler toplanmakta ve bu bilgileri Müşteri Şikayetleri Merkezi (MŞM) tarafından toplulaştırılarak bankalara duyurulmaktadır. MŞM tarafından toplanan ve raporlaştırılan bu verilerin, söz konusu birimin iş yükünün artması nedeniyle, takip edilmesi, bankalardan toplanması, toplulaştırılarak rapor şekline dönüştürülmesi ve tekrar ilgili birime gönderilmesi işlemi İstatistik Birimine devredilmiştir. Bu kapsamda yapılan hazırlıklar doğrultusunda “Müşteri Şikayetleri İstatistikleri Veri Giriş Formu” hazırlanmış ve internet sitesine diğer veri giriş formlarının durduğu alana ilave edilmiştir. Ayrıca, bankalara yazı ile duyurusu yapılarak ilk veriler(1 Aralık 2008-28 Şubat 2009 dönemine ait) toplanmaya başlanmıştır.

D. İdari ve Mali İşler Grubu

2008–2009 bütçe ve faaliyet döneminde İdari ve Mali İşler Grubu'nun görev alanı içerisindeki olağan faaliyetlerinin yanı sıra aşağıdaki hususlarda bir dizi çalışma yürütülmüştür.

Yönetim Kurulu'nun Genel Sekreterliğe vermiş olduğu yetki çerçevesinde Pricewaterhousecoopers (PwC) Şirketi'nin danışmanlık desteğiyle Birliğimizde iş tanımları, ücret yönetimi, yetkinlikler tanımlaması, eğitim yönetimi konularındaki uygulamalar gözden geçirilmiş ve performans yönetimi ve kariyer yönetimi sistemlerinin kurulması ile entegre İnsan Kaynakları (İK) sistemine geçiş çalışması tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Nisan 2009 itibarıyla Birliğimizde danışmanlar hariç toplam daimi personel, '20'si bayan, '24'ü erkek olmak üzere 44 kişidir. Birliğimizde ayrıca 3 yarı zamanlı, 1 tam zamanlı danışman görev yapmaktadır. Daimi personelin 28'i sendikalıdır. Birlik personelinin mesleki ve uzmanlık alanlarında bilgi ve tecrübesinin artırılması ve kurumsal yapının güçlendirilmesine yönelik olarak eğitim çalışmaları kapsamında bu yıl toplu eğitimlere ağırlık verilmiştir. Çalışanlarımız Haziran 2008 – Mart 2009 döneminde ortalama 7,23 gün eğitim almıştır. Söz konusu eğitim günü geçen yıla göre yaklaşık 2,5 kat artış göstermiştir.

TBB'nin iç iletişiminin güçlendirilmesi amacıyla çalışanlarımızın görüş ve önerilerinin gündeme getirildiği bir platform olan aylık personel toplantıları düzenli olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışanların sosyal ortamlarda kaynaşmasına yönelik etkinlikleri düzenlemek üzere Sosyal Etkinlik Komitesi (SEK) oluşturulmuştur. SEK, bu amaçla çeşitli etkinliklerin organizasyonunu gerçekleştirmiştir.

Deprem, yangın, terör gibi olağanüstü durumlarda uygulamaya girmek üzere Acil Durum Yönetimi (ADY) üzerinde çalışmalar tamamlanmış, bu çerçevede güvenlik sistemimiz yeniden gözden geçirilmiş, sistemde iyileştirmeler yapılmıştır. ADY çerçevesinde çalışanlarımızdan acil durum ekibi oluşturulmuş, tüm çalışanlara ve görevli ekibin eğitimleri tamamlanmıştır. Uygulama prosedürünün tamamlanmasıyla ADY uygulamaya başlanmıştır.

TBB'nin stratejik vizyon gerekleri ve temel değerleri paralelinde tüm grupların ürün ve hizmet aldığı tedarikçilerin mal ve hizmet çeşitliliği, müşteri ilişkileri, fiyat, referanslar, kalite gibi kriterler çerçevesinde sistematik olarak belirlenmesi ve hizmet alınan tedarikçilerin performanslarının değerlendirilmesi amacıyla "Tedarikçi Yönetim Sistemi" oluşturulmuştur.

Yeni TBB logosunun Birliğin 13 ve. 14 üncü katlarının girişine ve Eğitim Merkezi'ne uygulama çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Statüde öngörülen Birliğin hesap ve kayıt düzeninin bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesi ve raporlanması hükmü çerçevesince Yönetim Kurulu'nca seçilen Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. 2007–2008 bütçe dönemi denetimini iki aşamalı olarak gerçekleştirmiştir.

Birliğin vergisel yükümlülükleri açısından denetimi amacıyla Başaran Nas Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından Kasım 2008'de özel amaçlı denetim incelemesi yapılmıştır.

E. Kalite Çalışmaları

Türkiye Bankalar Birliği tarafından 2006 – 2007 döneminde başlatılmış olan kalite çalışmaları 2008 – 2009 döneminde de EFQM mükemmellik modeli çerçevesinde sürdürülmüştür. Bu kapsamda, 2007 yılında kurulmuş bulunan dört kişilik Kalite Komitesi ve konuyla ilgili Danışman öncülüğünde tüm gruplardan üyelerin katılımıyla oluşan çeşitli proje ekipleri ile birlikte aşağıdaki çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

1. Personel toplantıları

Bir önceki faaliyet döneminde başlayarak düzenli olarak her ayın ilk Pazartesi günleri Çalışma Hayatı İyileştirme Komitesi koordinasyonunda tüm çalışanların katılımıyla gerçekleştirilen toplantılar, bu faaliyet döneminde de sürdürülmüş ve gerek iyileştirme çalışmaları gerekse Birliğin genel faaliyetlerine ilişkin olarak çalışanların bilgilendirilmesi ve önerilerinin alınması sağlanmıştır.

2. Özdeğerlendirme çalışması ve kriter kitabı yazımı

Özdeğerlendirmeye ilişkin 2008 yılı çalışmasının ‘Ödül Simülasyonu’ olarak yapılması kararı alınmış ve 23 kişilik bir proje ekibi ile Ulusal Kalite Ödülüne başvuran kurumların yaptığına benzer bir çalışma yürütülerek EFQM mükemmellik modeli kriterleri açısından Birliği değerlendiren 75 sayfalık bir “Kriter Kitabı” hazırlanmıştır.

3. Kriter İyileştirme çalışmaları

Yazılmış olan Kriter Kitabının 24 kişinin katılımıyla yapılan bir ‘Özdeğerlendirme Toplantısı’nda değerlendirilmesi sonucu belirlenen ‘İyileştirmeye Açık Alanlar’ için ‘İyileştirme Projeleri’ tespit edilmiş ve toplam 25 kişiyi bulan yedi ayrı proje ekibi ile çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar bir sonraki faaliyet döneminde de devam edecek ve üçer aylık dönemler sonunda yapılacak bilgilendirme toplantılarında çalışanlara iyileştirmelere ilişkin bilgi aktarılacaktır.

4. Müşteri Memnuniyeti Anket (MMA) değerlendirme çalışması

Geçen faaliyet döneminde gerçekleştirilmiş olan MMA ile ilgili olarak sonuçlar tüm çalışanlara aktararak çalışanların konuyla ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Gerçekleştirilen toplantılarda anket sonucu belirlenmiş olan geliştirilmesi gereken öncelikli alanlar değerlendirilmiştir. Grupların faaliyet alanlarına giren konularda geliştirdikleri İyileştirme Eylem Planları 2009 – 2010 yılına ilişkin stratejik faaliyet planlarına girdi teşkil etmiştir.

5. Çalışma Hayatı Değerlendirme Anketi (ÇHDA)

Birlik çalışanlarına yönelik ikinci ÇHDA gerçekleştirilmiştir. ÇHDA sonuçları yürütülmekte olan İnsan Kaynakları sistem çalışmalarına girdi teşkil etmiştir.

6. Kalite Yönetim Sistemi (KYS) dokümantasyon çalışmaları

Birlik çalışmalarına ilişkin olarak 2007 yılında yürütülmüş olan süreç belirleme çalışmaları sonunda oluşturulmuş süreçler göz önüne alınarak, tüm faaliyetleri dokümante etmek üzere başlatılan çalışmalarda Gruplar faaliyetlerine ilişkin prosedür ve yönetmeliklerini yazmışlar, var olanları gözden geçirmişlerdir. Bu çalışma sonunda yaklaşık olarak 50 adet prosedür hazırlanmıştır. Söz konusu prosedürler, ana yönetmeliklere bağlanacaktır. Çalışma yeni faaliyet döneminde de sürecektir.

7. 2009 Yılına İlişkin Stratejik Faaliyet Planı (SFP) çalışmaları

Bir sonraki döneme ilişkin bütçe çalışmalarına baz teşkil etmek üzere 2009 – 2010 dönemine ilişkin ana ve alt stratejiler gözden geçirilmiş ve bu stratejiler doğrultusunda faaliyetler öngörülmüştür. Gruplar, yapılan SFP toplantısında tartışılarak kesinleştirilen ve onaylanan faaliyet öngörülerini paralelinde bütçelerini hazırlamışlardır.

**III. Türkiye Bankalar Birliği'nin 2007-2008 Bütçe Dönemi
Sonuçları, 2008-2009 Bütçe Dönemi 9 Aylık Hesap
Durumu ve 2009-2010 Yılı Bütçe Tasarısı**

**1. 30.6.2008 Tarihli Bilanço ve 2007-2008 Dönemi
Gelir-Gider Tablosu, Analizi ve Denetçiler Raporu**

Aktif	YTL
-----	-----
Kasa	1.486,27
Bankalar	14.931.089,58
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Giderler	250.010,56
Alacaklar	750.330,69
Maddi Duran Varlıklar	1.026.080,37
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	171.253,26

Toplam Aktifler	17.130.250,73
Toplam Nazım Hesaplar	92.879,30

Genel Toplam	17.223.130,03
Pasif	
Menkul ve Gayrimenkul Amortisman Fonu	297.633,65
Amortisman Karşılıkları	899.699,98
Borçlar	197.737,04
Diğer Borçlar	14.293.378,61
Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	149.740,23
Borç ve Gider Karşılıkları	1.295.061,22

Toplam Pasifler	17.130.250,73
Toplam Nazım Hesaplar	92.879,30

Genel Toplam	17.223.130,03

Türkiye Bankalar Birliği'nin 30.06.2008 Tarihli Bilançosunun Analizi

AKTİF

Kasa:

30.06.2008 tarihi itibariyle kasa mevcudu 1.486,27 YTL'dir.

Bankalar :

Bu hesapta görülen 14.931.089,58 YTL banka mevcutlarımızın Haziran 2008 ayı sonu bakiyesidir. Bunun 3.325.475,52 YTL'si Elektronik Fon Transferi (EFT) projesi ile ilgili miktarı, 11.165.030,51 YTL'si vadeli hesabımızı, bakiyesi ise vadesiz mevduat tutarını göstermektedir.

Gelecek Aylara ait Gelir ve Gider:

Vadeli hesaplarımıza tahakkuk eden faizin dönemsellik ilkesi gereği ilgili döneme yansıtılması ile gelecek dönemde gider hesaplarına aktarılacak sağlık sigortası, kiralar ve internet erişim bedelinin peşin ödenmiş miktarını göstermektedir.

Alacaklar:

Bilanço gününde 750.330,69 YTL olan bu hesabın 554.322,64 YTL'si EFT yatırımları ile ilgili olarak bilanço gününe kadar yapılan harcamalara aittir. Bunun dışında kalan kısım ise depozitolar, Haziran ayı eğitim alacaklarımız gibi geçici hesapların bakiyelerini göstermektedir.

Maddi Duran Varlıklar:

Bu hesabın 138.566,92 YTL'si Birliğimizin Akmerkez'de satın almış olduğu 2 kat, 3.794,30 YTL'si Şile'deki arazimizin satın alınma değerini, 127.323,45 YTL'si alınan taşıtların, 162.341,72 YTL'si Vezne Merkezi'ne ait taşınmazları kalan 594.053,98 YTL'si ise mobilya, mefruşat, bilgisayar donanımı ile diğer menkullerin değerini göstermektedir.

Maddi Olmayan Duran Varlıklar:

Yazılım programları ile ilgili ödenmiş olan lisans bedellerini göstermekte ve toplam miktarı 171.253,26 YTL'dir.

PASİF

Menkul ve Gayrimenkul Amortisman Fonu:

Bu hesabın dönem sonu itibariyle bakiyesini teşkil eden 297.633,65 YTL Birliğimize ait sabit kıymetlerin amortisman düşüldükten sonraki değerini göstermektedir.

Amortisman Karşılığı:

Bu hesapta görülen 899.699,98 YTL'nin Birliğimize ait sabit kıymetlerin, birikmiş amortisman tutarını teşkil etmektedir.

Borçlar:

197.737,04 YTL bütçe dönemine ilişkin olarak giderlere kaydedilen ancak henüz ödemesinin yapılmadığı miktarı ifade etmektedir.

Diğer Borçlar:

14.293.378,61 YTL olan bu hesabın içinde önemli kalem 6.872.450,00 YTL tutarındaki peşin gider payı ve aidat toplamıdır. 2008-2009 Bütçe dönemi giderlerini karşılamak üzere üyelerimizden Birliğimiz statüsünün 22.maddesi uyarınca Haziran

2008 ayında tahsil edilerek 30.06.2008 tarihi itibariyle emanete alınan miktarı göstermektedir.

3.892.095,98 YTL'si Elektronik Fon Transferi projesinin finansmanı ile ilgili olarak bankalarımızdan yapılan tahsilat ve gelir tutarını göstermektedir

2007-2008 dönemi bütçe uygulaması sonunda gerçekleşen 3.528.832,63 YTL tutarındaki gelir fazlası ise 2008-2009 faaliyet dönemine aktarılmak üzere emanete alınmıştır.

Ödenecek vergi ve diğer Yükümlülükler:

149.740,23 YTL olan bu hesabın kalanı tahakkuk ettirilmiş henüz ödenmemiş vergi, sigorta gibi yasal kesintileri içermektedir.

Borç ve Gider Karşılıkları:

İşe başlangıç tarihleri dikkate alınarak Birliğimiz çalışanları için çalışılan zamanın tümünü kapsayacak şekilde 30.06.2008 tarihi itibariyle ayrılmış olan kıdem tazminatı karşılığı toplamı 1.295.061,22 YTL'dir.

Nazım Hesaplar:

Toplam 92.879,30 YTL olan nazım hesaplarımızın tamamı avans teminat mektuplarına aittir.

2007-2008 Bütçe Dönemi Gelir-Gider Tablosu
(01.07.2007-30.06.2008)

Gelirler	YTL
-----	-----
Gider payları ve aidatlar	6.471.360,00
Önceki yıldan devreden gelir fazlası	3.182.681,40
Eğitim gider karşılığı alınan gelir	1.441.255,00
Eğitim teknoloji geliri	30.894,78
Sair gelirler (faiz, yayın, vs)	1.232.959,29
Gelirler Toplamı	12.359.150,47
Giderler	

Personel giderleri	4.650.811,31
Eğitim giderleri	810.736,12
Eğitim teknoloji giderleri	106.979,24
Tanıtım, konferans ve proje giderleri	468.477,11
Özel tanıtım, proje giderleri	947.717,49
Bankacılık, araştırma ve yayın giderleri	192.477,35
Bilgi işlem, istatistik ve teknoloji giderleri	114.458,44
Dış ilişkiler, sair giderler	361.903,31
Demirbaş-tesisat alım giderleri	19.312,76
Büro giderleri	869.356,30
Vezne merkezi giderleri	288.088,41
Giderler Toplamı	8.830.317,84
2008-2009 Bütçe dönemine aktarılan	3.528.832,63
Genel Toplam	12.359.150,47

Türkiye Bankalar Birliği Genel Kurulu'na

Türkiye Bankalar Birliği'nin 2007-2008 Bütçe dönemi ile ilgili muamele ve gelir-gider hesapları ile 30.06.2008 tarihli Bilançosu Statümüzün 20.maddesi gereğince tarafımızdan incelenmiştir.

Muamelelerin ve hesapların Kanun ve Statü hükümlerine uygun bir şekilde yürütüldüğünü, 30.06.2008 tarihinde mevcut olan kıymetlerin kayıtlara mutabakatını tespit etmiş olduğumuzu arz eder, bilanço ve gelir-gider hesaplarını saygılarımızla onayınıza sunarız.

Denetçiler

(İmza)
Finans Bank A.Ş
Genel Müdürü
Sinan Şahinbaş

(İmza)
Eurobank Tekfen A.Ş
Genel Müdürü
Mehmet Gani Sönmez

(İmza)
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.
Genel Müdürü
Halil Eroğlu

Bağımsız Denetim Raporu

Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı'na
İstanbul

Türkiye Bankalar Birliği'nin ("Birlik" veya "TBB") 30 Haziran 2008 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosu ile aynı tarihte sona eren yıla ait gelirler ve giderler tablosunu, önemli muhasebe politikaları ile diğer açıklayıcı notların bir özetini denetlemiş bulunuyoruz.

TBB Yönetim Kurulu'nun Sorumluluğuna İlişkin Açıklama

TBB Yönetim Kurulu finansal tabloların Birlik'in "Muhasebe Talimatnamesi"ne göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmasını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Yetkili Denetim Kuruluşu'nun Sorumluluğuna İlişkin Açıklama

Bağımsız denetimi yapan kuruluş olarak üzerimize düşen sorumluluk, denetlenen finansal tablolar üzerinde görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Birlik'in iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, TBB yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, bütün önemli taraflarıyla, Türkiye Bankalar Birliği'nin 30 Haziran 2008 tarihi itibarıyla mali durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını Birlik'in "Muhasebe Talimatnamesi" (Not 3) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İstanbul,
18 Temmuz 2008

Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci
Mali Müşavirlik Anonim Şirketi

Murat Alsan
Sorumlu Ortak, Başdenetçi

2. 2008-2009 Bütçe Yılı 9 Aylık 31.3.2009 Tarihi İtibariyle Hesap ve Gelir-Gider Tablosu ve Denetçiler Raporu

31.3.2009 Tarihli Hesap Durumu

Aktifler		TL
Dönen Varlıklar		8.799.198,96
Hazır Değerler		8.607.709,45
Kasa	3.742,57	
Bankalar	8.603.966,88	
Diğer Alacaklar		76.073,82
Alacaklar	76.073,82	
Gelecek aylara ait Gid. ve Gelir Tahakkukları		113.865,69
Gelecek aylara ait giderler	82.113,02	
Gelir tahakkukları	31.752,67	
Diğer Dönen Varlıklar		1.550,00
İş avansları	1.550,00	
Duran Varlıklar		370.166,97
Alacaklar		10.275,88
Verilen depozitolar	10.275,88	
Maddi duran varlıklar		317.964,89
Arazi ve Arsalar	3.794,30	
Binalar	138.566,92	
Taşıtlar	127.323,45	
Demirbaşlar	561.429,77	
Diğer maddi duran varlıklar	228.972,22	
Birikmiş amortismanlar	(-) 742.121,77	
Maddi olmayan duran varlıklar		41.926,20
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	171.253,26	
Maddi olmayan duran varlık birikmiş amor.	(-) 129.327,06	
Aktif Toplamı		9.169.365,93
Nazım Hesaplar		30.577,75
Aktif Genel Toplamı		9.199.943,68

Pasifler

TL

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar**2.931.663,31**

Borçlar

17.636,41

Saticılar

17.636,41

Diğer borçlar

2.775.969,61

Diğer borçlar

2.775.969,61

Ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler

138.057,29

Ödenecek vergi ve fonlar

79.754,16

Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri

58.303,13

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar**1.295.061,22**

Borç ve gider karşılıkları

1.295.061,22

Kıdem tazminatı karşılığı

1.295.061,22

Özkaynaklar**4.942.641,40**

Fonlar

359.891,09

Menkul ve gayrimenkul amortisman fonu

359.891,09

Dönem Net Geliri

Dönem net geliri

4.582.750,31

Pasif Toplamı**9.169.365,93**

Nazım Hesaplar

30.577,75**Pasif Genel Toplamı****9.199.943,68**

2008-2009 Bütçe Yılı 9 Aylık Gelir-Gider Tablosu
(1.7.2008 - 31.3.2009)

9 Aylık Gerçekleşme

Gelirler	TL
Yıllık aidat ve masraf iştirak payları	7.155.850,00
Bir önceki yıldan devreden gelir fazlaları	3.528.832,63
Eğitim hizmeti gelirleri	716.293,37
Sair gelirler	1.120.886,20
Gelirler toplamı	12.521.862,20
Giderler	
Yönetim giderleri	4.674.601,64
Eğitim hizmeti giderleri	716.196,46
Kurumsal iletişim giderleri	868.713,13
Özel proje giderleri	1.679.600,66
Giderler toplamı	7.939.111,89
Dönem Net Geliri	4.582.750,31

Türkiye Bankalar Birliği Genel Kurulu'na

Türkiye Bankalar Birliği'nin 2008-2009 Bütçe dönemi ile ilgili muameleleri ve 9 aylık gelir-gider hesapları Statümüzün 20.maddesi gereğince tarafımızdan incelenmiştir.

Muamelelerin ve hesapların Kanun ve Statü hükümlerine uygun bir şekilde yürütüldüğünü, 31.03.2009 tarihinde mevcut olan kıymetlerin kayıtlara mutabakatını tesbit etmiş olduğumuzu arz eder, hesap durumu ve gelir-gider hesaplarını saygılarımızla onayınıza sunarız.

Denetçiler

Finans Bank A.ř
Genel Müdürü
Sinan şahinbaş

Eurobank Tekfen A.ř
Genel Müdürü
Mehmet Gani Sönmez

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.ř.
Genel Müdürü
Halil Eroğlu

Bağımsız Denetim Raporu

Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu'na
İstanbul

Türkiye Bankalar Birliği'nin ("Birlik" veya "TBB") 31 Mart 2009 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosu ile aynı tarihte sona eren dokuz aylık hesap dönemine ait gelirler ve giderler tablosunu, önemli muhasebe politikaları ile diğer açıklayıcı notların bir özetini denetlemiş bulunuyoruz.

TBB Yönetim Kurulu'nun Sorumluluğuna İlişkin Açıklama

TBB Yönetim Kurulu finansal tabloların Birlik'in "Muhasebe Prensipleri ve Bütçe Yönetmeliği"ne göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmasını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşu'nun Sorumluluğuna İlişkin Açıklama

Bağımsız denetimi yapan kuruluş olarak üzerimize düşen sorumluluk, denetlenen finansal tablolar üzerinde görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Birlik'in iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, TBB yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca TBB yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, bütün önemli taraflarıyla, Türkiye Bankalar Birliği'nin 31 Mart 2009 tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren dokuz aylık ait finansal performansını Birlik'in "Muhasebe Prensipleri ve Bütçe Yönetmeliği" (Not 3) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İstanbul,
17 Nisan 2009

Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci
Mali Müşavirlik Anonim Şirketi

Murat Alsan
Sorumlu Ortak, Başdenetçi